

ELS POPULISMES D'ULTRADRETA A L'EUROPA ACTUAL

Bernie Sanders

El populisme d'uns és la democràcia
d'altres, i a la inversa.

RALF DAHRENDORF.

ÍNDEX

AGRAÏMENTS.....	4
MOTIVACIONS.....	5
OBJECTIUS.....	6
MATERIAL I METODOLOGIA DEL TREBALL	7
COS DEL TREBALL.....	8
1.-INTRODUCCIÓ.....	8
1.1. LA COMPLEXITAT DEL TERME POPULISME	9
1.2. DEFINICIÓ DEL TERME POPULISME	9
1.3. CARACTERÍSTIQUES DEL POPULISME	14
2.- LA ULTRADRETA POPULISTA A EUROPA	17
2.1. CARACTERÍSTIQUES CONCRETES DE LA ULTRADRETA POPULISTA.....	18
2.2. L'EXTREMA DRETA POPULISTA A EUROPA	21
2.2.1. ALEMANYA	21
2.2.2. ÀUSTRIA	22
2.2.3. BÈLGICA	23
2.2.4. BULGÀRIA.....	24
2.2.5. DINAMARCA	25
2.2.6. ESLOVÀQUIA.....	26
2.2.7. ESLOVÈNIA.....	27
2.2.8. FINLÀNDIA	28
2.2.9. FRANÇA	29
2.2.10. GRÈCIA	30
2.2.11. HONGRIA	32
2.2.12. ITÀLIA.....	34
2.2.13. NORUEGA.....	38
2.2.15. PAÏSOS BAIXOS	39
2.2.16. POLÒNIA.....	40
2.2.17. REGNE UNIT.....	42

2.2.18. REPÚBLICA TXECA.....	44
2.2.19. ROMANIA	45
2.2.20. RÚSSIA.....	46
2.2.21. SUÈCIA.....	47
2.2.22. XIPRE	48
2.3. EL POPULISME D'ULTRADRETA A ESPANYA DES DE LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA A FINALS DEL SEGLE XX I SEGLE XXI	49
2.3.1. GRUPO INDEPENDIENTE LIBERAL (GIL)	49
2.3.2. VOX.....	53
2.3.2.1. VOX I LES ELECCIONS GENERALS DEL 28 D'ABRIL I 10 DE NOVEMBRE 2019	59
2.3.2.2. IDEOLOGIA DE VOX.....	69
2.3.3. EL REREFONS DE VOX: FINANCIACIÓ I AMBICIÓ PERSONAL	74
2.4. LA PERCEPCIÓ DEL POPULISME I DE VOX PER PART DE LES ALTRES FORMACIONS POLÍTIQUES A TRAVÉS DE LES ENTREVISTES	78
DECÀLEG PER COMBATRE EL POPULISME D'ULTRADRETA.....	83
CONCLUSIONS	85
ANNEXOS	90
ANNEX 1.- ENTREVISTES A POLÍTIKS I POLÍTIQUES	90
1.1.- ENTREVISTA a FRANCESC GABARRELLA.....	90
1.2.- ENTREVISTA a MANU PINEDA.....	96
1.3.- ENTREVISTA a XAVIER ERITJA	106
1.4.- ENTREVISTA a HELENA MARTÍNEZ.....	115
1.5.- ENTREVISTA a JANET SANZ.....	122
1.6.- ENTREVISTA a SARA VILÀ	136
1.7.- ENTREVISTA a ÓSCAR ORDEIG.....	145
1.8.- ENTREVISTA per correu electrònic a RAMON ESPADALER	156
1.9.- ENTREVISTA por correo electrónico a IZASKUN BILBAO.....	162
1.10.- ENTREVISTA a TONI POSTIUS	170
1.11.- ENTREVISTA a JOSEP MARIA FORNÉ	180
1.12.- ENTREVISTA per correu ordinari a JOSEP RULL	188

1.13.- ENTREVISTA a DAVID BERTRAN.....	194
1.14.- ENTREVISTA a ÁNGELES RIBES.....	206
1.15.- ENTREVISTA per correu electrònic a ALEJANDRO FERNÁNDEZ ÁLVAREZ.....	220
1.16.- ENTREVISTA a XAVIER PALAU.....	224
1.17.- ENTREVISTA a TONI LÓPEZ	235
ANNEX 2.- IMATGES.....	244
ANNEX 3.- DOCUMENTS DIGITALITZATS.....	245
ANNEX 4.- MODELS D'ENTREVISTES EN CATALÀ I CASTELLÀ .	252
BIBLIOGRAFIA.....	258
WEBGRAFIA	259

AGRAÏMENTS

En primer lloc vull agrair molt especialment a la tutora del meu treball, per mostrar-me sempre el camí correcte en aquest treball i donar-me suport des de l'inici. Ella va apostar per aquest projecte tot i les complicacions que representava dur-lo a terme. També donar-li les gràcies per sempre oferir-me la llibertat per fer el treball com jo volia. D'altra banda, agrair-li haver-me mostrat la passió per la filosofia i fer-me gaudir d'ella.

En segon lloc, agrair a tots el polítics i polítiques que van accedir a respondre la meva entrevista i que posteriorment passaré a citar: David Bertran, Ciutadans; Alejandro Fernández, PP; Ramon Espadaler, Units per Avançar; Xavier Eritja, ERC; Janet Sanz, Barcelona en Comú; Óscar Ordeig, PSC; Izaskun Bilbao, PNV; Sara Vilà, En Comú Podem; Toni Postius, JuntsxCat; Ángeles Ribes, Ciutadans; Josep Maria Forné, JuntsxCat; Josep Rull, JuntsxCat; Xavier Palau, PP; Toni López, VOX; Manu Pineda, PCE; Helena Martínez, ERC i Francesc Gabarrella, la CUP.

En tercer lloc vull agrair a tots els membres de la meva família per donar-me el suport necessari, i en especial a la meva germana, per acompanyar-me a les entrevistes i suportar-me en els pitjors moments, ella sap que per mi és un pilar fonamental en la meva vida; també al meu tiet per haver-me ajudat a realitzar la idea creativa que tenia en ment per a la portada. A més a més, una abraçada molt forta al meu padrí per la seva ajuda i interès pel meu treball.

En quart lloc agrair al Jan per estar tan interessat en la realització d'aquest treball i demostrar-me sempre la seva predisposició a revisar-lo.

I ja per acabar, vull dedicar aquest treball als meus padrins materns; a la meva iaia Luisa per totes les estones junts, i al meu iaio Julio que segur que des d'on estigui està molt orgullós dels seus nets i netes i sé que sempre m'acompanya.

MOTIVACIONS

Em considero una persona sensible i atenta a tots els canvis socials i polítics del nostre món. El populisme és un tema de molta d'actualitat. Qualsevol persona que segueixi la política o miri el telenotícies escoltarà com adversaris polítics es llencen el terme populisme com una arma d'insult, mentrestant d'altres, s'adjudiquen el terme amb orgull. Però sabem la ciutadania definir el terme populisme?

És aquesta necessitat per comprendre millor els temps moderns de les noves forces polítiques i líders polítics populistes que estan en ascens i cada vegada estan entrant a més cambres representatives a Europa i arreu del planeta la qual va ser el motiu principal pel qual vaig elegir el tema proposat pel Departament de Filosofia que portava el títol "Què és el populisme?".

Ràpidament vaig fer una recerca breu, i vaig comprovar que hi havia poca informació a la xarxa de qualitat i de fons contrastades. I d'altra banda, em va agradar molt dos vídeos de "Fort Apache- Podemos y el Populismo" i un altre "Fort Apache- Populismo de izquierdas", dues taules rodones amb experts que parlaven i comentaven el tema dirigits per Pablo Iglesias. En el segon vídeo parlaven veus com Íñigo Errejón o Chantall Mouffeau, i em va semblar interessant i vaig saber que volia aprofundir en aquest tema.

Tampoc puc negar que soc un apassionat de la política, i en general de totes les ciències socials. Tenia clar que volia destinar el meu treball de recerca en fer investigació sobre alguna qüestió relativa a les humanitats. Penso que era indispensable per mi poder-me endinsar en algun tema que fos el prou interessant i útil per passar tant temps com el que requereix dur a terme el treball de recerca. I crec que el tema del populisme recull perfectament les dues branques: és ampli i extens, i penso que em pot aportar una visió més enriquidora per comprendre el nostre planeta i el que depara la política en les pròximes dècades.

OBJECTIUS

El tema del populisme és molt complex i ampli. Acotar el contingut del treball era una necessitat principal. Per aquest motiu vam decidir que aprofundiríem en el populisme d'ultradreta a escala europea i en concret a Espanya, amb l'aparició de VOX. En conseqüència vam marcar-nos els següents objectius:

- El primer dels meus objectius és definir i trobar les característiques del terme populisme.
- Posteriorment, fer un anàlisi i cercar les característiques comunes dels moviments populistes d'ultradreta europeus.
- El tercer objectiu és detectar els partits o líders d'extrema dreta populistes europeus, estat per estat, de manera visual.
- El quart dels meus objectius és analitzar i investigar sobre l'increment del populisme d'ultradreta a Espanya mitjançant VOX i les eleccions generals del 28 d'abril de 2019 i del 10 de novembre de 2019.
- El cinquè objectiu és analitzar què saben els polítics i polítiques espanyols sobre el populisme i quina és la seva visió de VOX.
- El sisè i últim objectiu és escriure un decàleg per combatre el populisme d'ultradreta.

MATERIAL I METODOLOGIA DEL TREBALL

Les metodologies del treball són dos:

Per una banda investigació bibliogràfica i hemeroteca. A partir de quatre llibres: **POPULISMO: una breve introducción** de Cas Mudde i Cristóbal Rovira Kaltwasser; **GEOGRAFÍA DEL POPULISMO: El universo del populismo desde sus orígenes hasta Trump** dels coordinadors Ángel Rivero, Javier Zarzalejo i Jorge del Palacio; **POPULISMOS** de Fernando Vallespín i Máriam M. Bascuñán; **POPULISME: El llenguatge de l'adulació de les masses** de Ferran Sáez Mateu. També el número 188 de la revista de caràcter especialitzat *Política Exterior*. A més a més, diversos articles periodístics de premsa escrita com "El diario", "El Periódico", "La Vanguardia".

D'altra banda recerca de camp amb entrevistes a polítics i polítiques espanyols i catalans següents:

- David Bertran, Ciutadans
- Alejandro Fernández, PP
- Ramon Espadaler, Units per Avançar
- Xavier Eritja, ERC
- Janet Sanz, Barcelona en Comú
- Óscar Ordeig, PSC
- Izaskun Bilbao, PNV
- Sara Vilà, En Comú Podem
- Toni Postius, JuntsxCat
- Ángeles Ribes, Ciutadans
- Josep Maria Forné, JuntsxCat
- Josep Rull, JuntsxCat
- Xavier Palau, PP
- Toni López, VOX
- Manu Pineda, PCE
- Helena Martínez, ERC
- Francesc Gabarrella, la CUP

COS DEL TREBALL

1.-INTRODUCCIÓ

El populisme és present en gairebé totes les democràcies consolidades d'arreu del món. Els seus orígens són difícils de concretar, tot i així, podríem trobar els primers rastres de populisme a les monarquies de l'antiguitat, la legitimació de les quals se sustenta en una complicada barreja de distància (amb els súbdits) i proximitat (amb els déus). Aquesta situació és encara més present en els faraons egipcis, pel fet que ells només eren emissors i la població només eren receptors. També, és cert que el populisme entès en l'actualitat seria aquell que va sorgir (o es va adaptar) a partir del segle XX, a Sud Amèrica el populisme d'esquerres ha tingut un fort impacte en les seves democràcies; o el Partit Nacionalsocialista Obrer Alemany, liderat per Adolf Hitler que arribà al poder després de guanyar dues eleccions amb majoria simple (l'any 1932), és a dir, va rebre el suport majoritari de la ciutadania. Hitler no amagava el seu lideratge indiscutible, era com un messiès que arribava per salvar l'Alemanya en crisi posterior de la 1a Guerra Mundial, deia: -*"Solament jo lidero el moviment, i ningú pot imposar-me condicions mentre jo personalment assumeixi la responsabilitat"*.

La manejabilitat del populisme ens permet detectar la seva presència en els dos extrems de l'espectre ideològic; podem trobar a Donald Trump als Estats Units, amb una política ultraconservadora i clarament en contra de la immigració, mentre que Alberto Fernández, president electe d'Argentina, basa el seu discurs en la justícia social, emmarcat en el Peronisme, com és el cas de Nicolás Maduro a Veneçuela, que basa la seva crítica en els poders econòmics mundials.

És el populisme una ideologia o una manera de parlar i dirigir el discurs polític? Té unes característiques concretes? Tot el populisme és igual? És positiu o negatiu? Estan preparades les democràcies per l'arribada del populisme? És una cosa momentània o ha arribat per quedar-s'hi?

1.1. LA COMPLEXITAT DEL TERME POPULISME

El primer aspecte prou significant és comprendre l'amplitud del terme populisme i per això es diu que el populisme ens obliga a enfrontar-nos al *síndrome de la Ventafocs* o "Cenicienta":

*[...] Por síndrome de Cenicienta entiendo que existe un zapato- la palabra "populismo"- para el que en algún lugar debe haber un pie. Hay todo tipo de pies que casi encajan, pero no debemos dejar engañar por esos semi-ajustables al molde. El príncipe está siempre deambulando con su zapato; y tenemos la seguridad de que en algún lugar le espera un pie llamado populismo puro. Este representa el núcleo del populismo, su esencia. Todos los demás populismos son derivaciones, desviaciones o derivaciones de él, pero en alguna parte acecha el verdadero, el perfecto populismo. Esta es la idea del populismo platónico, siendo todo los demás disoluciones o perversiones suyas. [...]*¹

La dificultat està en extreure una definició compartida per tot el gremi de politòlegs i politòlogues. La meva funció és contraposar diverses definicions per aportar llum.

1.2. DEFINICIÓ DEL TERME POPULISME

Cas Mudde i Cristóbal Rovira Kaltwasser, politòlegs neerlandès i xilè, respectivament, defineixen des d'un enfocament *ideacional* el populisme com:

*[...] una ideología delgada, que considera a la sociedad dividida básicamente en dos campos homogéneos y antagónicos, el "pueblo puro" frente a la "élite corrupta", y que sostiene que la política debe ser la expresión de la voluntad general del pueblo. [...]*²

A diferència de les ideologies "plenes" o "amples"; com el feixisme, el socialisme o el comunisme, les ideologies "primes", com el populisme tenen

---

¹ I. BERLIN. To define populism (1969)

² C. MUDDÉ [et al.]. POPULISMOS : una breve introducción, pàg. 33

una forma restringida i gairebé sempre han d'anar lligades a altres ideologies. De fet, el populisme necessita a altres elements ideològics que atrauen a un públic més ampli de la població i, aquestes, són crucials per al propi projecte polític. En conseqüència, el populisme no pot respondre per ell mateix respostes complexes ni exhaustives a les problemàtiques sociopolítiques esdevingudes a les societats actuals.

Una de les principals crítiques a les definicions *ideacionals* del populisme és que són massa generals i poden abastar a un grup gran de moviments i partits polítics. Mudde i Rovira avalen que la seva definició de populisme sols té un sentit si existeix alguna cosa no sigui populisme, és a dir que exclouen. I tenim dues ideologies totalment oposades al populisme: l'elitisme i el pluralisme.

El populisme, com el clientelisme, són aliens a la distinció esquerra i dreta. En cada context socioeconòmic i sociopolític en el que sorgeix el populisme pot prendre diferents formes d'organització i tenir diversos projectes polítics. Aquesta manejabilitat explica la capacitat d'adaptació del populisme en diferents èpoques i llocs.

Defensen també que un enfocament més modern, considera el populisme, abans que res, com una estratègia política utilitzada per un tipus en concret de líder que vol governar amb el suport directe i sense els intermediaris dels seus seguidors. Aquesta definició és molt popular a les societats llatinoamericanes. Aquest populisme necessita un líder molt carismàtic, capaç de ser la veu del poble. Llavors, s'esdevé que el populisme no es pot perllongar en el temps, ja que el líder en algun moment morirà.

Segons Fernando Vallespín, catedràtic de Ciència Política per la UAM, i Mária Martínez-Bascuñán, politòloga i jurista professora de Ciència Política a la UAM, el populisme no és:

[...] en realidad una ideología; se trata de una "lógica de acción política" . Más importante que los contenidos doctrinales son aquí las fórmulas o los estilos de los que hace uso, la retórica empleada, y la manera en la que se aspira a

*hacerse con la hegemonía. Por eso puede hablarse de un populismo de izquierdas y otro de derechas. Si los contenidos ideológicos jugaran un papel central esta distinción no sería posible, o lo sería posible, o lo sería al precio de perder precisión semántica. Populismo se reduce al final a todo esfuerzo por construir comunidad a partir de diferencias y conflictos presuntamente inconmensurables [...]*³

Ángel Rivero, professor titular de Ciència Política i de l'Administració de la UAM, diu:

*[...] el populismo no es algo nuevo, ni particular, sino que forma parte de la política desde la invención de la democracia [...] podría decirse que el populismo es consustancial a la democracia y que lo que merece atención son aquellas circunstancias en las que éste deja de tener una representación marginal en el sistema político y alcanza un poder sobresaliente o el mismo gobierno. [...] Es decir, el populismo es una forma de crítica a la democracia que utiliza para su articulación la apelación a una democracia superior a la existente [...]*⁴

Afegeix que:

*[...] el populismo es un discurso de oposición que devalúa la democracia en nombre de la democracia y que apela como instrumento de sanación de una democracia enferma a un sujeto mítico con voz colectiva que expresa en términos morales y justos [...]*⁵

Rivero parla tota l'estona des d'una visió extremadament recelosa envers el populisme, no dubta en dir que el populisme és el llenguatge polític de la irresponsabilitat en política i, que per tant, és totalment enemic de la democràcia entesa a Occident.

---

³ F. VALLESPÍN [et al.]. POPULISMOS, pàg. 55; pàg. 67

⁴ A. RIVERO. [et al.]. GEOGRAFÍA DEL POPULISMO. Pàgines 31-32

⁵ A. RIVERO. [et al.]. GEOGRAFÍA DEL POPULISMO. Pàgina 34

D'altra banda, Ferran Saéz, doctor en Filosofia per la UB i professor titular a Blanquerna-URL, creu que el populisme no és ni ideologia ni mentalitat, és un llenguatge; estableix la següent definició del terme:

*[...] un llenguatge pseudoprogramàtic i pseudoideològic⁶ centrat en un subjecte inconcret anomenat “poble”, que es contraposa a unes “elits” igualment indefinides. En la modulació d'aquest antagonisme, el referent de la racionalitat política sol quedar en un segon pla, i és substituït sovint per consideracions de caràcter emocional en el context de la cultura de masses [...]*⁷

El populisme neix en el punt on es troben un desencantament polític i l'augment de consciència per part del poble de la seva impotència, l'absència d'alternatives i la opacitat del món restant.

El populisme és un fenomen de reacció on convergeixen factors:

.-Socioeconòmics

La democràcia liberal és percebuda com la generadora de la desigualtat i la fractura de la comunitat. La introducció de la globalització seria la causant de la pèrdua dels trets originals de les societats. El nou capitalisme nascut de la primera gran revolució industrial erosionà el model de vida tradicional, modificant la vida comunitària per expandir-se un model basat en l'explotació del medi natural, a la societat; i també en les transaccions financeres.

Les grans crisis financeres han estat percebudes com la conseqüència de la irresponsabilitat de la classe econòmica, on els perdedors han siguts els ciutadans i ciutadanes. Motiu que ha portat al *poble* a enemistar-se amb l'elit econòmica. Segons Rodrick: “*Lo que excita a la oposición popular no es la desigualdad en sí misma, sino la falta de la inequidad*”⁸

---

⁶ En el si del llenguatge polític convencional, un programa que es desenvolupa a partir de la interpretació *ad hoc* d'una determinada ideologia.

⁷ F. SÁEZ. POPULISME: El llenguatge de l'adulació de les masses. Pàgina 29.

⁸ D. RODRIK, 2017

.-Culturals i identitaris

Referent al primer factor, la pèrdua de característiques culturals o tradicionals, són plantejades com una amenaça a la pròpia societat, qui podria desaparèixer si els seus trets identitaris són erradicats.

.-Polítics

La democràcia liberal està en crisi: el món està vivint una retornada als governs autoritaris; la reducció de la qualitat i estabilitat de les democràcies dels països emergents; i, la disminució als països occidentals també de la qualitat democràtica en la governació i en la defensa del propi model estructurador. Cal sumar-hi una crisi de representació dels partits polítics tradicionals, deguda a l'augment de desconfiança i en conseqüència de l'allunyament de la ciutadania i la classe política.

.-Les noves metodologies de comunicació

L'aparició de les xarxes socials ha permès una comunicació més àgil entre la gent i el propi polític o política, a la vegada que la política es torna més mediàtica i poc raonada.

1.3. CARACTERÍSTIQUES DEL POPULISME

El populisme consta d'uns trets que el caracteritzen, hem de ser conscients que no tots els corrents populistes comparteixen en el mateix grau aquestes característiques, ja que cada corrent populista és afectada de manera distinta pels factors, anteriorment citats. Tot així, les principals característiques del populisme són:

1. El sorgiment del moviment com a resposta a processos bruscos de canvis socials (globalització, migracions, modernització, industrialització, aparició de la societat de masses). Els moviments populistes reaccionen invocant la necessitat de revocar la situació creada per aquestes transformacions, ja que les seves conseqüències principals són la pèrdua de la comunitat tradicional i la distorsió del sistema polític.
2. La necessitat d'un líder carismàtic que aplega i representa tota la voluntat general del poble. És reconegut com la màxima expressió capaç de solucionar la situació del país. Generalment, és una figura masculina, fa política amb la seva experiència personal i és l'únic capaç de qüestionar l'*statu quo*.
3. El discurs estructurat mitjançant una descripció basada en el dramatisme per explicar els problemes de la societat. El seu estil de comunicació s'impregna de negativitat, indignació i un esperit tràgic per demanar una tornada a l'ordre, retornant al país a l'estat original.
4. La gran apel·lació al "poble", el concepte central de tot populisme, alhora que el més complicat de definir. Laclau ha sostingut amb insistència que el fet que "el poble" sigui un "significant vuit" és el que proporciona tanta força al populisme: ja que el populisme té la gran capacitat de definir al "poble" de manera que resulti atractiu per sectors diferents de la ciutadania, alhora que crea una identitat comuna que aplega a diversos col·lectius a uns objectius concrets. De manera general, "el poble" seria tothom homogeni que pateix la negativitat del

moment i és el més afectat per la nova situació sociopolítica; o la part “autèntica” que es veu contaminada per elements “estranyes” com immigrants i/o elits.

5. La necessitat de buscar un antagonista. El populisme ha de buscar un enemic, aquell causant de la situació que està vivint el poble. Es busca la polarització: nosaltres/ells, poble/elit (*establishment, casta*), els d'aquí/ els d'allà, els de baix/ els de dalt; on els que són ofesos o denigrats són els que tenen un superioritat de valors morals.

L'argument més usat és la contraposició del poble “pur” i l'elit “corrupta”. Basant-se en què el veritable poder no recau en els líders elegits democràticament, sinó en certes forces en un segon pla que continuen tenint el poder legítimament aixafant la voluntat general de propi poble.

6. El rebuig de la visió pluralista de la societat pròpia del liberalisme; pel populisme és essencial la creació del poble com una única unitat, la qual té unes necessitat bàsiques que el sistema representatiu no ha sigut capaç de solucionar. Veuen a la globalització com una amenaça a aquella manera pròpia de viure, és per això que estan a favor de limitar la globalització per a permetre la retornada de la legitimitat particular de cada Estat.
7. La crida al poble i la focalització negativa del antagonista s'envolta d'*emocionalitat*. Com diu Sáez “per mobilitzar una societat d'una manera efectiva, per moure-la, primer cal commoure-la. (...) L'objectiu de tot plegat no és argumentar res (...), sinó només suscitar determinades emocions que semblen reforçar l'argument [...]”⁹. Aquesta *emocionalitat* és dual, ja que permet l'aparició de la ràbia i la fúria per atacar a l'enemic en uns determinats moments; mentre que atorga esperança i entusiasme per aquest nou projecte populista que té, aparentment, la intenció de solucionar les coses.

---

⁹ F. SÁEZ. POPULISME: El llenguatge de l'adulació de les masses. Pàgina 33.

8. El discurs simplista en tots els àmbits, tant en la utilització d'un llenguatge planer que busca arribar ràpidament a l'electorat, com en la falta d'unes propostes polítiques específiques en el projecte o de molt difícil compliment, degut a la seva complexitat pràctica. És una política que se sustenta en una retòrica d'eslògans àgils.
9. La utilització de les xarxes socials de manera professional i esbiaixada i com a eina de difusió clau. Com per exemple, l'ús del Twitter que fan líders polítics com Donald Trump, que compta amb 66,9 milions de seguidors, o Pablo Iglesias, amb 2,3 milions de seguidors. Les xarxes socials són un amplificador pels seus projectes polítics, a través d'elles fan declaracions quan i com ells volen per aconseguir l'hegemonia de l'opinió pública. De fet, defugen de la majoria de mitjans de comunicació tradicionals, com la premsa, els quals també són objectes de confrontació de la seva política.
10. El *qüestionament* de la comprensió tradicional de la democràcia liberal. Tot i que aquest sistema tradicional és el que utilitzen per arribar al poder. És per aquest motiu que apel·len a la utopia de l'autogovern republicà de Rousseau; és a dir, la idea que la ciutadania és capaç tant de fer lleis, com d'executar-les. En conseqüència, afavoreixen (de manera teòrica) l'adopció de mecanismes de democràcia directa, com els referèndums i plebiscits, que poden veure relacionats els seus resultats amb l'opinió potenciada i estesa pel discurs populista.

2.- LA ULTRADRETA POPULISTA A EUROPA

Europa no està exempta dels moviments populistes d'extrema-dreta. L'aparició d'aquests partits es deu essencialment a dues raons, depenent de la seva localització geogràfica al mapa.

D'una banda trobaríem els països de l'est d'Europa que en la construcció dels països, després de la caiguda del Mur de Berlín i en conseqüència la pèrdua de territoris de la Unió Soviètic Russa van copiar en l'inici el model d'estat occidental. La imitació de l'estructura d'organització estatal de les revolucions occidentals, va portar caos i inestabilitat els països orientals del continent europeu perquè el model que anomenarem "occidental" estava en continu canvi. Com podem implantar allò que està evolucionant? També s'hi suma el factor identitari i nacionalista, factor compartit pels moviments europeus occidentals. Orbán i Kaczynski (president d'Hongria i president del partit Llei i Justícia polonès, respectivament) afirmen: *-"Nosaltres som els vertaders europeus, i si Europa occidental vol salvar-se, haurà d'imitar a la de l'Est."*¹⁰

A l'Europa de l'Oest, figures com Marine Le Pen o Geert Wilders, copien el model de les campanyes electorals de Donald Trump, ideades per Steve Bannon, polític i empresari, creador de l'agrupació *The Movement*, l'any 2017, una organització sorgida a Brussel·les, que promou l'*euroceptisme*, l'identitarisme i el liberalisme econòmic com impulsor del canvi a Europa a través del populisme de dretes.

---

¹⁰ KRASSTEV, Ivan; HOLMES, Stephen: "Europa del Este, imitación y repugnancia". *Política Exterior*. Madrid, març-abril 2019. Vol. XXXIII: pp. 52-66.

2.1. CARACTERÍSTIQUES CONCRETES DE LA ULTRADRETA POPULISTA

Els populismes europeus comparteixen clarament totes les característiques pròpies del populisme. Les forces europees d'ultradreta se sustenten en un ideari ideològic concret:

- Nacionalisme i patriotisme del seu propi Estat o país.
- Euro-escepticisme, realitzant un fort atac a tot el conjunt de la Unió Europea. Fet que porta a una falta de consens a la pròpia Institució, que es deriva a no poder afrontar de manera unànime les dificultats a les quals Europa ha de donar resposta.
- Xenofòbia, molt contraris a la immigració, sobretot àrab o musulmana.
- Conservadorisme.
- Defensa de la tradició i la cultura pròpia dels seus territoris.
- Oposició a la globalització i a l'obertura de mercats.
- Tergiversació dels fets històrics.

Els països de l'Oest d'Europa defensen més el liberalisme econòmic, emperò, els països de l'Est defensen més l'intervencionisme de l'Estat en economia, apliquen el proteccionisme, perquè vinculen la lluita entre el poble i l'elit amb el poder econòmic, ja que consideren que l'elit política està extremadament vinculada amb l'elit econòmica, la qual els permet la governació i en conclusió anteposen els seus interessos individuals als interessos generals de la ciutadania.

Aquesta bona sintonia els ha portat a un sector del populisme d'ultradreta a la creació, el 13 de juny de 2019, d'un nou grup al Parlament Europeu anomenat Identitat i Democràcia (Identity and Democracy Party). La resta de la majoria de formacions populistes d'extrema-dreta s'engloben en el grup del Conservadors i Reformistes Europeus (European Conservatives and Reformists Group).

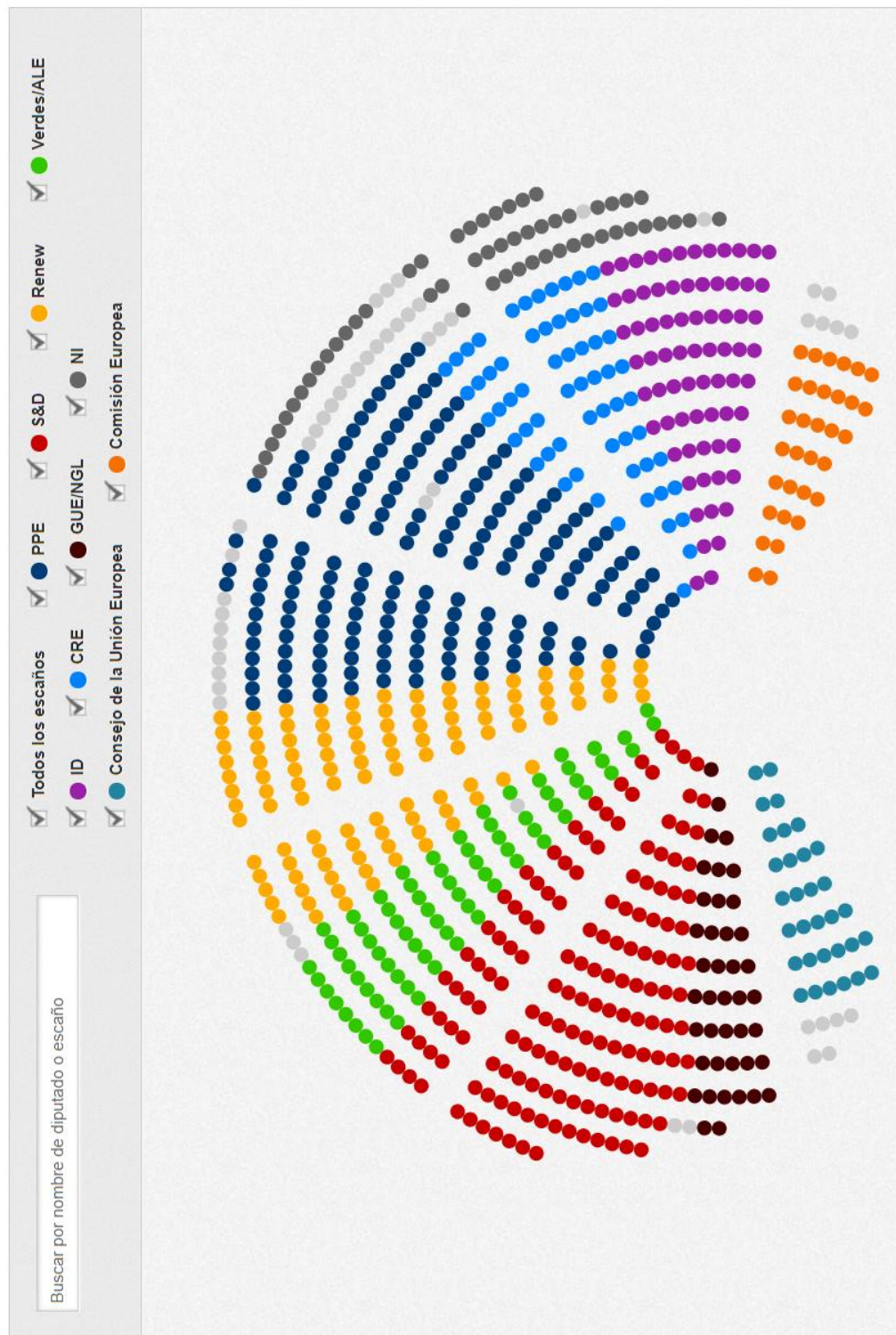

Fotografia 2. Logo de ID.
(https://es.wikipedia.org/wiki/Identidad_y_Democracia#/media/Archivo:Reversed_logo_ID_Party.png)

Fotografia 1. Logo European Conservatives and Reformists Group.
(https://es.wikipedia.org/wiki/Grupo_de_los_Conservadores_y_Reformistas_Europeos)

Taula 1. Representació de l'hemicicle del Parlament Europeu.
(<http://www.europarl.europa.eu/hemicycle/index.htm?lang=es&loc=str>)

IDENTITAT I DEMOCRÀCIA - ID: 73/751; 9,72%

CONSERVADORS I REFORMISTES EUROPEUS- CRE/ ECR: 62/751; 8,256%

Tots dos grups compten amb 135 escons,17,976%. Molt lluny d'un terç per modificar les decisions de pes de la cambra.

2.2. L'EXTREMA DRETA POPULISTA A EUROPA

2.2.1. ALEMANYA

- ALTERNATIVA PER ALEMANYA

<p>Alternative für Deutschland; AfD</p>	
	<p>PRESIDENTS: Jörg Meuthen i Alexander Gauland.</p>
<p>Fotografia 1. Jörg Meuthen (https://www.zeit.de/2017/09/joerg-meuthen-afd-populismus-wirtschaftsliberalismus)</p> 	<p>ANY DE CREACIÓ: 6 de gener de 2013</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Bundestag: 91/709 Lantags: 243/1867 Parlament Europeu: 11/96 GRUP PE: Identitat i Democràcia (ID)</p>

2.2.2. ÀUSTRIA

- PARTIT DE LA LLIBERTAT D'ÀUSTRIA

<p>Freiheitliche Partei Österreichs, FPÖ</p>	
 <p>Fotografia 3. Norbert Hofer (https://www.setplan2018.at/speakers/norbert-hofer.html)</p>	<p>PRESIDENT: Norbert Hofer</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 7 de març de 1956</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT:</p> <p>Nationalrat: 31/183 Budesrat: 16/61 Landtage Austríac: 110/440 Parlament Europeu: 3/18 GRUP PE: Identitat i Democràcia (ID)</p>

2.2.3. BÈLGICA

- VLAAMS BELANG

<p>Vlaams Belang, VB</p>	
	<p>PRESIDENT: Tom Van Grieken</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 14 de novembre 2004</p>
<p>Fotografia 4. Tom van Grieken (https://pallietkerke.net/2019/03/tom-van-grieken-n-va-heeft-proberen-aan-te-tonen-dat-belgie-werkt-2/)</p>	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT:</p> <p>Cambra dels Representants: 18/87</p> <p>Senat: 7/35</p> <p>Parlament Flamenc: 23/124</p> <p>Parlament de Brussel·les: 1/17</p> <p>Consell Provincial Flamenc: 24/175</p> <p>Parlament Europeu: 3/12</p> <p>GRUP PE: Identitat i Democràcia (ID)</p>

2.2.4. BULGÀRIA

- UNIÓ NACIONAL D'ATAC

<p>Национален съюз Атака, <i>Nacionalen Săjuz Ataka</i>, АТАКА</p>	
 <p>Fotografia 5. Volen Nikolov Siderov (https://alchetron.com/Volen-Siderov)</p>	<p>PRESIDENT: Volen Nikolov Siderov</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 17 d'abril de 2005</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Assemblea Nacional: 8/240</p>

2.2.5. DINAMARCA

- PARTIT POPULAR DANÈS

<p>Dansk Folkeparti, DF Danish People's Party, DPP</p>	
 <p>Fotografia 5. Kristian Thulesen Dah (https://twitter.com/kristianthdahl)</p>	<p>PRESIDENT: Kristian Thulesen Dahl</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 6 d'octubre de 1995</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Folketing¹¹: 16/179 Consell Regional: 21/205 Alcaldies: 223/2.432 Parlament Europeu: 1/14 GRUP PE: Identitat i Democràcia (ID)</p>

¹¹ Assemblée del Govern del Poble, Parlament Danès.

2.2.6. ESLOVÀQUIA

- PARTIT POPULAR DE NOSTRA ESLOVÀQUIA

<p>Kotlebovci – Ľudová strana Naše Slovensko People's Party- Our Slovakia</p>	
 <p>Fotografia 6. Marian Kotleba (https://spectator.sme.sk/c/22166093/supreme-court-decided-on-complaint-about-kotlebas-1488-donations.html)</p>	<p>PRESIDENT: Marian Kotleba</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 21 de febrer de 2010</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT:</p> <p>Consell Nacional: 11/150 Parlaments Regionals: 2/408 Alcaldies: 14/2.750 Parlament Europeu: 2/13 GRUP PE: No adscrits</p>

2.2.7. ESLOVÈNIA

- PARTIT NACIONAL DE ESLOVÈNIA

<p>Slovenska Nacionalna Stranka, SNS Slovenian National Party</p>	
 <p>Fotografia 7. Zmago Jelinčič Plemeniti (http://www.demokracija.si/slovenija/zmago-jelincic-plemeniti-v-dz-migranti-rezejo-glave-posiljujejo-mladoletne-otroke-vseh-spolov-koljejo-po-ulicah-nekaterim-v-dz-je-izgleda-to-povseci.html)</p>	<p>PRESIDENT: Zmago Jelinčič Plemeniti</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 17 de març de 1991</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Assemblea Nacional: 4/90 Alcaldies: 14/2.750</p>

2.2.8. FINLÀNDIA

- VERTADERS FILANDESOS

<p>Perussuomalaiset, PS True Finns</p>	
 <p>Fotografia 8. Jussi Halla.aho (https://newsnowfinland.fi/politics/finns-party-leader-gets-slapped-with-partial-twitter-ban)</p>	<p>PRESIDENT: Jussi Halla-aho</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 11 de maig de 1995</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Parlament Nacional: 39/200 Parlament Europeu: 2/13 GRUP PE: Identitat i Democràcia (ID)</p>

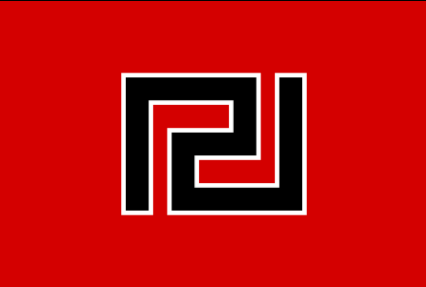
2.2.9. FRANÇA

- REAGRUPAMENT NACIONAL

<p>Rassemblement National, RN</p>	
 <p>Fotografia 9. Marine Le Pen (https://www.abc.es/internacional/abc-justicia-pide-analisis-psiquiatrico-marine-201809201246_noticia.html)</p>	<p>PRESIDENT: Marine Le Pen</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: Front Naciona, 5 d'octubre de 1972</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT:</p> <p>Assemblea Nacional: 6/577 Senat: 1/348 Consell Regional: 306/1.758 Consell dels Departaments: 58/4.108 Alcaldies: 29/ 36.635 Parlament Europeu: 22/74 GRUP PE: Identitat i Democràcia (ID)</p>

2.2.10. GRÈCIA

- “AMANECER DORADO” o ALBA DAURADA

<p>Λαϊκός Σύνδεσμος – Χρυσή Αυγή, <i>Laikós Síndesmos – Chrysí Avgí</i> Golden Dawn</p>	
 <p>Fotografia 10. Nikolaos Michaloliakos (https://www.independent.co.uk/news/world/europe/extreme-right-leader-nikolaos-michaloliakos-lashes)</p>	<p>PRESIDENT: Nikolaos Michaloliakos</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 1 de gener de 1985</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Consells Regionals: 22/703 Parlament Europeu: 1/21 GRUP PE: no adscrit</p>

- GRECS INDEPENDENTS

<p>Ανεξάρτητοι Έλληνες (ΑΝΕΛ) Independent Greeks - National Patriotic Alliance</p>	
 <p><i>Fotografia 11. Panos Kammenos</i> (https://en.wikipedia.org/wiki/Panos_Kammenos)</p>	<p>PRESIDENT: Panos Kammenos</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 1 de gener de 1985</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Consells Regionals: 51/703</p>

2.2.11. HONGRIA

- FIDESZ-UNIÓ CÍVICA HONGARESA

<p>FIDESZ - Magyar Polgári Szövetség</p>	
 <p>Fotografia 12. Viktor Orbán. (http://www.rtve.es/alacarta/audios/24-horas/pp-europeo-suspende-partido-del-primer-ministro-hungaro-viktor-orban/5077558/)</p>	<p>PRESIDENT: Viktor Orbán</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 30 de maig de 1988</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT:</p> <p>Presidència del Govern Assemblea Nacional: 117/199 Assemblees regionals: 245/419 Parlament Europeu: 12/21 GRUP PE: Partit Popular Europeu (PPE)</p>

- JOBBIK (MOVIMENT PER UNA HONGRIA MILLOR)

<p><i>Jobbik Magyarországért Mozgalom</i></p>	
 <p>Fotografia 13. Tamás Sneider. (https://www.agerpres.ro/politica-externa/2018/05/12/unqaria-partidul-de-extrema-dreapta-jobbik-si-a-ales-un-nou-lider-adeptul-unei-politici-moderate--107260)</p>	<p>PRESIDENT: Tamás Sneider</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 24 d'octubre de 2003</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Assemblea Nacional: 22/199 Assemblees regionals: 40/419 Parlament Europeu: 1/21 GRUP PE: no adscrit</p>

2.2.12. ITÀLIA

- MOVIMENT 5 ESTRELLES¹²

<p>Movimiento 5 Stelle</p>	
 <p>Fotografia 14. Luigi Di Maio. https://www.google.com/search?q=luigi+di+maio&rlz=1C1PRFI_enES833ES833&sxsrf=ACYBGNROwRs_V9wiQ_f33qabXZVpUseYGA:1574980219195&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj3_iD-o3mAhVKyhoKHURUAPcQ_AUoAXoECBEQAw&cshid=1574980243793541&biw=826&bih=730#imgarc=3XxY61DfNFqEM: </p>	<p>PRESIDENT: Luigi Di Maio</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 4 d'octubre de 2009.</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Presidència del Govern. Coalició amb el Partit Demòcrata. Càmera dels Diputats: 216/630 Senat: 106/315 Consells regionals: 123/897 Parlament Europeu: 14/73 GRUP PE: no adscrit</p>

¹² És un partit populista per excel·lència pel seu gran ventall de públic, avarca la ideologia extrema tant d'esquerra i de dreta, i per la present és difícil la seva catalogació.

- LIGA NORTE

<p>Lega (Lega Nord, LN)</p>	
 <p>Fotografia 15. Matteo Salvini. http://www.antimafiaduemila.com/rubriche/saverio-lodato/74283-25-aprile-matteo-salvini-non-e-fascista-tiene-in-caldo-il-fascismo.html</p>	<p>SECRETARI FEDERAL: Matteo Salvini</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 8 de gener de 1991.</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Càmera dels Diputats: 124/630 Senat: 58/315 Presidents regionals: 4/20 Parlament Europeu: 28/73 GRUP PE: Identitat i Democràcia (ID)</p>

- GERMANS D'ITÀLIA

<p>Fratelli d'Italia, Fdl</p>	
 <p>Fotografia 16. Giorgia Meloni. https://es.wikipedia.org/wiki/Giorgia_Meloni</p>	<p>PRESIDENTA: Giorgia Meloni</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 17 de desembre de 2012</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Càmera dels Diputats: 35/630 Senat: 18/315 Presidents regionals: 1/20 Consells Regionals: 42/897 Parlament Europeu: 5/73 GRUP PE: Conservadors i Reformistes Europeus (ECR)</p>

- CASAPOUND

<p>CasaPound Italia</p>	
 <p>Fotografia 17. Gianluca Iannone (https://www.ilprimatonazionale.it/primato-piano/viterbo-iannone-ferita-dolorosa-violenza-sulle-donne-estranea-a-nostro-dna-115601/)</p>	<p>PRESIDENT: Gianluca Iannone</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 17 de desembre de 2012</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Sense representació, força activa als carrers.</p>

2.2.13. NORUEGA

- PARTIT DEL PROGRÉS

<p>Fremskrittspartiet, FrP</p>	
 <p>Fotografia 18. Siv Jensen https://www.bt.no/btmeneringer/debatt/i/xRG89R/iqjen-skylder-siv-jensen-paa-innvandring</p>	<p>PRESIDENTA: Siv Jensen</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 6 d'octubre de 1995</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Al Govern amb Høyre (Partit majoritari de dreta) Storting: 26/169 Consells Regionals: 83/728 Regidors municipals: 889/10.781 Parlament Sami: 2/39</p>

2.2.15. PAÏSOS BAIXOS

- PARTIT PER LA LLIBERTAT

<p>Partij voor de Vrijheid, PVV</p>	 <p>PARTIJ VOOR DE VRIJHEID</p>
 <p>Fotografia 19. Geert Wilders (https://www.facebook.com/geertwilders/photos/a.202067253524883/775055526226050/?type=1&theater)</p>	<p>PRESIDENT: Geert Wilders</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 22 de febrer de 2006</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Segona Cambra: 20/150 Senat: 5/75 Assemblees Provincials: 41/570</p>

2.2.16. POLÒNIA

- LLEI I JUSTÍCIA

<p><i>Prawo i Sprawiedliwość</i> <i>Law and Justice</i></p>	
 <p><small>Fotografia 20. Jarosław Aleksander Kaczyński (https://twitter.com/kristianthdahl)</small></p>	<p>PRESIDENT: Jarosław Aleksander Kaczyński</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 6 d'octubre de 1995</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Presidència del Govern, Andrzej Duda, Primer Ministre. Sejm¹³: 199/460 Senat: 48/100 Assemblies Regionals: 254/552 Parlament Europeu: 26/51 GRUP PE: Conservadors i Reformistes Europeus (ECR)</p>

¹³ Cambra Baixa polaca.

- KUKIZ'15

<p>Kukiz'15</p>	
 <p>Fotografia 21. Paweł Piotr Kukiz (https://es.wikipedia.org/wiki/Pawe%C5%82_Kukiz#/media/Archivo:Pawe%C5%82_Kukiz_Sejm_2016_01.JPG)</p>	<p>PRESIDENT: Paweł Piotr Kukiz</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: maig de 2015</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Sejm: 6/460</p>

2.2.17. REGNE UNIT

- UKIP (Partit per la Independència del Regne Unit)

<p>UK Independence Party, UKIP</p>	
 <p>Fotografia 22. Patricia Mountain (http://www.the-news.co/index.php/politics-2/2013/07/3667/)</p>	<p>PRESIDENTA interina: Patricia Mountain</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 3 de setembre de 1993</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Assemblea Nacional Gal·lesa: 1/60 Assemblea de Londres: 1/25 Alcaldies: 33/20.249</p>

- PARTIT DEL BREXIT

<p>Brexit Party</p>	
 <p>Fotografia 23. Nigel Farage (https://www.youtube.com/watch?v=1CEpaGzGOyA)</p>	<p>PRESIDENT: Nigel Farage</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 23 de novembre de 2018</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Assemblea Nacional Gal·lesa: 4/60 Alcaldies: 36/20.249 Parlament Europeu: 29/73 GRUP PE: no adscrit</p>

2.2.18. REPÚBLICA TXECA

- LLIBERTAT I DEMOCRÀCIA DIRECTA

<p>Svoboda a přímá demokracie, SPD</p>	
 <p>Fotografia 24. Tomio Okamura (https://es.wikipedia.org/wiki/Tomio_Okamura#/media/Archivo:Tomio_Okamura_in_2012.JPG)</p>	<p>PRESIDENT: Tomio Okamura</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 5 de maig de 2015</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Cambre dels Diputats: 19/200 Consells Regionals: 18/675 Parlament Europeu: 2/21 GRUP PE: Identitat i Democràcia (ID)</p>

2.2.19. ROMANIA

- PARTIT DE LA GRAN ROMANIA

<p>Partidul România Mare, PRM</p>	
 <p>Fotografia 25. Victor Iovici (https://comunicate.wall-street.ro/victor-teodor-iovici-este-noul-presedinte-al-partidului-romania-mare-758)</p>	<p>PRESIDENT: Victor Iovici</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: Maig de 1991</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Regidors municipals: 141/40.067</p>

2.2.20. RÚSSIA

- RÚSSIA UNIDA

<p>Единая Россия</p>	
	<p>PRESIDENT DEL PARTIT I PRIMER MINISTRE: Dmitri Medvédev LÍDER DEL PARTIT I PRESIDENT DE RÚSSIA: Vladímir Putin</p>
<p>Fotografia 26. Dmitri Medvédev https://an.wikipedia.org/wiki/Dmitri_Medvedev#/media/Imachen:Dmitry_Medvedev,_September_2016.jpeg</p>	<p>ANY DE CREACIÓ: 5 de maig de 2015</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Partit al Govern Duma Estatal: 335/450 Consell de la Federació: 128/170 Parlaments regionals: 3091/3980 Ministeris: 20/31</p>

Fotografia 27. Vladimir Putin
<https://medium.com/drusopsicologos/perfil-psicol%C3%B3gico-de-vladimir-putin-bfae435c67ed>

2.2.21. SUÈCIA

- DEMÒCRATES DE SUÈCIA

<p>Sverigedemokraterna, SD</p>	
 <p>Fotografia 28. Jimmie Åkesson (https://www.riksdagen.se/sv/ledamoter-partier/ledamot/jimmie-akesson_5ecb17ba-ebbe-4958-a142-a5134aff9808)</p>	<p>PRESIDENT: Jimmie Åkesson</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 6 de febrer de 1988</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Riksdag¹⁴: 62/349 Consells provincials: 224/1.696 Alcaldies: 1.806/12.700 Parlament Europeu: 3/20 GRUP PE: Conservadors i Reformistes Europeus (ECR)</p>

¹⁴ Assemblée législative de Suècia.

2.2.22. XIPRE

- FRONT POPULAR NACIONAL

<p>Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο (ΕΛΑΜ), <i>Ethniko Laiko</i> Μετοπο (ELAM)</p>	
 <p>Fotografia 29. Christos Chrisstou (http://www.parliament.cy/en/biographical-notes/christou-christos)</p>	<p>PRESIDENT: Christos Christou</p>
	<p>ANY DE CREACIÓ: 2008</p>
	<p>INFLUÈNCIA AL PARLAMENT: Parlament de Xipre: 2/56 Alcaldies: 7/470</p>

2.3. EL POPULISME D'ULTRADRETA A ESPANYA DES DE LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA A FINALS DEL SEGLE XX I SEGLE XXI

Actualment, la màxima expressió de populisme d'ultradreta a Espanya es troba en el partit polític VOX, que té com a secretari nacional a Santiago Abascal, posteriorment l'analitzarem amb més profunditat, però començarem analitzant un partit avui extingit de caire populista.

2.3.1. GRUPO INDEPENDIENTE LIBERAL (GIL)

Tanmateix, el populisme de dretes a la política espanyola no sorgeix amb aquest partit, de fet, trobaríem els primers exponents a la dècada dels noranta amb el partit "Grupo Independiente Liberal" (GIL) de l'empresari Jesús Gil y Gil. Gil y Gil es presenta a les eleccions municipals del 26 de maig de 1991 com alcaldable de la ciutat andalusa de Marbella. Proposa un campanya plenament personalista i fa una

crítica constant al bipartidisme que regnava a Espanya, entre el Partit Popular i el Partit Socialista Obrer Espanyol en totes les administracions. Guanya aquests comicis obtenint el 66,18% dels vots i 19 dels 25 regidors del municipi, i per la present la majoria absoluta.

El GIL guanyarà dues vegades més aquestes eleccions amb un rèdit electoral semblant: (l'any 1995 amb el 66,30% del vots i l'any 1999 amb el 52,95% dels vots i 15 regidors). Les últimes eleccions que es presenten a la ciutat són les de l'any 2003, on amb un altre cap de llista, Julián Muñoz, obtenen el 47,76% dels vots i 15 regidors. Julián ja era alcalde de la ciutat des de feia un any, ja que Jesús va ser destituït per ordre judicial.

Fotografia 1: Logotip Partit polític Grupo Independiente Liberal.

https://es.wikipedia.org/wiki/Grupo_Independiente_Liberal#/media/Archivo:Grupo_Independiente_Liberal.svg

Fotografia 2. Jesús Gil y Gil (a la dreta) i Julián Muñoz l'any 2002 en un congrés del partit.
(https://sevilla.abc.es/andalucia/malaga/sevi-catastrofico-legado-jesus-marbella-cumple-25-anos-201606121425_noticia.html)

Jesús Gil es presenta a la societat espanyola com l'empresari exitós que volia portar la seva metodologia a les institucions: tenia un vocabulari extremadament planer, era clarament masclista i homòfob. De fet al programa *“Las noches de tal y tal”*, el qual presentava, apareixia en un jacuzzi rodejat de joves noies en bikini. Parlava directament al poble i va fer promeses de creixement econòmic i moral als ciutadans de Marbella que difícilment s'haguessin pogut dur a terme de manera honesta. En una entrevista al diari *Claro* deia: *“Echaré a las putas de Marbella”*. De fet la seva gestió de govern consistia a saltar-se tota la legislació vigent i a amagar, de manera premeditada, l'estat pressupostari i econòmic de l'Ajuntament; amb l'agreujant d'impedir la intervenció de les altres institucions.

A partir de l'any 1999, el GIL s'expandeix des de Marbella, fins a Ceuta, Melilla i Andalusia.

El GIL va governar a la ciutat autònoma de Ceuta entre els anys 1999 i 2001, amb 12 escons i el 38,62% dels vots, proclamant així com alcalde-president de la ciutat a Antonio Sampietro.

A la ciutat autònoma de Melilla GIL guanya les eleccions de l'Assemblea del 1999 amb 7402 vots i 7 escons, però no podrà governar encara ser la primera

força. De fet GIL dona suport a Coalición por Melilla, segona formació amb cinc escons, per aturar un possible acord dels altres partits polítics. GIL, el Partido Independiente de Melilla i CpM formaran un tripartit. Dos anys més tard, i degut a la inestabilitat del govern; Unión del Pueblo Melillense lidera una moció de censura amb el PP, PSOE i Partido Independiente de Melilla i desbanquen a l'anterior tripartit, i en conseqüència GIL deixa el govern.

Als municipis andalusos de Barbare, Casares, Chipiona, Estepona, La Línea de la Concepción, Manilva, Ronda i San Roque també hi van haver alcaldes del partit GIL.

La màxima expressió de GIL a nivell estatal va ser el desembre de 1999, quan una setmana posterior a que, per ordre del jutge de l'Audiència Nacional, Manuel García Castellón fos destituït com a president del club de futbol de l'Atlètic de Madrid, va comunicar que es presentava a les eleccions generals de 2000. Segons José Luis Centell, en aquell moment diputat de Izquierda Unida, el Gil *“sólo persigue conseguir la inmunidad parlamentaria”* que li atorgaria l'obtenció de l'acta de diputat, afegia que era una “huida” de Jesús que *“se encuentra agobiado ante los procesos judiciales en los que está inmerso”*¹⁵. Jesús Gil va obtenir d'aquells comicis 72162 (0,32%) vots al Congrés dels Diputats i 215285 vots, el 0,97%, al Senat. Tanmateix, aquests resultats no es materialitzen en cap acta de diputat o senador.

El GIL fa un espoli d'aproximadament 550 milions d'euros¹⁶ de les arques públiques de la ciutat de Marbella. Diverses causes penals i comptables demostren l'extracció de diners públics de l'Ajuntament d'aquesta localitat. El Cas Saqueo I i II, Cas Minutas I i II, Cas Camisetas així ho demostren. El cas que més impacte mediàtic va tenir per la seva magnitud va ser el Cas Malaya, que va desmantellar la trama urbanística que s'estava fent a tota la Costa del Sol i implicava polítics i empresaris. De fet, Jesús Gil y Gil va ser un dels

---

¹⁵ FONT: El País (https://elpais.com/diario/1999/12/27/espana/946249212_850215.html)

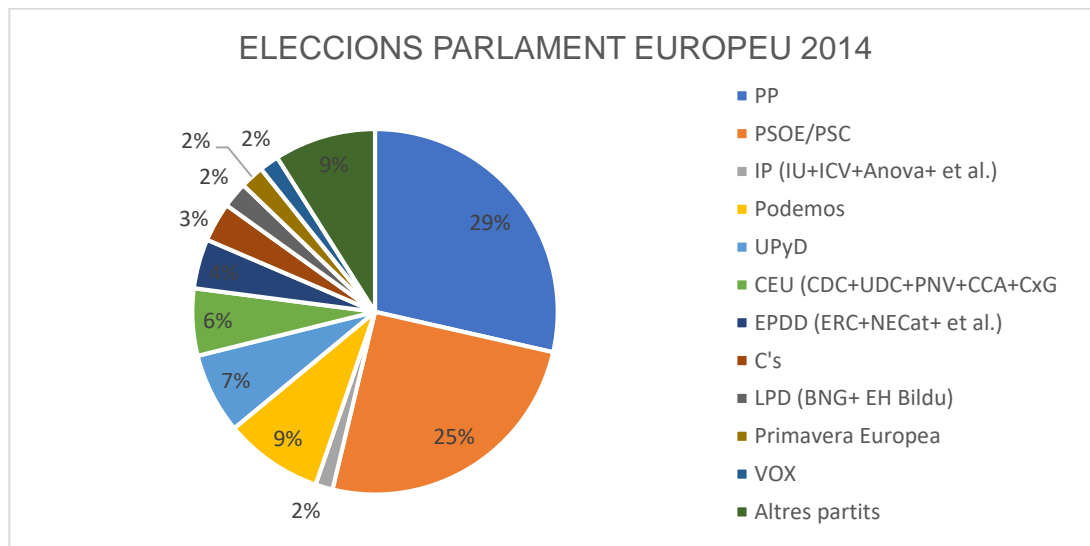
¹⁶ FONT: El Confidencial (https://www.elconfidencial.com/espana/2019-01-31/caso-saqueo-marbella-jesus-gil-audiencia-nacional_1796710/)

impulsors de la macro construcció que es va fer a Marbella. Gil deia: -*“Me da igual que el suelo sea verde, azul o amarillo”*. No hi havia POUM ni legalitat que l'aturés. Edificava on ell volia, en zones verdes, camins rurals, espais protegits o d'ús públic. A més, afegia: -*“El hormigón tarda en fraguar 60 días, mientras que una sentencia judicial en España tarda en llegar 10 años”*, fet que l'impel·lia a no aturar la seva comesa.

2.3.2. VOX

VOX és una formació política que pretén donar veu al ciutadà. Aquest partit es registra el 17 de desembre de 2013¹⁷. No es farà públic fins el 16 de gener de 2014, quan els seus promotors Cristina Seguí, José Antonio Ortega Lara, José Luis González Quirós, Santiago Abascal i Ignacio Camuñas celebren una roda de premsa. El partit sorgeix pel descontentament d'un sector del social conservadorisme, emmarcats tradicionalment en el Partit Popular, el qual es trobava bastant fràgil pels anys governats, degut a haver de fer front a la crisi econòmica i els casos de corrupció que assolaven a gran part del partit en múltiples institucions.

Alejo Vidal-Quadras abandona el PP i se suma al projecte de VOX, el qual serà president del partit i cap de llista a les eleccions al Parlament Europeu del 25 de maig de 2014. Els resultats dels comicis que van comptar amb un percentatge de 43,81% de participació van ser els següents:¹⁸

Com s'observa en el gràfic VOX va obtenir 1,57% dels vots, amb 244.929 votants. Es queda, aproximadament, a 1500 vots d'aconseguir un escó. Arran

¹⁷ FONT : Wikipedia ([https://es.wikipedia.org/wiki/Vox_\(partido_pol%C3%ADtico\)](https://es.wikipedia.org/wiki/Vox_(partido_pol%C3%ADtico)))

¹⁸ FONT : Parlament Europeu (<http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/es/country-results-es-2014.html>)

dels catastròfics resultats Vidal-Quadras es desvincula del partit i renuncia a la presidència, José Luis González Quirós adopta les funcions del mateix de manera provisional. El partit pateix una crisi interna, abandonen el Comitè Executiu Nacional dos dels cinc fundadors (Cristina Seguí i Ignacio Camuñas) i el propi Vidal-Quadras.

El 20 de setembre de 2014, després de la modificació dels estatuts a l'assemblea del 26 de juliol del mateix any, fou elegit president Santiago Abascal amb 1010 vots, superant amb 11 vots a Ludovico López Cadé.

Un mes més tard, se celebren eleccions als comitès executius

Fotografia 3. Santiago Abascal al 2014.
https://www.infolibre.es/noticias/politica/2014/01/28/abascal_sigue_cobrando_fundacion_comunidad_madrid_que_dirige_127_97_1012.html

provincials. El febrer de 2015 “Derecha Navarra y Española” se suma al projecte de VOX, i es passa a anomenar VOX Navarra.

VOX es presenta a les eleccions del Parlament d'Andalusia del març de 2015, obté 18.017 vots (0,45%) sense aconseguir escons. La formació es presentarà a les eleccions autonòmiques del 24 de maig de 2015 a Astúries, Cantàbria, Castella i Lleó, Comunitat de Madrid, Extremadura, Castella- La Manxa, Regió de Múrcia, Comunitat Valenciana i Les Canàries, també es presenta a la ciutat autònoma de Ceuta; no aconsegueix cap representant amb un rèdit electoral inferior a l'1,5% dels vots. A les eleccions municipals, VOX es presentà en més de 120 municipis, i va obtenir 22 regidors i 2 alcaldies (Cardeñuela Riopico- Burgos, Barruelo del Valle- Valladolid)¹⁹.

---

¹⁹ FONT : 20minutos (<https://www.20minutos.es/noticia/3653275/0/elecciones-autonomicas-municipales-vox-comunidades-ayuntamientos/>)

El 27 de juny de 2015, els afiliats reafirmen a Abascal amb el 83,84% dels vots. En les eleccions generals del 20 de desembre de 2015, VOX presenta candidatura en 31 circumscripcions. Obté 57.733 vots i el 0,23%. No aconsegueix representació en cap institució. El 5 de març de 2016 Santiago Abascal es reelegit pel 98% de la militància com a president de l'Assemblea Extraordinària.

VOX va participar el 21 de gener de 2017 en una cimera de la ultradreta europea a la ciutat alemanya de Coblenza. Va comptar amb la presència de Geert Wilders (Partit per la Llibertat neerlandès), Frauke Petry (en aquell moment, presidenta d'Alternativa per Alemanya), Marine Le Pen (Líder del Front Nacional a França, vigent en aquell moment), Matteo Salvini (Líder de la Liga Norte a Itàlia).

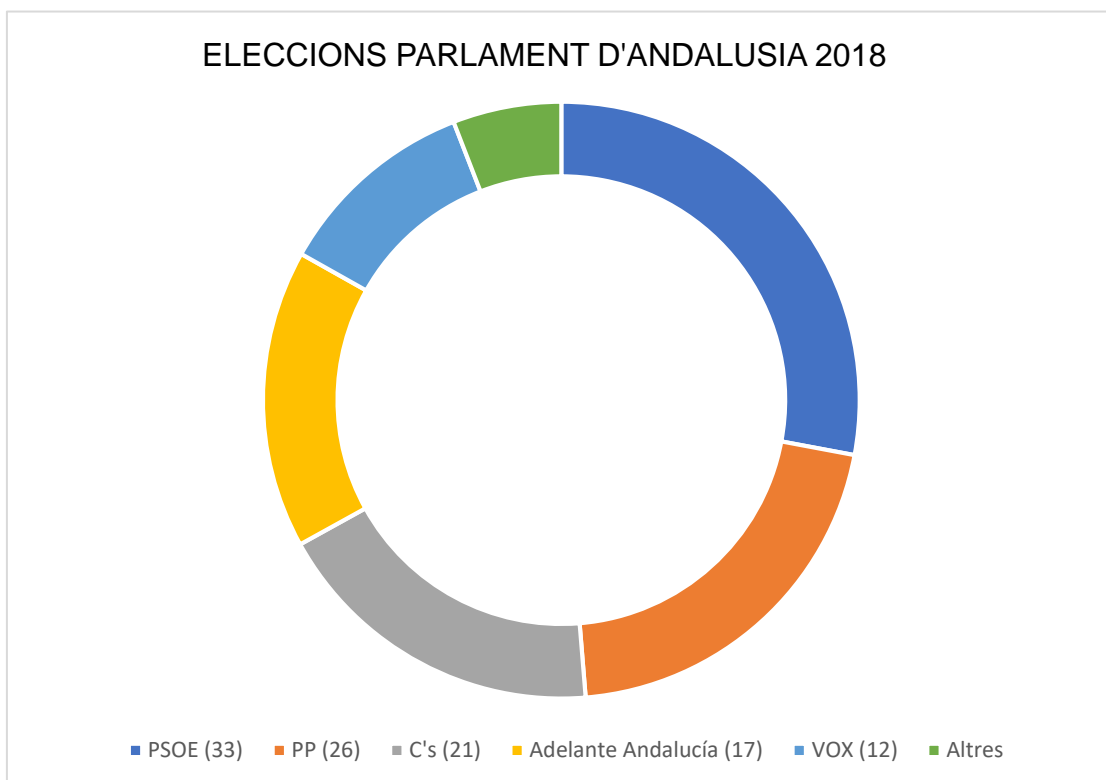

Fotografia 4. D'esquerra a dreta: Petry, Le Pen, Salvini, Wilders. Dia de la cimera. (https://www.lainformacion.com/politica/elecciones/derecha-reivindica-renacimiento-naciones-estado-Coblenza_0_992301098.html)

El 7 d'octubre de 2018 se celebra un míting del partit amb 9000 assistents al Palau de Vistalegre de Madrid.

El 2 de desembre de 2018 VOX es presenta a les eleccions autonòmiques al Parlament d'Andalusia. La formació d'extrema-dreta és la clau del govern actual de coalició entre el PP i Ciutadans.

La formació VOX dona suport al candidat popular, Juanma Moreno, com a President de la Junta d'Andalusia a canvi de càrrecs de segon nivell. És el premi gran èxit electoral de la formació política.

El 23 de febrer de 2019 els afiliats del partit aproven per majoria absoluta una reforma proposada dels estatuts, suprimint el procediment de primàries.

El 28 d'abril, en les eleccions generals, VOX obté aproximadament un 10,5% dels vots i 24 escons. A les eleccions a les Corts Valencianes (del mateix dia), VOX aconsegueix 10 dels 99 diputats de la institució amb 278.947 vots (10,44%).

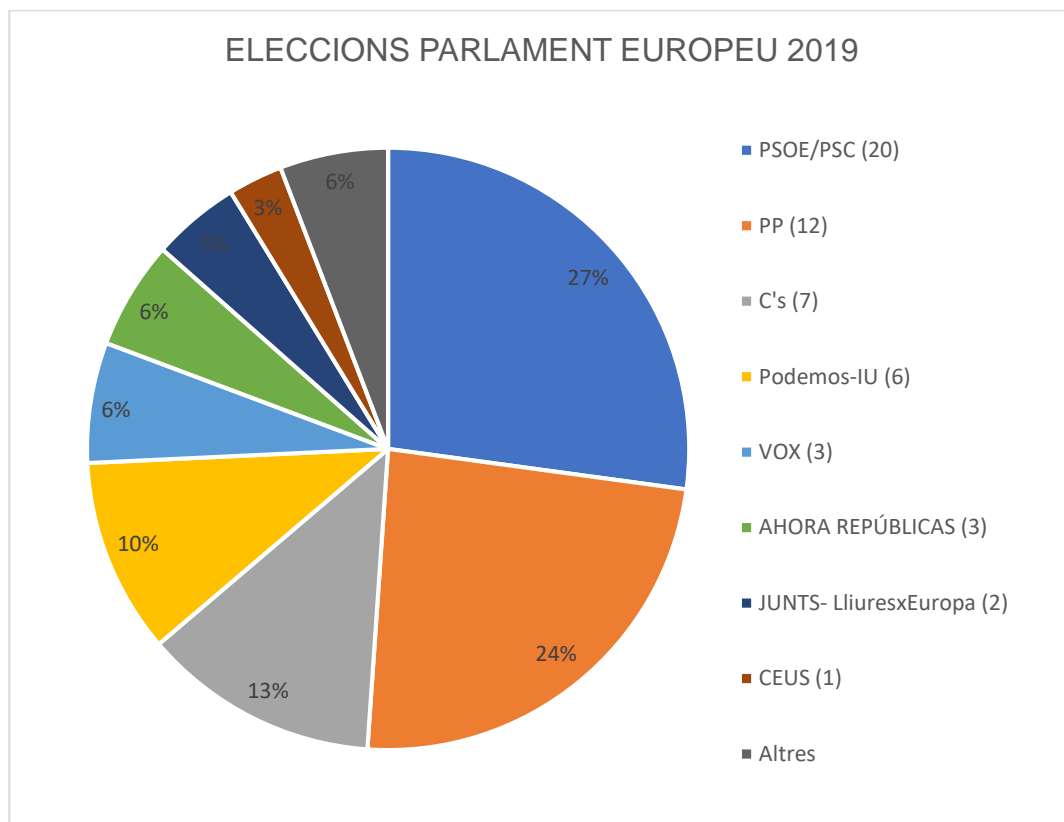
Els comissis del 26 de maig queda de la següent manera:

ELECCIONS AUTONÒMIQUES²⁰

COMUNITAT AUTÒNOMA	VOTS	PERCENTATGE	DIPUTATS
Cortes de Aragón	40.263	6,08%	3/67
Junta General del Principado de Asturias	33.784	6,42%	2/45
Parlamento de las Islas Baleares	34.668	8,12%	3/59
Parlamento de Canarias	22.021	2,47%	0/70
Parlamento de Cantabria	16.392	5,05%	2/35
Cortes de Castilla-La Mancha	75.636	7,02%	0/33
Cortes de Castilla y León	75.331	5,49%	1/81
Asamblea de Ceuta	7.566	22,37%	6/25
Asamblea de Extremadura	28.849	4,7%	0/65
Parlamento de La Rioja	6.277	3,86%	0/33
Asamblea de Madrid	285.099	8,86%	12/133
Asamblea de Melilla	2.655	7,76%	2/25
Asamblea Regional de Murcia	61.591	9,46%	4/45
Parlamento de Navarra	4.401	1,29%	0/51

²⁰ FONT: ABC.es (<https://www.abc.es/elecciones/autonomicas/resultados/>)

ELECCIONS PARLAMENT EUROPEU²¹

VOX obté 3 eurodiputats:

- Jorge Buxadé Villalba
- Mazaly Aguilar
- Hermann Leopold Tertsch del ValleLersundi

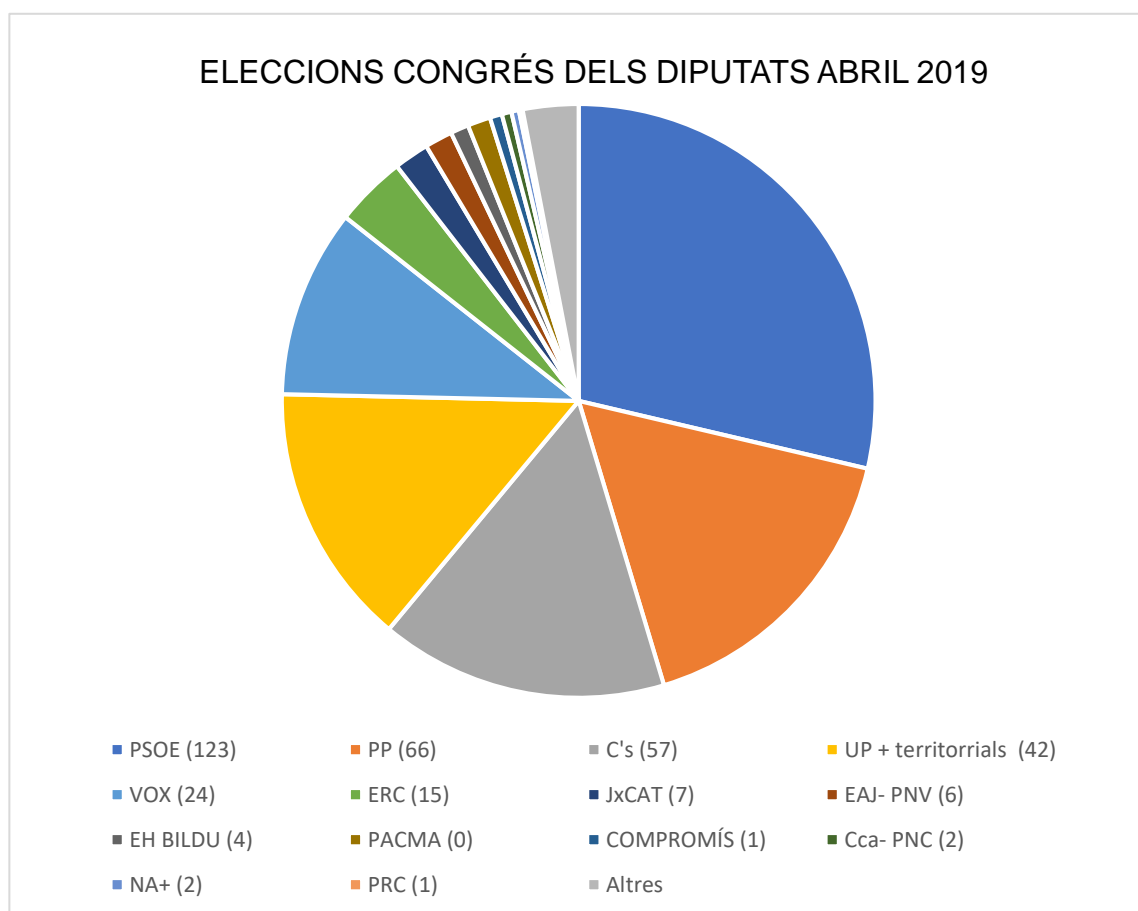
La formació espanyola s'adscriu al Grup dels Conservadors i Reformistes Europeus (European Conservatives and Reformists Group).

²¹ FONT : Gobierno de España, Ministerio del Interior

(<http://www.infoelectoral.mir.es/infoelectoral/min/busquedaAvanzadaAction.html?vuelta=1&codTipoEleccion=7&codPeriodo=201905&codEstado=99&codComunidad=0&codProvincia=0&codMunicipio=0&codDistrito=0&codSeccion=0&codMesa=0>)

2.3.2.1. VOX I LES ELECCIONS GENERALS DEL 28 D'ABRIL I 10 DE NOVEMBRE 2019

VOX es presenta en les Eleccions Generals del 28 d'abril per primera vegada a uns comicis de caire estatal.

Aquestes eleccions van comptar amb un 75,75% de participació (augmentant aproximadament en cinc punts la participació de les Eleccions Generals del 26 de juny de 2016) i amb un total de 26.361.256 votants.

La formació obtindrà 24 escons al Congrés dels Diputats i un total de 2 milions 677 mil 173 vots, guanyant el 10,26% dels vots totals.

ELS POPULISMES D'ULTRADRETA A L'EUROPA ACTUAL

En la següent taula es reflexa l'obtenció dels diputats en relació de les comunitats autònomes:

COMUNITAT AUTÒNOMA	VOTS	PERCENTATGE	DIPUTATS
Andalusia	611.220	14,25%	6
Aragó	92.027	12,20%	1
Astúries	71.454	11,49%	1
Cantàbria	39.945	11,16%	0
Castella- La Manxa	181.142	15,29%	2
Castella i Lleó	186.317	12,3%	1
Catalunya	148.481	3,6%	1
Ceuta	9.079	23,96%	0
C. de Madrid	520.417	13,86%	5
C. Valenciana	321.989	12,02%	3
Extremadura	70.611	10,77%	1
Galícia	86.126	5,27%	0
La Rioja	16.156	8,98%	0
Les Balears	58.382	11,28%	1
Les Canàries	69.398	6,55%	0
Melilla	5.697	16,85%	0
Múrcia	143.010	18,64%	2
Navarra	17.660	4,83%	0
País Basc	28.062	2,21%	0

ELS I LES DIPUTADES DE VOX PER COMUNITAT AUTÒNOMA DE LA XIII LEGISLATURA (2019-2019)²²²³

- **Andalusia:**

ALMERIA: Rocío de Meer Méndez

Nascuda el 26 de desembre de 1989 (29 anys)
Llicenciada en Dret per la Universitat Complutense de Madrid. La seva professió actual és la de mestressa de casa.

CADIS: Agutín Rosety Fernández de Castro

Nascut el 26 de maig de 1947 (72 anys)
General de Brigada, Cos d'Infanteria de Marina (retirat).
Llicenciat en Dret i Magister en Història Contemporània.
Conseller tècnic relacionat amb Política de Defensa de caire nacional.

CÒRDOVA: José Ramírez del Río

Nascut el 10 de febrer de 1973 (46 anys).
Llicenciat i Doctor en Filologia (especialitat d'àrab) per la Universitat de Sevilla. Actualment és professor titular de la Universitat de Còrdova.

GRANADA: Macarena Olona Choclán

Nascuda el 14 de maig de 1979 (40 anys)
Llicenciada en Dret per la Universitat Pública d'Alacant.
Exerceix com a Advocada de l'Estat. Sense cap relació amb la província per la qual es presentava.

---

²²FONT : El País

(https://elpais.com/politica/2019/04/29/actualidad/1556520917_383598.html)

²³ Imatge extretes del Portal del Congrés del Diputats.

(<http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Diputados>)

MÀLAGA: Patricia Rueda Perelló

Nascuda el 20 d'octubre de 1976 (43 anys). Diplomada en Educació i llicenciada en Publicitat i Relacions Públiques. Té un Màster de Direcció d'Empreses de l'Escola d'Organització Industrial Executive MBA.

SEVILLA: María de los Reyes Romero Vilches

Nascuda el 30 de desembre de 1967 (51 anys). Cursà BUP i treballà com a comercial en diverses empreses.

• **Aragó:**

SARAGOSSA: Pedro Fernández Hernández

Nascut el 11 de febrer de 1970 (49 anys). Llicenciat en Dret per la UNED, exerceix com advocat. És regidor de VOX a la ciutat de Madrid.

• **Astúries:**

José María Figaredo Álvarez- Sala

Nascut el 26 de setembre de 1988 (31 anys). Llicenciat en Dret i ADE per la Universitat "Pontificia Comillas" (ICADE). Treballa com advocat al departament de processal i arbitratge del Despatx González-Bueno.

- **Castella- La Manxa:**

CIUDAD REAL: Ricardo Chamorro Delmo

Nascut l'1 de gener de 1977 (42 anys). Llicenciat en Dret per la Universitat de Navarra. Despatx propi. Especialitzat en Dret Privat pel Consell General del Notariat.

TOLEDO: Manuel Mariscal Zabala

Nascut el 23 de gener de 1992 (27 anys). Graduat en Periodisme i Màster en Estudis Avançats en Comunicació Política per la Universitat Complutense de Madrid. Vicesecretari de Comunicació del partit.

- **Castella i Lleó:**

VALLADOLID: Pablo Sáez Alonso-Muñumer

Nascut l'11 de juny de 1964 (55 anys). Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials per la Universitat de Valladolid. Auditor Censor Jurat de Comptes. Màster en Dret Tributari i Assessoria Fiscal per la CEREM. Experiència financera i directiva en diverses multinacionals.

- Catalunya

BARCELONA: Ignacio Garriga Vaz de Concicao

Nascut el 4 de febrer de 1987 (32 anys). Llicenciat en Odontologia. Direcció mèdica, pràctica privada. Professor a la UIC (Barcelona).

- C. de Madrid:

Santiago Abascal Conde

Nascut el 14 d'abril de 1976 (43 anys). Llicenciat en Sociologia per la Universitat de Deusto (País Basc). Antecedents de càrrecs polítics amb el PP. Va ser nomenat director de l'Agència Autònoma de Protecció de Dades de la Comunitat de Madrid. President i fundador de VOX.

Javier Ortega Smith-Molina

Nascut el 28 d'agost de 1968 (51 anys). Inicià els seus estudis en Dret en un centre adscrit de Toledo de la Universitat Complutense, finalment es llicencià a la Universitat d'Alcalà. Posteriorment es va diplomar a l'Escola de Pràctiques Jurídiques d'ICADE. Exmilitar membre de la Companyia d'Operacions Especials. És secretari general del partit i regidor a l'Ajuntament de Madrid.

Iván Espinosa de los Monteros Simón

Nascut el 3 de gener de 1971 (48 anys). Llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales per l'ICADE. Té un MBA per Kellogg School of Management a Northwestern University. Ha treballat a Arthur Andersen, Schroder Salomon Smith Barney i McKinsey & Co. Confundador de VOX i vicesecretari de Relacions Internacionals. Fill del Marqués de Valtierra. Marit de la Rocío Monasterio San Martín, líder del partit a la Comunitat de Madrid.

María de la Cabeza Ruiz Solás

Nascuda el 13 de setembre de 1970 (49 anys). Llicenciada en Periodisme per la CEU. És regidora de Villaviciosa de Odón, VOX és segona força d'aquest Ajuntament amb 5 escons (eleccions municipals del 26 de maig de 2019).

Carla Toscano de Balbín

Nascuda de 14 de novembre de 1977 (42 anys). Llicenciada en Dret. Té un Màster en Lingüística Aplicada a la ensenyança de l'espanyol. Vicepresidenta de "Principios".

• **Comunitat Valenciana:**

ALACANT: Manuel Mestre Barea

Nascut el 3 de gener de 1952 (67 anys). Graduat Tinent de l'Exèrcit de l'Aire el 1975. Diplomant d'Estat Major, Escola Superior de les Forces Armades. Diplomant Air War College i Màster en Relacions Internacionals per l'Air University, USA. Va ser Cap del Comandament Aeri de Canàries, Cap del Comandament de personal de l'Exèrcit de l'Aire i Cap de l'Estat Major del Comandament Conjunt de la OTAN.

VALÈNCIA: Ignacio Gil Lázaro

Nascut el 23 de setembre de 1957 (62 anys). Llicenciat en Dret. Fou diputat la II, III, V, VI, VIII, IX i X legislatura ja bé amb Alianza Popular o el Partit Popular, senador a la IV legislatura. Desenvolupa diversos càrrecs a la Mesa del Congrés dels Diputats. Va ser membre de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa i President de la Delegació Espanyola a UIP. Va rebre la "Gran Cruz del Mérito Civil" i la "Gran Cruz de Isabel La Católica".

VALÈNCIA: Cristina Esteban Calonje

Nascuda el 5 de novembre de 1976 (43 anys). Llicenciada en Geografia i Història, amb especialització d'Història de l'Art. Experiència bancària i gestió immobiliària.

• **Extremadura:**

BADAJOS: Víctor Manuel Sánchez del Real

Nascut el 23 de novembre de 1969 (50 anys). Llicenciat en Ciències de la Informació per la UCM. Máster ICADE, PDD IESE, cursant Programa Directo MIT-SLOAN de Boston. Empresari, consultor d'empreses de comunicació i professor universitari.

• **Les Illes Balears:**

Magdalena Margarita Contestí Rosselló

Nascuda el 4 de maig de 1985. Llicenciada en Dret a la Universitat ESADE, així com un Màster en Drets Civils. Postgrau en Dret Immobiliari i Postgrau en Dret Urbanístic i Reedificació per la Universitat Pompeu Fabra. Cofundadora de "Actúa" (Rama Balear de VOX). Vicepresidenta de Relacions Institucionals del partit.

- **Regió de Múrcia:**

Lourdes Méndez Monasterio

Nascuda l'11 de febrer de 1957 (62 anys). Doctora en Dret. Té un Màster d'urbanisme ENAE Business School. És Advocada Rotal. Presidenta de l'associació "Nación, Familia y Dignidad Humana". Diputada de la VIII, IX, X i XIII legislatura amb el PP. Ha ocupat càrrecs amb caràcter local i autonòmic.

Joaquín Robles López

Nascut el 8 de juny de 1964 (55 anys). Llicenciat en Filosofia i professor de secundària. Pertany a la Fundació per la Defensa de la Nació Española (Denaes).

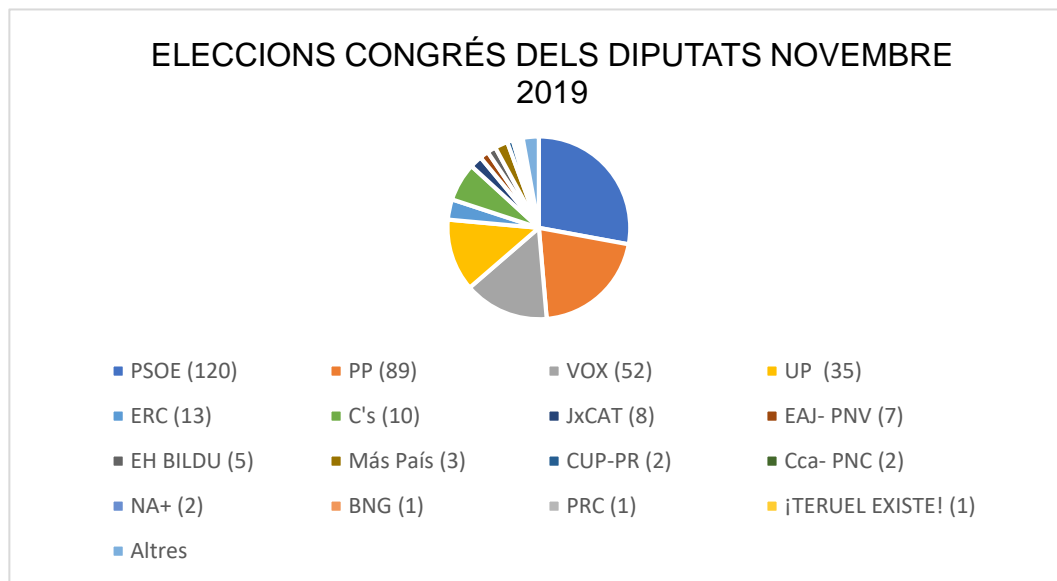

VOX no va obtenir cap senadors d'elecció directa. Però, VOX compta amb un senador autonòmic designat pel Parlament d'Andalusia, el Sr. Francisco José Alcaraz Martos.

El PSOE no aconsegueix els suports necessaris per investir a Pedro Sánchez com a president del Govern, al no cedir davant les demandes, en segona volta, del grup parlamentari Unidas Podemos. Sánchez, convoca noves eleccions pel 10 de novembre de 2019, els comicis tenen un 69,87% de participació.

Les eleccions porten als següents resultats:²⁴

Fent una anàlisi dels resultats, podem observar un davallada de la participació, en cinc punts, que sorgeix del fet que el votant d'esquerres es desmobilitza i resultin beneficiats els partits de dretes. VOX augmenta els seus resultats en 28 escons, causat pels vots d'un sector de votant provinent de Ciudadanos, el qual ha perdut 47 escons. Aquest fet ha portat a la dimissió del president de la formació, Albert Rivera.

VOX ha sigut capaç de mobilitzar aquell sector de la població qui després unes eleccions, les quals donaven la suficient aritmètica parlamentària per crear un govern, estaven farts de la incapacitat política de tots els partits, i més concretament de Ciudadanos qui amb la seva abstenció donava la capacitat d'investir Sánchez com president d'Espanya. La crispació de tornar a celebrar unes eleccions, les cinquenes en cinc anys, va portar a la població a percebre VOX com una esperança, el partit que havia criticat l'*establishment* i la inactivitat dels partits tradicionals, podia oferir solucions a la situació de bloqueig.

²⁴ FONT: El País (<https://resultados.elpais.com/elecciones/2019/generales/congreso/>)
RTVE.ES (<http://resultados-elecciones.rtve.es/generales/2019/congreso/>)

2.3.2.2. IDEOLOGIA DE VOX

A la pàgina web oficial del partit responen a la pregunta què és VOX de la següent manera:

[VOX es la voz de la España Viva. Un movimiento de extrema necesidad que nace para poner a las instituciones al servicio de los españoles, en contraste con el actual modelo que pone a los españoles al servicio de los políticos. VOX es el partido del sentido común, el que pone voz a lo que piensan millones de españoles en sus casas; el único que lucha contra la corrección política asfixiante. En VOX no les decimos a los españoles cómo tienen que pensar, hablar o sentir, les decimos a los medios y a los partidos que dejen de imponer sus creencias a la sociedad.

*Nuestro proyecto se resume en la defensa de España, de la familia y de la vida; en reducir el tamaño del Estado, garantizar la igualdad entre los españoles y expulsar al Gobierno de tu vida privada. **Somos la España que no necesita mirar encuestas ni leerse un periódico** para saber cuál es el discurso de moda. Nuestro discurso nace de nuestras convicciones, al margen de si éstas son más o menos populares. En definitiva, VOX es el partido de la España viva, libre y valiente.]²⁵*

La ideologia del partit s'estructura en la defensa absoluta de la Nació espanyola, la recuperació de la identitat cultural i tradicional d'Espanya en el marc internacional, la regeneració de la política a través de la supressió de les duplicitats d'institucions, canviar el model estatal, mitjançant l'eliminació de les autonomies. Tal com ells mateixos descriuen:

[35. Drástica reducción del gasto político. Eliminación de cargos y organismos duplicados, ideológicos o por cualquier otra razón prescindibles. Cerrar organismos destinados a crear estructuras paralelas al Estado, las televisiones autonómicas, defensores del pueblo, Consejos Consultivos, Agencias Meteorológicas, etcétera.

---

²⁵ FONT: VOX España (<https://www.voxespana.es/espana/que-es-vox>)

*36. Fusión de ayuntamientos y significativa reducción en el número de representantes locales. Reducir al mínimo el número de asesores contratados por las diferentes administraciones públicas potenciando de esta manera la carrera profesional de los empleados públicos*²⁶

VOX respecte el model autonòmic defensen:

[1. Suspensión de la autonomía catalana hasta la derrota sin paliativos del golpismo y la depuración de responsabilidades civiles y penales.

2. Ilegalización de los partidos, asociaciones u ONGs que persigan la destrucción de la unidad territorial de la Nación y de su soberanía.

5. Supresión de las policías autonómicas y, hasta que se haga efectiva, alcanzar la equiparación salarial real entre el Cuerpo Nacional de Policía, Guardia Civil y las policías autonómicas. Todas las FCSE dependerán en última instancia del Gobierno Central.

6. Transformar el Estado autonómico en un Estado de Derecho unitario que promueva la igualdad y la solidaridad en vez de los privilegios y la división. Un solo gobierno y un solo parlamento para toda España. Como paso previo: devolución inmediata al Estado de las competencias de Educación, Sanidad, Seguridad y Justicia limitando en todo lo posible la capacidad legislativa autonómica.

*10. Supresión del Concierto Económico Vasco y el Convenio Navarro y la incorporación de ambas regiones y sus Diputaciones Forales al Régimen Común.*²⁷

Defensen la religió catòlica com a única de l'Estat, i en contraposició a la seva islamofòbia, lligada a un model immigratori concret:

[14. Deportación de los inmigrantes ilegales a sus países de origen.

---

²⁶ FONT: Document titulat "100 medidas para la España Viva". (<http://voxespana.es/100-medidas-urgentes-de-vox-para-espana>)

²⁷ FONT: Document titulat "100 medidas para la España Viva". (<http://voxespana.es/100-medidas-urgentes-de-vox-para-espana>)

15. Deportación de los inmigrantes que estén de forma legal en territorio español pero que hayan reincidido en la comisión de delitos leves o hayan cometido algún delito grave.

22. La inmigración se afrontará atendiendo a las necesidades de la economía española y a la capacidad de integración del inmigrante. Se establecerán cuotas de origen privilegiando a las nacionalidades que comparten idioma e importantes lazos de amistad y cultura con España.

25. Exigir a los responsables de la religión islámica en España una absoluta colaboración para la detección de radicales. Exclusión de la enseñanza del Islam en la escuela pública.

26. Fortalecer nuestras fronteras. Levantar un muro infranqueable en Ceuta y Melilla. Dar a policías y FFAA todos los recursos materiales y humanos para que puedan cuidar nuestras fronteras con total eficacia, junto con el amparo legal correspondiente.²⁸

Se suma un fort anti-feminisme:

[12. Supresión de las cuotas (por sexo o por cualquier otra causa) en las listas electorales. Cada partido las elaborará de acuerdo a las decisiones de sus militantes.

70. Derogación ley de violencia de género y de toda norma que discrimine a un sexo de otro. En su lugar, promulgar una ley de violencia intrafamiliar que proteja por igual a ancianos, hombres, mujeres y niños. Supresión de organismos feministas radicales subvencionados, persecución efectiva de denuncias falsas. Protección del menor en los procesos de divorcio.

75. Defensa de la vida desde la concepción hasta la muerte natural. Es fundamental que las mujeres con embarazo inesperado tengan información veraz, asistencia y alternativas. Reforma de la ley de adopción nacional.²⁹

---

²⁸ FONT: Document titulat "100 medidas para la España Viva". (<http://voxespana.es/100-medidas-urgentes-de-vox-para-espana>)

²⁹ FONT: Document titulat "100 medidas para la España Viva". (<http://voxespana.es/100-medidas-urgentes-de-vox-para-espana>)

En Memòria Històrica reclamen:

[9. Derogación inmediata de la Ley de Memoria Histórica. Ningún parlamento está legitimado para definir nuestro pasado, y menos excluyendo a los españoles que difieren de sus definiciones. No puede utilizarse el pasado para dividirnos, al contrario, hay que homenajear conjuntamente a todos los que, desde perspectivas históricas diferentes, lucharon por España.]³⁰

En cultura i tradició inclouen:

[67. Impulsar una ley de protección de la tauromaquia, como parte del patrimonio cultural español.

68. Se protegerá la caza, como actividad necesaria y tradicional del mundo rural. Promoción de una licencia única a nivel nacional eliminando el sistema de licencias autonómicas e inter autonómicas.]³¹

D'altra banda en matèria econòmica, defensen:

[39. Rebaja radical del Impuesto sobre la Renta. Aumento significativo del mínimo personal y familiar exento a 12.000 euros. Tipo único fijo del 20% hasta los 60.000 € anuales, tributando al 30% cualquier exceso sobre el mencionado límite.

40. Reducir el tipo general del Impuesto sobre Sociedades al 20% con una reducción del 5% en el caso que los beneficios no se distribuyan y se mantengan en la empresa como reservas.

42. Reducción del impuesto de sociedades para las PYMES al 15%, y minimización de los trámites burocráticos para su aprobación administrativa. Apoyar a las Pymes para que no se las penalice a la hora de recibir financiación bancaria.

53. Un nuevo modelo para nuestras pensiones (mixto de capitalización y reparto). Un sistema que se base en: 1. La solidaridad: garantizando una

---

³⁰ FONT: Document titulat "100 medidas para la España Viva". (<http://voxespana.es/100-medidas-urgentes-de-vox-para-espana>)

³¹ FONT: Document titulat "100 medidas para la España Viva". (<http://voxespana.es/100-medidas-urgentes-de-vox-para-espana>)

*pensión mínima que se revalorice con el coste de la vida 2. La propiedad: asegurando el derecho de los ciudadanos a disponer de ahorros propios al finalizar su vida laboral que complementen las pensiones mínimas.*³²

En conclusió podem dir que la ideologia de VOX és ultraconservadora i ultraliberal, ja que en matèria econòmica estan a favor de la mínima intervenció de l'Estat en la redistribució de la riquesa. La seva ideologia està emmarcada en la ultradreta europea, en la línia ideològica del Front Nacional Francès. En el cas de VOX, hem d'afegir la seva defensa de la Corona Espanyola, o sigui, és una formació monàrquica.

VOX és populista per diversos motius:

- Presenta un líder, és carismàtic i té facilitat per l'oratòria.
- Una forta oposició a l'*establishment* i a la classe política tradicional, més especialment al bipartidisme entre el PSOE i el PP.
- El seu discurs se sustenta en la idea que la immigració, principalment àrab o musulmana, és negativa i la seva arribada és un risc a la nostra tradició i cultura.
- Té un llenguatge molt simplificat, que busca arribar ràpidament a la ciutadania.
- Una gran agilitat en l'ús de les xarxes socials, aprofiten aquests mitjans de comunicació amb intel·ligència i perspicàcia, saben què dir i el més important com dir-ho.

El partit d'Abascal és populista, però com diu Mudde, no n'hi ha prou per tenir un projecte polític, cal establir-se en l'extrema-dreta per formar un partit complet. Totes dues ideologies juntes formen el que coneixem com VOX, un partit populista d'ultradreta espanyol.

---

³² FONT: Document titulat "100 medidas para la España Viva". (<http://voxespana.es/100-medidas-urgentes-de-vox-para-espana>)

2.3.3. EL REREFONS DE VOX: FINANCIACIÓ I AMBICIÓ PERSONAL³³

Un cop explicada la part oficial del partit, destaparem algunes de les ombres del projecte polític de VOX mitjançant el documental “*VOX: La ambición de Santiago Abascal*”, del canal ETB2 de televisió pública basca, on es veu el rerefons del partit a través de persones lligades anteriorment a VOX: Carlos Aurelio Caldito, expresident de VOX Badajoz; Juan Jara, exvicepresident de VOX i José Ignacio Sánchez Rubio, ex afiliat del partit.

El finançament del partit és il·legal i irregular, s'infla de manera exponencial el nombre d'afiliats, passem 4528 a 14020 , aproximadament 10.000 afiliats més en un any, entre el 2017 i el 2018, per justificar el nombre d'ingressos rebuts; ja que com els testimonis exposen al 2014 es va rebre una dotació econòmica d'1 milió d'euros. Tanmateix, s'exposa que el partit es finança a través de:

- Empresaris de l'IBEX 35. No podem negar que la majoria de partits estatals reben aportacions econòmiques de les grans empreses que lideren el mercat econòmic espanyol.
- *Lobbies* empresarials de Cuba i el conjunt de sud Amèrica d'exiliats espanyols després de la mort de Franco. La vinculació amb aquests sectors seria a través de Rocío Monasterio, presidenta de VOX a la Comunitat de Madrid, ja que és hispanocubana i manté molt bona sintonia amb el seu país natal.
- Una organització mexicana ultracatólica anomenada “El Yunque”. El propòsit principal d'aquesta agrupació és la defensa de la religió catòlica i la lluita contra “les forces de Satanàs” i instaurar el “regne de Déu” a la Terra. Aquest moviment clandestí, també ha finançat a la associació conservadora “HazteOir”, la qual l'any 2012 va entregar un premi a Santiago Abascal per la seva defensa de la família tradicional.

---

³³ HURTADO, Eider,; *VOX. La ambición de Santiago Abascal*. Euskal Irrati Telebista (Eitb). 2019. <https://www.eitb.tv/es/video/360/5937/150812/vox-la-ambicion-de-santiago-abascal/>

És més, segons Carlos Aurelio Caldito, Rocío Monasterio i Iván Espinosa de los Monteros podrien ser membres d'aquesta secta religiosa.

- Grups terroristes, així considerats per l'UE i els EUA, de l'Iran.
- Una xarxa d'interconnexió financera entre els diversos populismes d'extrema dreta europea. És evident la bona sintonia entre Abascal, Le Pen i Salvini també en matèria ideològica.

La problemàtica sorgeix de la incoherència de saber com VOX iniciava tantes querelles judicials amb tan poc diners de finançament. Les aportacions il·legals podrien ser el motiu que ha permès a la formació tants processos judicials, centrats majoritàriament en les causes contra l'independentisme català; es van presentar com a acusació particular en el Cas del Procés (referent a l'organització i la realització del referèndum d'autodeterminació de Catalunya celebrat el 1 d'octubre de 2017). Aquesta tasca judicial ha portat a la població a tenir una visió útil de la formació, va més enllà de les paraules, actua. No podem negar que VOX no fa aquestes accions de manera premeditada amb la finalitat essencial de trobar més electorat. És un estratègia de màrqueting de la qual n'ha sabut treure resultats. Abascal defensa que totes les causes judicials són pagades amb *crowdfunding*. Ser presents en aquests processos judicials ha atorgat a la formació una gran difusió mediàtica.

VOX rep el suport de l'àmplia majoria de grups extremistes violents de dretes, com La Falange, entre d'altres, fet que porta a relacionar a VOX amb la violència i l'odi.

El documental fa un anàlisi del passat polític de Santiago Abascal. Net d'un alcalde durant el franquisme i fill d'un diputat de Partit Popular al Congrés, el qual surt a "los papeles de Bárcenas" com a receptor de 12000€, per un atac al seu comerç per part de la Kale Borroka. La seva família sempre ha estat molt lligada al País Basc, al seu poble, Llodio, tenen un negoci; la família va

patir altres atacs per part de la Kale Borroka i també haurien rebut diverses amenaces de mort d'ETA.

Amb divuit anys Santiago Abascal s'afilia al PP. Es mostra molt actiu a les noves generacions. L'any 1999, amb 23 anys, és elegit regidor del mateix partit a la seva població, Llodio. És anomenat president de Noves generacions del PP, l'any 2000. Abascal compagina la seva tasca de regidor amb el seu escó a la Junta General d'Àlaba. L'any 2004 entra al Parlament Basc fins l'any 2009, on a la pròxima legislatura no obtindrà escó per la seva falta de sintonia amb el nou president del PP Basc, Antonio Basagoiti; ja que Abascal havia donat suport a María San Gil.

Altrament, Abascal es distanciarà del PP per la gestió del terrorisme d'ETA per part de Mariano Rajoy. Abascal marxarà del País Basc per anar a Madrid, és allà, on a través d'Esperanza Aguirre, la seva madrina, és col·locat, l'any 2010, a l'*Agencia de Protección de Datos de la Comunidad de Madrid*, i després del seu tancament, l'any 2013, rep el càrrec de gerent de la *Fundación para el Mecenazgo y el Patrocinio Social*, que també seria suprimida pel seu elevat cost. Es calcula que Abascal hauria rebut en aquestes institucions prop de 815.000 euros per la seva tasca. Una vegada que ja no té cap treball a l'administració inicia el seu camí a VOX, cobrant elevats sous des del moment que s'inicia el projecte polític.

Respecte el canvi de model territorial que Abascal defensava i defensa ara es generen controvèrsies, quan era militant del PP Basc no qüestionava el model territorial, ara defensa un estat centralista. Borja Sémper, actual president del PP de Guipúscoa, amb qui Abascal va compartir afiliació a les Noves Generacions, es mostra realment sobtat envers aquest canvi radical del model estatal. Abascal és preguntat sobre aquest tema i diu, textualment: "*Quando yo militaba en el PP era un indio, ahora soy un jefe. Con un partido no se puede compartir todo*".

Cal fer una especial referència al suport d'Aznar a Santiago Abascal, de fet aposta per una gran aliança entre el PP de Casado i VOX, afegint que allò que estava unit no s'hauria d'haver trencat.

Juan Jara, qui va ser expulsat del partit per demanar explicacions del finançament, no dubta a dir que Abascal no estima a la democràcia que sols busca els diners i que és un mentider i un manipulador. Segons Carlos Aurelio Caldito, VOX va cometre irregularitats en l'elecció de Santiago Abascal com a president de la formació. Afegeix que VOX és un negoci perquè Abascal i el seu entorn s'enriqueixi i que els votants de la formació són gent poc culta que ondeja amb passió la bandera d'Espanya.

En conclusió, el documental demostra una mala praxis financera per part de VOX, a través de les aportacions irregulars de capital per diversos agents exteriors. Una xarxa de les forces d'ultradreta europees pren sentit, i cada vegada més, en l'aparició de més partits polítics amb les mateixes característiques ideològiques que busquen trencar la globalització com un model plural i que afavoreix la integració dels diversos factors que conformen la nostra societat. És molt rellevant que el documental compti amb la veu de tres antics membres del partit per explicar sense embuts la seva vivència personal, penso que diuen la veritat.

2.4. LA PERCEPCIÓ DEL POPULISME I DE VOX PER PART DE LES ALTRES FORMACIONS POLÍTIQUES A TRAVÉS DE LES ENTREVISTES

Les disset personalitats a qui he pogut entrevistar són aquelles qui van respondre els missatges de contacte, volíem entrevistar almenys una persona de cada formació política amb rellevància institucional, indiferentment de la institució a la que pertanyen, i penso que hem pogut dur a terme aquest objectiu. Hem entrevistat a disset polítics i polítiques que formen part des del Parlament Europeu, fins a l'Ajuntament de Lleida. Aquest ampli espectre d'institucions ofereix al treball una mirada més àmplia del populisme i de la pròpia administració, a conseqüència també de la seva ideologia individual. L'únic partit que no va respondre va ser EH Bildu, tanmateix, la seva pèrdua no és indispensable per a les conclusions del treball. Podríem atribuir a la societat heteropatriarcal el fet que sols he pogut entrevistar a quatre dones; hem de reconèixer que la política encara té una forta presència masculina, però, la tònica està canviant.

Després de la realització de les entrevistes concloc que:

1. Tots els polítics i polítiques que he entrevistat son capaços de definir el terme populisme o almenys identificar-lo a través d'unes característiques; excepte Toni López de VOX Lleida, probablement perquè la seva figura és novel en la política i no presenta cap formació acadèmica en relació a la ciència política. Les definicions de populisme que considero més encertades són:
  - a. “Com un moviment polític que se sustenta sobre promeses que difícilment es podran complir i que rebutja obertament tant els partits polítics clàssics, com el paper de les elits socials, econòmiques, científiques, etc. i que fa constants apel·lacions “al poble” com a font de poder i legitimitat per desbordar l'ordenament legal i/o institucional”, Ramon Espadaler, Units per Avançar.

- b. “El populisme és l’expressió política caracteritzada per assenyalar un enemic (els emigrants, els homosexuals, els independentistes, els diferents...) sobre el qual abocar la responsabilitat de totes les dificultats o problemes que ha d’afrontar una societat. Tot plegat per crear un caldo de cultiu basat en la por i, posteriorment en l’odi. El populisme desplega “receptes” demagògiques i d’una simplicitat ofensiva per resoldre qüestions complexes (sobre la “post-veritat””, Josep Rull, JuntsxCat.
  - c. “Populismo al fin y al cabo, es una corriente en la cual se utiliza todo tipo de argumentario y artimañas para conseguir unos fines, sin importar que esos fines sean o no los más adecuados para la Sociedad. Me voy a explicar, un partido populista también, me da igual que sean de izquierdas o derechas , dirá lo que quiere oír una parte de la población en un contexto muy determinado, que no tiene por qué ser la solución pero que probablemente es algo que pida una parte de la sociedad, con el fin de llegar al poder; para que una vez llegados al poder, aplicar todas las políticas que ellos consideren y que no son necesariamente las que solucionen ese problema”, Ángeles Ribes, Ciudadanos.
2. Les formacions són capaces d’identificar a nivell espanyol a VOX com un partit populista i d’ultradreta. La dreta, PP i Ciutadans, mostren una postura més recelosa envers etiquetar, de primeres, a VOX com un partit populistes; afegixen que el nacionalisme independentista català també podria ser populista. Reconeixen, a més a més, que VOX ha estat necessari per a la governabilitat en autonomies i ajuntaments, i que preferirien altres partits. Josep Maria Forné (JuntsxCat) diu que tots els partits són populistes en moments concrets, és a dir, que presenten tics populistes en alguna etapa o situació determinada.

3. A grans trets, tots els entrevistats citen a partits o personalitats populistes d'ultradreta com Marine Le Pen o Salvini, és a dir, saben detectar els moviments populistes d'ultradreta.
4. En matèria ideològica, a les entrevistes podem veure com VOX es manifesta contrari als drets dels col·lectiu LGTBIQ+, fet que cap altra formació ho fa.
5. La dreta estatal, en conjunt, es mostra més recelosa en matèria de memòria històrica i no troben correcte l'exhumació del cadàver del dictador Franco perquè no la consideren reparadora ni sanadora.
6. Tots el partits mostren una postura d'alerta i preocupació envers l'entrada de VOX a les administracions, i més concretament la seva entrada al Congrés dels Diputats. Óscar Ordeig, del PSC, reconeix que les formacions tradicionals no han estat capaces de donar resposta a les problemàtiques de la gent. Xavier Palau, del PP, accepta els casos de corrupció de la seva formació i com ha influït en l'aparició i el rèdit electoral de VOX. Janet Sanz, de Barcelona en Comú, defensa que VOX és una escissió del PP. Xavier Eritja, d'ERC, està més a favor de la idea que el sorgiment de VOX forma part d'una estratègia internacional i europea que intenta inserir la crispació.
7. En referència a les possibles estratègies per aturar l'ascens del populisme es plantegen diverses solucions: a) Més educació i cultura per a la societat; b) Pedagogia de les institucions i el sistema democràtic; c) Donar respostes argumentades i efectives als problemes de la ciutadania; d) Polítiques moderades i responsables. Izaskun Bilbao (PNV) defensa la necessitat de més transparència a les institucions i fer una apertura de la política a la ciutadania, és a dir, buscar més la retroacció entre la classe política i la gent. David Beltran (C's) creu que no és una solució silenciar-lo en l'espai mediàtic.
8. Tots els polítics i polítiques no es veuen capaços d'extreure una hipòtesis el prou raonada, a deu anys vista, del futur dels moviments populistes a la política espanyola. Tot i així, algunes de les hipòtesis

que m'han cridat l'atenció han estat les següents: Janet Sanz (Barcelona en Comú) creu que el futur de VOX es veurà modulats a raó de les polítiques socials que activin les altres formacions i en especial al comportament de les esquerres, perquè, segons ella, les esquerres són l'objecte principal del seu discurs. Xavier Eritja (ERC) pensa que el populisme es mantindrà en el temps, potser tindrà un ascens puntual, però és desinflarà ja que al no tenir un projecte consolidat presentarà mancances que la societat detectarà. Francesc Gabarrella (CUP) diu que el futur de VOX dependrà molt de la situació econòmica, que ve una nova recessió econòmica i que la política ha de ser capaç d'explicar a la població que qui té la culpa no és el seu veí o veïna, si no les classes altes. Ángeles Ribes (C's) espera que tots siguem capaços de plantar cara als missatges viscerals des de la racionalitat i la lògica. Afegeix, que tots els agents polítics tenen deures en aquesta lluita, que sols la unitat junt amb el sentit comú podrà aturar el populisme. Manu Pineda (PCE) expressa que les forces existents tenen l'obligació de donar respostes als problemes de la societat, sense causa no hi haurà populisme.

9. Per acabar, reflexionaré sobre l'entrevista a Toni López, penso que es reflexa amb suficiència la ideologia de VOX: centralista, patriòtica i ultraconservadora. Afegiré que és l'única entrevista que vaig haver d'enviar les preguntes abans de la cita i les respostes eren premeditades, la qual cosa indica les dificultats d'oratoría i argumentació de l'entrevistat i el control del propi partit. Em sembla anecdòtic que López diu que el populisme va en descens perquè utilitzen una política demagògica dedicada a enganyar als espanyols i que ells no són populistes, que només han posat en valor Espanya; quan l'organització del seu partit respon a totes les característiques teòriques del populisme.

Com a conclusió general diré que estic molt satisfet amb totes les entrevistes que he realitzat. La classe política és molt més propera i

simpàtica del que la gent imagina, els mitjans de comunicació no afavoreixen en excés a que la població rebi una bona imatge de la classe política. Hi ha grans professionals i millors oradors a la política.

DECÀLEG PER COMBATRE EL POPULISME D'ULTRADRETA

En aquest apartat escriurem deu punts que considerem importants per prevenir l'ascens del populisme d'extrema-dreta i per mantenir i regenerar les democràcies actuals, cada ciutadà i ciutadana hauria de ser capaç de:

1. Analitzar la problemàtica que genera els fluxos migratoris i altres problemes amb responsabilitat i de manera global. S'han donar solucions basades en els concents de diverses institucions i partits polítics.
2. Ser capaços de reconèixer la figura d'un líder carismàtic, que presenta un discurs demagògic i entabanador, que pugui no respondre a les nostres idees. És a dir, veure fins a quin punt realment aquest líder està en consonància amb la nostra ideologia individual.
3. Ser capaços de discernir la raó de l'emoció. Cal defugir de la mirada catastròfica envers els problemes que es generen a la nostra societat, aplicant una mirada crítica, racional i acurada.
4. Analitzar els grups socials des de la heterogeneïtat defugint de la homogeneïtat; ser conscients de la diversitat i la pluralitat que forma la nostra societat.
5. Analitzar les causes dels conflictes de la comunitat sense buscar un únic culpable. Tots els problemes són complexos i són generats per diversos factors. Focalitzar un únic enemic no garanteix la solució als propis problemes.
6. Exigir i fomentar el compliment dels Drets Humans, lligats a un Estat del Benestar Social que garanteixi la inclusió de tots els factors de la comunitat més enllà de les fronteres polítiques.
7. Fomentar la empatia per comprendre la situació de l'altre amb racionalitat, defugint dels sentimentalismes i emocions que poden distorsionar la visió dels "diferents".

- 8.** Tenir un pensament crític i racional amb la necessitat d'una bona formació històrica, recordant aquelles forces polítiques del passat, que van fer ús d'un discurs d'apel·lació al *poble* per benefici personal.
- 9.** Buscar informació de qualitat, contrastar-la i arribar a un punt de veracitat, davant qualsevol conflicte o problemàtica. El ser capaços d'analitzar i processar la informació rebuda pels mitjans de comunicació i xarxes socials amb imparcialitat i defugint dels titulars ràpids, ens permetrà verificar que totes les informacions que rebem envers la política o relacionades amb ella siguin certes, detectant les "*fake news*".
- 10.** Millorar l'opinió sobre la tasca política amb la complexitat que comporta i augmentar l'interès pels projectes electorals que poden influir directament en les nostres vides.

CONCLUSIONS

Una vegada dut a terme el cos del treball, en relació dels objectius marcats en l'inici del projecte de recerca, arribo a les següents conclusions:

El populisme és difícil de definir-lo per la falta d'unanimitat en el tot el sector de politòlegs i filòsofs, fet que comporta un augment de la dificultat del seu estudi. La seva definició s'emmarca entre una ideologia prima, de la qual depèn una altra més consolidada, o una lògica d'acció política basada en un llenguatge el qual se sustenta tota la ideologia del partit o corrent política. És a dir, tenint en compte la dialèctica hegeliana, entre la tesi i la antítesi, la millor opció és la síntesi; així que acceptaríem que la síntesi de totes les definicions ens portarien a una definició bastant aproximada del terme populisme.

Acceptaríem com a la millor definició les 10 característiques comunes a totes dues concepcions: 1) Sorgeixen com a resposta a processos sobtats de canvi socials; 2) Tenen un líder carismàtic; 3) Fan una dramatització negativa de la realitat; 4) Fan una apel·lació "al poble" com a única unitat honesta constitutiva de la societat; 5) Necessiten buscar un antagonista o enemic perquè el seu discurs prengui forma; 6) Rebutgen la visió pluralista de les societats; 7) El seu discurs és emocional i apassionat; 8) El discurs és simple en tots els aspectes; 9) Utilitzen les xarxes socials de manera professional afavorint l'aplicació, com a únic, del seu pensament; 10) Qüestionen la comprensió tradicional de la democràcia liberal.

A més a més, conclourem que el populisme neix principalment com a rebuig del sistema polític tradicional i manifestant la seva disconformitat amb el model tradicional democràtic, sent els factors elementals del seu sorgiment.

D'altra banda, cal destacar que el populisme una vegada al poder es converteix, la majoria de vegades, en totalitarisme, i és per això que la demanda de més democràcia es veu fallida. Podem trobar exemples a Rússia amb Vladímir Putin o Nicolás Maduro els quals han instaurat dictadures

embolcallades en la música de la falsa democràcia; tots dos polítics són bons exemplificadors de com el populisme al poder s'estanca i evoluciona cap a la reducció de la democràcia.

Emperò, es genera la pregunta si un populista pot estar de manera perllongada en el poder, la resposta teòrica és no, perquè la situació portarà al líder populista a ser la pròpia elit de la qual defuig.

Centrant-nos en el meu treball, en relació amb els populismes europeus d'ultradreta, podem dir que comparteixen, majoritàriament, trets ideològics i una forta oposició a la Unió Europea. Al Parlament Europeu s'engloben principalment en dos grups parlamentaris: Identitat i Democràcia; i, Conservadors i Reformistes Europeus; aquest fet reforça la idea que el populisme d'extrema-dreta podria tenir una xarxa comuna no només respecte a ideologia, sinó també en el finançament.

Una de les coses que més m'ha sorprès ha estat que gairebé tots els Estats de la Unió Europea tenen un partit o més populista i d'ultradreta. Dins d'aquests, és rellevant que dels trenta líders que exposo, incloent a Santiago Abascal, solament hi ha quatre dones que capitanejen un partit polític d'aquestes característiques, fet del qual extrec que són formacions on el paper de la dona queda en un segon pla.

En relació al populisme d'ultradreta a Espanya, sobre la formació política VOX determino que és clarament un partit populista i d'ultradreta. Aquest partit és capaç d'agrupar un sector de la població molt divers. Per dos motius: d'una banda un espai ideològic hereu del franquisme i d'altra banda ha recollit aquella ciutadania descontenta amb la classe política tradicional i que ha buscat innovació. Concloc que el protagonisme de Santiago Abascal és clau dintre de la formació per difondre el seu discurs i arribar i convèncer a l'electorat. En VOX la seva oposició s'ha centrat, principalment, en els partits del bipartidisme, és a dir, el Partit Popular i el Partit Socialista Obrero Español, que han governant d'una manera poc transparents des de l'inici de la

democràcia, i els partits nacionalistes, més concretament els partits catalans a favor de la independència de Catalunya. Per aquest motiu la formació ha presentat diverses querelles contra líders independentistes i va formar part de l'acusació particular en el Cas del Procés.

La confrontació de VOX amb les altres forces polítiques en part és raonada, perquè la permanència dels partits "tradicionals", i altres, al govern ha desembocat en nombrosos casos de corrupció de diversa magnitud i en totes les escales de les institucions espanyoles, on la malparada ha sigut la ciutadania; ja que els diners de les arques públiques eren malbaratats per uns polítics mentre que s'aplicaven retallades socials al poble. Segons la pàgina web *CASOSA/SLADOS* el total de diners espoliats, tant de diners públics com relacionats amb la pròpia gestió política, és de 124.183.540.826€, afegeix que 588 casos de corrupció estan essent investigats per la justícia. El Partit Popular, es calcula que està involucrat en 193 casos de corrupció. També al Partit Socialista se l'involucra en 77 processos judicials. Els partits protagonistes dels escàndols de trames corruptes no han estat ni són capaços de reconèixer la seva implicació i demanar perdó a la ciutadania. Aquest fet ha portat a què la ciutadania aplegui una opinió molt negativa de la classe política, la qual ha buscat el seu benefici particular i no ha treballat pel bé comú de la gent. La falta de transparència i la mala opinió de la ciutadania de la política esdevé una situació de profunda desconfiança de la societat envers aquells i aquelles que l'han de governar.

Concloc que els i les diputades de VOX de la XIII legislatura presenten uns trets generals: la majoria són homes (solament trobem nou dones del total de vint-i-quatre diputats), provenen d'un nivell socioeconòmic mitjà-alt i tenen formació universitària.

VOX ha aportat un "alè d'aire fresc" a la política espanyola, és un partit de nova creació, el qual no ha governat, que defensa la transparència de les institucions, que ataca als partits majoritaris, que replanteja el sistema polític i la supressió d'institucions per donar més recursos a d'altres. Per tant, la teoria

de VOX pot ser positiva, és a dir, si realment poden aplicar més responsabilitat i transparència al moment de governar; però hem de ser capaços de percebre qui vol que VOX tingui un pes important, es vincula el seu finançament amb *El Yunque*, una organització religiosa ultracatólica mexicana i importants empreses de l'Ibex 35. De la mateixa manera com Jair Bolsonaro, president del Brasil, va arribar al poder gràcies a les influències i el finançament de les esglésies evangèliques, l'exèrcit i els terratinents d'empreses de matèries primeres; que se'ls vincula amb la desforestació de l'Amazones. De manera paral·lela penso que és important analitzar la figura de Santiago Abascal, que ha viscut sempre de les institucions de les quals ara són objecte de la seva crítica.

És cert que el futur del populisme és incert, tot i que crec que les altres formacions tenen dues úniques actituds envers el populisme: frenant-lo a través de polítiques honestes i consolidades que donin resposta als problemes de la gent, i que recuperin el seu suport; o introduint-lo en el seu ideari polític. La segona visió pren força en una societat on la immediatesa cada dia està guanyant terreny al raonament extens i meditat.

Un altra de les conclusions a les quals he arribat, és que les forces polítiques tradicionals han de fer autocrítica i tenir la capacitat de dur a terme noves pràctiques per recuperar el suport de la ciutadania.

La població ha percebut que els polítics de sempre són corruptes i poc transparents. Als polítics i polítiques als quals vaig entrevistar, els he d'agrair la seva predisposició i amabilitat, tots i totes defugen del populisme i consideren que les seves formacions compten amb una ideologia consolidada. Tanmateix, Josep Forné (JuntsxCat) no dubta a dir que el seu grup parlamentari, com la resta, ha utilitzat en major a menor grau el populisme com estratègia política. Ramon Espadaler (Units per Avançar) , també considera que les actituds populistes estan guanyant terreny en tot l'hemicicle parlamentari. Les forces d'esquerres són capaces de fer més autocrítica, reconeixen la seva responsabilitat en el creixement de VOX, Óscar

Ordeig, reconeix que el PSOE, el seu partit, i la política tradicional no ha estat capaç de donar respostes als conflictes de la gent. Xavier Palau, reconeix els casos de corrupció de la seva formació (PP) i espera que la moderació sigui la solució per la situació en la qual es troba la política actual. Els partits la CUP, PCE, PSOE, ERC, UP, PNV, JuntsxCat i Units per Avançar són capaços d'etiquetar sense embuts a VOX com a populista; Ciutadans i el PP mostren una actitud més recelosa, Alejandro Fernández- líder del Partit Popular a Catalunya- va decidir no respondre les preguntes referents a VOX, ja que considera que ell no és ningú per valorar-ho. Toni López, president de VOX Lleida, considera que la formació a la qual representa no és populista ni franquista, fa èmfasi de la lluita contra el moviment LGTBIQ+ i la "dictadura progre".

En referència a les entrevistes concloc que cada vegada la política tendirà a la rapidesa i al titular ràpid. Per això, és important el nostre decàleg, ja que és una guia individual per prevenir l'ascens del populisme d'extrema-dreta i per mantenir i regenerar les democràcies actuals. El punt més important és el punt 8: cal tenir un pensament crític i racional amb la necessitat d'una bona formació històrica, recordant aquelles forces polítiques del passat, que van fer ús d'un discurs d'apel·lació al poble per benefici personal. Com deia Hannah Arendt: *"El súbdit ideal del règim totalitari no és el nazi o el comunista convençut, sinó l'home per al que ja no existeix la distinció entre fets i ficció, entre veritat i fals"*³⁴

Estic satisfet del desenvolupament del treball, crec que pot ser una bona guia per comprendre el populisme, així com els populismes d'ultradreta a l'Europa actual i a la resta del món. He après i gaudit moltíssim en la realització d'aquest projecte.

---

³⁴ H. ARENDT, Los orígenes del totalitarismo.

ANNEXOS

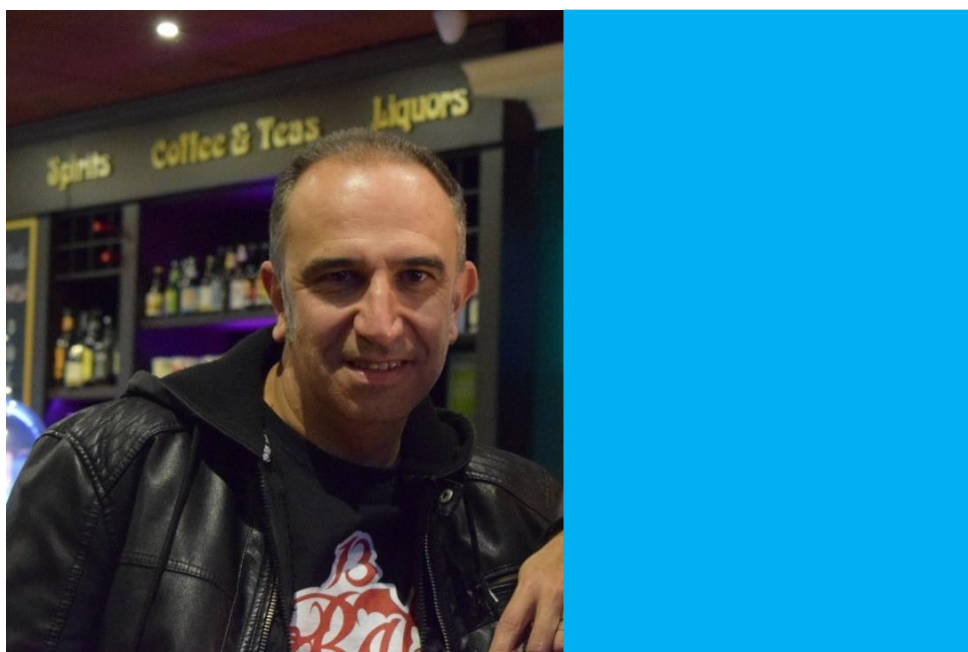
ANNEX 1.- ENTREVISTES A POLÍTICS I POLÍTIQUES

1.1.- ENTREVISTA a FRANCESC GABARRELLA

CUP LLEIDA

Cap de llista a les eleccions generals per Lleida

6 de novembre de 2019

Fotografia 1. Esquerra: Francesc Gabarella; Dreta: ----- . Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge pròpia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Anticapitalista, d'extrema esquerra i socialista. La del meu partit és la mateixa. Apostem per la independència absoluta dels Països Catalans i assolir un estat anticapitalista i socialista.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

El populisme és tot allò que fa la classe política per voler aconseguir sempre a tothom. És a dir, és una ideologia que s'adapta al corrent majoritari que vol la

ciutadania, busca agradar sense una ideologia determinada. El populisme es basa en la manca d'una ideologia concreta i d'objectius clars, normalment tenen un líder carismàtic.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

Ciudadans i VOX; un amb el populisme ben entès i l'altre amb el populisme propi del feixisme i de l'ultra-dreta. No crec que hi hagi partits populistes d'esquerres.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

No és populista. De fet, jo soc de la CUP i si alguna cosa ens defineix és una certa coherència ideològica, apostem per tenir ideari concret i ser coherents, agradi a qui agradi.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

No, hi ha un sector que aposta per estar en contra de la UE, però també és cert que hi ha una part de contingut ideològic fort. Davant la UE que avui ens oprimeix i ens extorsiona econòmicament, té una lògica discursiva estar-hi en contra. La CUP està en contra d'alguns models que formen de la UE, no de tota la institució. Estem en contra del model econòmic, social, de capitals...

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Ciudadans, VOX, Salvini, qui governa a Hongria i Polònia, etc.

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No, els Estats estan construïts en una base, formada per una cultura determinada, d'un model econòmic i social, fets que ho configuren les nacions. Però crec que un estat sense ser necessàriament una nació pot garantir el benestar social.

8. Quantes nacions té Espanya?

Moltes, reconegudes com a tals tres, però, hem de reconèixer la realitat nacional d'Andalusia i Castella. España és un Estat plurinacional.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

No, no és demostrable.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

No és cultura i no s'ha de preservar, és tortura animal. La tortura animal mai pot ser ni cultura ni tradició, la tortura no es pot considerar res més que patiment.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Sí, ara no és laic ni aconfessional. Hauria de ser laic, no solament el propi Govern, sinó tots els ajuntaments i comunitats autònomes que actualment no ho estan complint.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Respecte total i absolut.

a. Quina és la definició de família nuclear?

Entenc que et refereixes a la família heteropatriarcal, la família ha evolucionat de la mateixa manera que ho han fet les persones de manera afectiva. Ja no hi ha una família tradicional, pot ser una família composta per 2 dones, 2 homes, monoparentals. Ja no és necessària la figura d'un home o d'una dona per crear una família.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Ha de tenir els mateixos drets de qualsevol altre col·lectiu o ciutadà o ciutadana, no hi veig res més enllà. No podem distingir els drets en funció del gènere o afinitats sexuals, tothom ha de tenir els mateixos. Hem d'arribar a la normalització absoluta.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

La immigració no es pot gestionar, és un fet que s'ha dut a terme al llarg de la història. El que hem de fer és acollir i integrar. Hem d'aconseguir que les persones nouvingudes és sentint integrades, es puguin beneficiar dels serveis

socials i treballin. Qui entra en un país de manera il·legal, se li ha de proporcionar papers; ningú vol marxar de casa seva, per tant és una responsabilitat acollir-lo, és un dret bàsic.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d’homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l’exhumació del seu cadàver?

Sí, és un espai d’apologia. Crec que era necessari agafar el cadàver i llençar-lo directament al riu. L’exhumació del cadàver és una pantomima, s’ha convertit en un funeral d’estat. El que s’hauria d’haver fet, una vegada arribada la democràcia, és retirar el cadàver, tirar-lo, i desmantellar l’espai.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l’entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

No tinc una anàlisi acurada. L’entrada de VOX respon a aquest augment del populisme, el racisme, la xenofòbia que esta assolant Europa, no deixa de ser un reflex del que succeeix a Itàlia i a Hongria, amb l’agreujant que aquí són hereus del franquisme.

15. Li preocupa aquest ascens?

Si, em preocupa perquè afecta directament als drets humans bàsics.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Nosaltres no vam concórrer a les eleccions del 28 d’abril. Ens presentem ara, a les eleccions del 10N, amb l’objectiu d’anar al Congrés a alterar el normal funcionament i sacsejar el sistema perquè s’escolti al poble català. És difícil aconseguir bons resultats.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

Sí, parlem de partits que tenen fòbia a massa conceptes de la nostra societat. Qui ho hauria de regular hauria de ser de caire nacional. La resposta a perquè VOX es pot presentar als comicis és clara, l'Estat és hereu del franquisme.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa "natural" o una resposta a un estat deficient de la política actual?

Respon més a aquest odi que s'està escampant a tota Europa. Respon a unes causes cròniques de la pobresa i que la ciutadania s'acull a buscar enemics i culpables, suma-li el passat franquista.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

La CUP no té líder, sí cap de llista. La Mireia Veí és una persona molt vàlida i important, però no clau pels resultats que puguem aconseguir. En el cas de VOX, Abascal (com tota la formació) em sembla "basura" humana, no tinc cap opinió més enllà que em genera fàstic. Abascal és oportunitat.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

Nosaltres sí que de vegades utilitzem un llenguatge amb unes entelèquies, un llenguatge més específic; encara que intentem que no sigui així. VOX té un llenguatge clar i directe.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

VOX ha obtingut molts vots en barris rics de les ciutats, ells venen d'aquí i la mateixa classe vol garantir la seva superioritat. A les classes baixes perquè és un discurs molt senzill, que busca un culpable clar, la gent ho compra sense fer una reflexió més àmplia.

22. VOX recorda l'essència franquista?

Sí, totalment. Sols cal llegir el programa.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

El votant del meu partit és classe mitja, amb estudis universitaris i amb una gran consciència de classe social. En el cas de VOX, una classe alta formada i, per altra, una classe obrera que s'aferra a qualsevol cosa innovadora. Cala més en homes que en dones, el patriarcat és un element bàsic de les llistes de VOX.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

Que Europa és una merda. L'extrema-dreta en lloc d'analitzar la misèria d'Europa, el motiu que porta a Europa a fallar, ja no solament econòmicament sinó socialment, prefereix tapar-se amb la bandera i donar la culpa als demés.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

No, les esquerres tenim el perill que per aconseguir més suports siguem populistes. Les esquerres hem de tenir una ideologia clara i consistent.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

Hi ha una forta responsabilitat de les formacions que avui governen, que blanquegen el populisme i permeten certs discursos. Per frenar el populisme s'ha de conèixer l'entorn, la realitat socioeconòmica de la gent. S'ha de millorar el sistema sanitari i educatiu, tothom ha de poder accedir-hi. Quan millor estigui la població menys possibilitats té el populisme.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

Voldria pensar que van en ascens. Partits com Ciutadans van amb descens. Si mires la línia Europea veus que es prolonguen, dependrà molt de la situació econòmica, ve una nova recessió econòmica i hem de ser capaços d'explicar a la població que qui té la culpa no és el seu veí o veïna, si no les classes altes. Crec que VOX a Catalunya no té massa futur. És complicat, si mirem la història, com més misèria i crisi econòmica, més augmenten aquestes formacions.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.2.- ENTREVISTA a MANU PINEDA Partido Comunista Español (Izquierda Unida)

Eurodiputado por España- Grupo Izquierda Unitaria Europea- Izquierda Verde Nórdica

12 de octubre de 2019

Fotografía 2. Esquerra: -----; Dreta: Manu Pineda. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge pròpia i inèdita

Término Populismo

1. ¿Cómo definiría su ideología? ¿Y la de su partido?

Mi ideología es marxista leninista. La de mi partido marxista leninista, yo soy de la dirección del Partido Comunista de España y nos definimos en el último congreso como marxistas leninistas. Izquierda Unida no es un partido, es un movimiento político social que intenta aglutinar el conjunto de la izquierda transformadora, en el 1986 lo consiguió, y se definió, creo no equivocarme, como marxistas revolucionarios.

2. Define el término populismo. Diga los tres puntos más relevantes del populismo.

Me parece que el populismo lo podríamos definir como una corriente ideológica o táctica que trata de atraer la simpatía del pueblo aportando soluciones fáciles y falsas a problemas que son tremendamente complejos y que tratan de no vincularse a nada, ni derecha ni izquierda. Tienen un discurso “abrazalotodo”, es un discurso ambiguo para recoger gente tanto de izquierdas como de derechas. Luego hay populismos más definidos, que buscan a un enemigo común externo, que habitualmente pueden ser los inmigrantes- en el nazismo, los judíos-, eso les sirve para cohesionar al pueblo. Es un tipo de enajenación, no pisa en el suelo, aporta soluciones que no son posibles.

Características:

- a. Soluciones falsas y fáciles a problemas que son complejos.
- b. Buscan a un enemigo externo, que cohesionan a la gente.
- c. Buscan a un líder que vaya más allá de la ideología.
- d. Discurso anti élites, aunque luego la apoyan.

3. ¿Cree que hay actualmente algún partido populista en la política española? Si la respuesta es afirmativa, diga cuál o cuáles.

Creo que sí, es difícil hablar de blanco y negro. Pienso que en cierto modo todos pecamos, a veces, de populistas. Que se definan como populistas el partido de Errejón, su hito ideológico es Laclau quien defiende los significantes vacíos. No sé qué piensa de cosas vitales para el país así que en materia internacional; el PCE se manifiesta ante todos estos temas, nosotros decimos que en Venezuela hay una democracia y un sistema electoral impecable, yo me he reunido varias veces con el presidente Maduro y he hecho de observador internacional en las elecciones, reconocemos el gobierno de Siria como legítimo. Errejón es una persona simpática que intenta recoger votos de todos los sitios. En el populismo reaccionario encontraríamos a VOX, que es filo fascista, no es un fascista clásico porque es ultraliberal. Tics populistas clarísimos los tiene Rivera y el PP en su conjunto.

4. ¿Es su partido populista? ¿En qué sentido?

Yo creo que no, el PCE ni si quiera se presenta a las elecciones generales. Nosotros somos como las muñecas rusas nosotros somos el PCE que está dentro de IU, y IU está dentro de Unidas Podemos. Tenemos total libertad para expresar y dar nuestra opinión. No somos nada populistas, más allá de cada uno a título individual. Nosotros no engañamos a la gente, sabemos que las soluciones son muy complicadas y solo se pueden llevar a cabo con la correlación de fuerzas. Pablo Iglesias, en sus inicios, era plenamente populista, creo que ha ido girando hacía la “moderación”, por eso ha ido perdiendo a personas por el camino. En los inicios de Podemos decían que no eran ni de izquierdas ni de derechas, sino que apelaban al sentido común.

5. ¿Cree que la fuerte oposición a la Unión Europea es una característica del populismo europeo?

Depende, nosotros estamos en contra de la Unión Europea y no nos consideramos populistas. VOX, es claramente populista y no está en contra de la UE. Es verdad que las políticas antisociales de la UE no ayudan. La UE es un organismo, una institución, un ente tan descaradamente a favor de las élites que da fuerza al discurso populista euroescéptico. Farage o Salvini se postulan en contra de la UE a favor de las oligarquías nacionales, no en favor de la mayoría social, esos que trabajan. Trump se posiciona en contra de la UE, dentro de la derecha reaccionaria (sería un pleonasma), mejor derecha tiene dos corrientes: una más neoliberal y otra más nacional-capitalista. Hay una derecha nacionalista que hace un discurso capitalista y se postula en contra de la UE. Aunque no necesariamente todos los populismos están en contra de la UE, ni todos los que estamos en contra de la UE somos populistas. Nosotros consideramos que es una institución irreformable, no estamos de acuerdo con cerrar fronteras, y es cierto que tiene elementos que han ayudado a las relaciones entre pueblos. Yo que soy miembro del Parlamento Europeo, lo veo allí, no sirve de mucho lo que hagamos, pero, al menos tienes la posibilidad de decir las cosas. Eso más que una sede de la soberanía popular, parece un tipo de sede donde se reúnen los miembros de los consejos de administración de las grandes multinacionales, solo se defiende los intereses de las empresas; se plantea el neoliberalismo como un elemento básico. Nuestra apuesta, aunque suena lejana, un proyecto de

construcción regional diferente a este, donde la soberanía recaiga otra vez en los pueblos. El BCE y la Comisión Europea no están por debajo de elementos de la democracia. El Parlamento Europeo, elegido por la gente, no tiene capacidad legislativa, solo ofrecemos unas direcciones. Se debe tener más soberanía y una banca pública.

6. ¿Sabría citar algunos partidos/políticos y políticas europeos y europeas populistas?

Orbán, Farage, Salvini, Marine Le Pen, Alternativa por Alemania, VOX...

Preguntas generales

7. ¿Cree que la Nación es más importante que el Estado del Bienestar Social?

No, para mí lo que es importante son los derechos sociales, se nos acusa de no ser patriotas. Me siento orgulloso de mi patria donde la gente se manifiesta como en el día de la mujer, donde tras de un atentado no se ha linchado a los árabes ni los musulmanes. Para mi quien se tapa con la bandera española o la "estelada" para tapar recortes sociales, corrupción, subordinación a las oligarquía, no es patriótico, es un fanático. Se percibe quien pone la bandera más grande cómo un signo de lealtad al país. Yo quiero una patria donde las clases sociales tengan derechos.

8. ¿Cuántas naciones tiene España?

No tiene una respuesta concreta, es evidente que tiene a Cataluña, Euskadi y Galicia. Hay gente de dentro de Andalucía que se consideran nación, de hecho se exigió que Andalucía entrará por el Artículo 143 y no por el 151 de la Constitución, para ser considerada región histórica. No hay respuesta única. Es evidente que España no es homogénea, tiene distintos pueblos. Fuera de Catalunya está cuajando un discurso de odio contra los catalanes. Los barrios obreros están llenos de banderas española.

9. ¿Cree que los catalanes tienen un nivel inferior de castellano respecto a otros estudiantes del Estado Español?

No sé responder con seguridad. Los catalanes tienen una riqueza, que son bilingües de nacimiento y que eso debe de ser preservado; eso abre la mente a

un niño catalán a poder aprender con más facilidad una lengua que un monolingüe.

10. ¿La tauromaquia es cultura? ¿Se tiene que preservar?

En mi opinión no, es una tradición, pero no por eso se deben de preservar todas las tradiciones. Aquí, hace pocos años que un hombre pudiera pegar a la mujer, eso era tradición, yo lo he vivido en casa. La tauromaquia es una barbaridad, hacer un espectáculo del sufrimiento de un animal, desde ya se debería cortar cualquier tipo de financiamiento público y llegar hasta su prohibición.

11. ¿Está de acuerdo con que España debería ser un estado laico y no aconfesional como es ahora?

Absolutamente, debería ser un estado laico de manera teórica y también en la práctica. Se deben de cortar los concordatos con el Vaticano, que son una barbaridad, y la financiación pública del culto religioso, al Estado nos cuesta la Iglesia 11.000 millones de euros.

12. ¿Cuál cree que es el tratamiento que debe hacer el Estado de los Derechos Humanos?

Los Derechos Humanos recogidos por la Carta se incumplen a diario por el Estado. Eso debería de ser el centro de nuestra vida, el ser humano debe de estar siempre por delante de todo. Se debe cumplir el derecho a la vivienda, al trabajo, a la movilidad...deberían ser el núcleo de la acción política.

a. ¿Cuál es la definición de familia nuclear?

Voy por mi tercer matrimonio heterosexual, mi pareja actual está embarazada, tengo ya más hijos. El problema es que los conservadores intentan difundir e imponer un solo modelo de familia, el "tradicional". La familia está cambiando, cada vez es más plural.

b. ¿Cuáles son los derechos del colectivo LGTBI+?

Deben de tener los mismos derechos que las personas heterosexuales. Ojalá no sea necesario el Orgullo Gay, porque querrá decir que ya está normalizado. No debe ser normal la alta tasa de personas que en su núcleo de trabajo no reconocen con total naturalidad su orientación sexual, porque tienen miedo a no poder promocionar. Tiene que llegar un momento en que no sea necesario

que un gay tenga que decir que es gay, que no lo perciba como una culpa. Debemos verlo con total normalidad, mi hermano es gay y no me importa para nada. Es cierto que para mi madre, que es conservadora, fue todo un drama tener un hijo homosexual. Tenemos que llegar al fin que gente como mi madre lo perciban con total normalidad e indiferencia.

c. ¿Cómo se debe de gestionar la inmigración?

La inmigración se regula sola. Son personas que están huyendo de las miserias de las guerras que estamos montando en sus pueblos, solo buscan poder trabajar y prosperar. En España no tenemos altas tasas de inmigración y mucha de ella es de paso o estacional. El populismo ha encontrado en la inmigración al enemigo externo; la batalla más grave que podemos perder es la ideológica. A ti te pueden ganar con las armas, por ejemplo, yo he estado en Palestina donde Israel gana todas las batallas porque cuentan con el mayor ejército del mundo y Palestina no tiene ejército, allí no hay guerra, hay agresiones contra los palestinos, pero no ganan la batalla ideológica a los palestinos que persisten en su lucha; pero si sigue en pie tu batalla ideológica sigue en pie la batalla.

13. ¿Considera el “Valle de los Caídos” un espacio de homenaje a Francisco Franco y a su ideología? ¿Cree necesaria la exhumación del su cadáver?

En estos momentos sí. Nuestra apuesta para el Valle, desde hace décadas, es convertirlo en un espacio “memorialístico”, donde la gente pueda ir a ver lo que hizo el franquismo. Ahora es un espacio de enaltecimiento del fascismo. Creo muy necesaria y insuficiente la exhumación del cadáver.

Preguntas específicas del partido y VOX

14. ¿Cuál es su valoración de las elecciones generales y la entrada al Congreso de Vox con 24 escaños?

En el tema de VOX, creo que lo que representa ya estaba en el Congreso, antes estaban en el PP y ahora se han emancipado. VOX es el PP sin complejos. Los resultados son buenos, pero no son una sorpresa.

15. ¿Le preocupa este ascenso?

Relativamente, me preocuparía más que llegara el fascismo clásico que puede ser reconocido en “Hogar Social Madrid” o “Plataforma2000”. Ningún fascista ha

llegado al poder diciendo que hay que hundir a los trabajadores, Hitler al llegar al poder les prometió un Volkswagen a cada trabajador.

16. ¿Qué valoración hacéis desde su partido de vuestros resultados en las elecciones generales?

El resultado de UP, creo que en el diciembre de 2015, nosotros sacamos 700.000 votos más que el PSOE y preocupamos mucho a los poderosos. Hubo una campaña brutal de derribo a nuestro proyecto político. Nosotros destapamos el Caso Villarejo, las cloacas del Estado. La campaña del chalet de 600.000 euros de Iglesias, nadie habla del de 2 millones de Rivera, fue articulada por los medios de comunicación. Estoy de acuerdo con que Iglesias pecó de “boca chancla” en su momento, refiriéndose a la manera humilde en la que vivía. Entiendo que Iglesias se compre la vivienda en busca de tranquilidad y seguridad para su familia. En la moción contra Rajoy, primamos los intereses del país a los nuestros propios. Sabíamos que el PSOE recogería el voto progresista y útil de la izquierda. El acuerdo de presupuestos que no se acabó realizándose se vio como que UP era poco efectivo. El PSOE utilizó a VOX como el gran peligro fascista para recoger el voto útil ya que era el totalitario. Todo esto son los factores que llevaron a UP a tener unos resultados bajos y mejorables, creo que en estas nuevas elecciones los resultados serán muy parecidos con leves modificaciones a la alza o a la baja. Más País no nos restará votos, pienso que le quitará cuota al PSOE; el riesgo está en que la derecha gobierne por la fragmentación del voto de izquierda.

17. ¿Prohibiría por ley que partidos con una ideología extrema y que promueven el odio y la rebaja de derechos se pudieran presentar a las elecciones?

Si sacamos del juego electoral a aquellos que promueven la rebaja de derechos quedamos muy pocos. El PP, el PSOE, C's y VOX están a favor de la Ley Mordaza o la Reforma Laboral. Creo que no deberían tener acceso a presentarse a las elecciones aquellos que promueven el odio y el fascismo.

18. ¿Cree que la irrupción de VOX a las cortes es una causa “natural” o una respuesta a un estado deficiente de la política actual?

VOX nace del fruto de la normalización a escala europea. En toda Europa la extrema derecha ya era representada en las instituciones de manera oficial. VOX al final es una emancipación del PP. No veo tampoco unas causas concretas, debemos analizar la historia como proceso y tendencia y VOX tenía que llegar

19. ¿Piensa que sin el líder de su partido habríais obtenido los mismos resultados electorales? ¿Lo considera una pieza clave? ¿Y en el caso de VOX?

En primer lugar dejar claro que Pablo Iglesias no es el presidente de mi partido, el líder de mi partido es Enrique Santiago. Para nosotros los liderazgos tienen menor importancia. Aunque es verdad que mediáticamente todo queda reducido a los líderes. En el período de mi formación en que Julio Anguita fue presidente, rehuyó de que era el líder porque decía que se focalizaban en él decisiones colectivas. En UP se imponen más los criterios de Podemos, tenemos que ser capaces de sintetizar la opinión de todos los grupos que formamos UP.

En el caso de VOX, Abascal no es un líder incuestionable, creo que Iván Espinosa de los Monteros tiene más peso en las decisiones que Santiago Abascal. Abascal recoge ese punto mediático que le lleva a crear un falso liderazgo.

20. ¿Su partido utiliza un lenguaje diferente a las demás formaciones políticas para intentar captar el voto del máximo posible de personas? ¿Y VOX?

Deberíamos, tenemos la tendencia, que vamos resolviendo, de hablar a la gente como si habláramos a los órganos de dirección del partido. Yo que vengo del movimiento sindical hablo como un obrero, porque formo parte de ese conjunto. El ambiente académico de las ciencias políticas nos puede llevar a la vanidad de hablarle a la gente como si estuviéramos dando una clase magna. Creo que debemos seguir hablando en lenguaje inclusivo, tenemos que “desmasculinizar” el discurso.

En VOX, no detecto un lenguaje diferente, si en las formas claras y sin complejos. No veo mucha diferencia con el PP y C's.

21. ¿Cómo explica que VOX haya recogido muchos votos en los barrios pobres de las grandes ciudades y en las zonas rurales de la península?

Creo que en los barrios pobres no acaba de ser cierto del todo, le falta más acción social. En zonas rurales, sí, porque recoge ese tradicionalismo. La formación encaja más con rentas altas.

22. ¿VOX recuerda la esencia franquista?

Sí, ellos intentan suavizarlo o esconderlo. Abascal se refiere a Franco como el General. Creo que representan al franquismo sociológico.

23. ¿Cuál crees que es el perfil del votante de su partido? ¿Y el de VOX?

Los estudios dicen que nuestros votantes son personas de media de 40 años, con estudios medios o altos, no la clase obrera pura, y con un nivel de ingresos medios o altos, eso a lo que no nos gusta llamar "clase media".

El de VOX es masculino de edad media o avanzada antiguo votante del PP y con elevados ingresos.

24. ¿Cuál es su valoración de los resultados electorales de VOX en las elecciones europeas? ¿Le preocupa los resultados de las sumas de todas las fuerzas de extrema-derecha europeas?

3 eurodiputados siempre me parecen preocupantes. Eso sí, el miedo a VOX de los otros partidos ha hecho crecerlo, es una llamada de atención. En el Parlamento Europeo hay dos grupos de ultraderecha que actualmente son mayores por separados que el grupo donde me encuentro (Izquierda Unitaria), eso es preocupante. Me niego a pensar que todos los votantes de estas formaciones son fascistas, a escala europea es un voto obrero cansado de las políticas neoliberales.

25. ¿Está de acuerdo con Laclau, Mouffe y Errejón que el populismo de izquierdas puede ser la salvación de la política tradicional?

No, el PCE tendríamos de agilizar y redirigir el discurso para llegar al electorado. Cuando cruzas la línea del populismo es difícil volver atrás. Ya no serás capaz de encontrar los límites al discurso para ganar votos.

26. ¿Qué consejo daría para frenar este ascenso del populismo?

La manera de combatirlo es creando mecanismos de justicia social, una correcta redistribución de la riqueza, y un mejor sistema público que garantice las condiciones de vida dignas de los pueblos así como sus servicios públicos. Si apostáramos por eso, la extrema derecha desaparecería per se.

27. Para terminar, ¿Cómo prevé que el populismo afecte en los próximos 10 años a la política española?

No soy un oráculo, si trabajamos en el sentido correcto desaparecerá; sino nos encontraremos en una situación parecida a la República de Weimar, donde la gente pasaba mucha miseria y se creyó el discurso de Adolf Hitler. Depende de cuál sea la actitud de las políticas veremos unos u otros acontecimientos. Las fuerzas ya existentes debemos dar respuestas a los problemas de la ciudadanía, sin causa no habrá populismo.

Agradecerle haber contestado esta entrevista, muchas gracias.

1.3.- ENTREVISTA a XAVIER ERITJA Esquerra Republicana de Catalunya

Membre del Congrés dels Diputats per la circumscripció de Lleida

10 de juliol de 2019

Fotografia 3. Esquerra: -----; Dreta : Xavier Eritja. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge propia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Soc una persona d'esquerres, molt sensible a temes referents a justícia social i la redistribució equitativa dels béns i crec fidelment en les polítiques socials. A més a més, soc republicà, això inclou valors com la justícia, la igualtat d'oportunitats i els drets i les llibertats. El meu partit majoritàriament té aquests dos pilars- d'esquerres i republicanisme- basics ideològicament, fins i tot nosaltres manifestem que el projecte de la república és impossible en l'Estat opressor espanyol, donem suport a l'independentisme perquè és l'únic camí per arribar a la república que volem. No considerem l'independentisme com una ideologia, és un estat transitori per adquirir els valors d'esquerres.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

El populisme és un terme poc precís i es utilitza de maneres molt diverses i amb diferents significats. Jo l'entenc com fer promeses respecte allò que reclama la gent utilitzant falses esperances perquè saps que no ho podràs complir. Clar que és imprecisa aquesta definició perquè les pròpies ideologies tenen un component d'utopia que fan que moltes vegades algunes fites semblin inviables. La utopia de la república potser és populista. Però els populismes no fa tanta referència a aquests grans discursos de base sinó a petites accions i metes que en aquella situació social (etc.) no podràs obtenir. Tots els partits d'una manera han utilitzat el populisme al discurs; jo diferencio els partits que tenen darrera una trajectòria i un projecte polític ampli i amb uns objectius, amb d'altres que s'adapten a les demandes de la població i no tenen una construcció ideològica forta.

La característica principal del populisme és la manca d'un projecte polític, utilitzen problemes de manera mediàtica

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

VOX és populista al cent per cent; Ciutadans, que ha adaptat el seu ideari, en uns moments era neoliberal, després a favor de drets socials ha presentat certes contradiccions, un fet també populista. En una escala inferior Podem o els Comuns han fet un discurs populista d'esquerres.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

En principi no, dit això, amb el Procés independentista hem utilitzat una retòrica que fregava amb el populisme, hem fet una crida al poble. En aquell moment la retòrica que vam utilitzar ens la vam creure. Vist amb perspectiva, en el discurs independentista anterior al 1 d'octubre anàvem dopats per fer front al que ens venia a sobre, hi havia un caràcter emocional i simbòlic important en el discurs que vam fer.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Si i no. S'utilitza una crida al poble, les demandes del qual si estan sustentades en una majoria significa que el problema sobre el què reclamen és real i per tant se l'ha de donar resposta- faig referència al Procés. Hi ha un altre sector, el

d'extrema dreta que ha fet de l'“anti-europeisme” un cavall de batalla per tenir un espai en la pròpia Unió Europea. Aquestes formacions sempre utilitzen els mateixos inputs: la immigració, el paper de la dona, el patriotisme. Aquests inputs, que eren una crítica d'una elit de poder, ara es volen aproximar a la classe mitjana. Fan de petits conflictes inflamables. Crec que no responen als problemes reals de la ciutadania.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Salvini, Le Pen, els socis del govern d'Àustria, VOX. I també més enllà d'Europa, amb Trump.

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No, nosaltres com a republicans creiem que l'única manera de garantir una nació ha de tenir com a base fonamental l'Estat del Benestar. Que és el que pot garantir les igualtats entre la societat. Una nació que no té benestar social no val la pena fer esforços. Nosaltres no som nacionalistes, som republicans i d'esquerres catalanistes. El nacionalisme de dretes que hem vist tant a nivell espanyol i català és un nacionalisme que busca la confrontació i que busca el debat en qüestions identitàries i no en temes socials. Nosaltres volem defugir d'això, creiem en la inclusió i la multiculturalitat. No té sentit una nació que no es basi en la justícia social i les llibertats. L'Estat Català ha de defugir de certs inputs negatiu de l'Estat Espanyol, ha de ser millor.

8. Quantes nacions té Espanya?

Jo crec que el model de les autonomies va plantejar nacions a tot arreu, no va ser capaç de separar les comunitats autònomes de les nacions. Comunitats que van passar a ser una nació i a la inversa. Nació és aquella que té consciència pròpia, és conscient que té una cultura, una llengua. Aquest fet solament el comparteixen Euskadi i Navarra (Euskal Herria), Galícia i Catalunya (Països Catalans).

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

No, s'ha demostrat en les PAU que els estudiants tenen un molt bon nivell i inclús superior a la mitjana espanyola. Utilitzar la llengua com un debat identitari és una fal·làcia.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

La tauromàquia formava part de la cultura popular en molts llocs i com moltes altres tradicions o festes populars que s'han anat eliminant perquè per davant de tot hi ha valors humanístics i democràtics. Quan qualsevol festivitat trenca amb això no poden continuar, hem de ser una societat avançada i no podem mantenir lastres. Ara la tauromàquia no és cultura i no s'ha de preservar pel que deia abans.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Totalment, la igualtat inclou que tothom és igual en drets i llibertats. La classificació econòmica o de creença és intolerable, aquests elements de criteri personal han de recaure exclusivament com una decisió individual. Les creences han de ser exclusivament de caire personal i tothom ha de poder dur-les a terme amb llibertat.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

L'Estat els està vulnerant reiteradament, la Constitució del setanta-vuit presenta mancances degut a la rapidesa i complexitat que es va haver d'abordar en el moment de la seva construcció. La Constitució s'hauria de modificar i actualitzar-la cap al camí dels drets humans. Hi ha unes mancances democràtiques a l'Estat que veiem en la Llei Mordassa, els presos polítics i el seu procés jurídic. Hi ha vulneracions constant a la Carta dels Drets Humans. L'estat pateix això perquè la societat ha evolucionat però no allò que la regeix.

a. Quina és la definició de família nuclear?

La definició de família nuclear (pare, mare i fills) que rebia l'influència eclesiàstica s'ha trencat. No hi ha una estructura. La família nuclear ara queda definida com un nucli amb fills i uns pares que poden ser del mateix sexe, home o dona, dona

o home solter. La família és la relació de fill amb pares o mares, el model cada dia és més obert i plural.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Queda molta feina per fer. La igualtat ha de regnar. Ningú pot ser discriminat per la seva orientació sexual o identitat. No hi ha espai en tot allò que recau en la vida privada de cadascú. L'administració no ha d'intervenir en tot allò de caire particular. Tothom és igual.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

La immigració és un tema complex perquè moltes vegades són gent sense recursos i que estan moltes vegades en un procés d'adaptació difícil. Els fluxos de migració són sempre canviants i difícils de controlar. Les migracions sempre han estat, nosaltres som també resultat de processos migratoris. El que cal és buscar recursos per intentar que els immigrants s'integrin en la societat i tinguin els mateixos drets que un ciutadà nascut aquí. Això suposa un desgast de recursos econòmics importants, sí, però s'ha d'aconseguir que qui vingui es converteixi en ciutadà i cotitzi a la SS, aquesta persona és positiva i aporta a la sostenibilitat del sistema. La complexitat recau en els fluxos i la seva variabilitat. Incloure en la nostra societat noves cultures i tradicions enriqueix.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d'homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l'exhumació del seu cadàver?

És un espai d'apologia del feixisme. Franco era un dictador feixista com ho era Mussolini o Hitler. Però a Itàlia i Alemanya no queda rastre de les seves dictadures, però aquí encara es pot fer apologia. Això és conseqüència de no haver fet una Transició més modèlica i responsable, que va deixar viva la flama franquista. Al final fer un enaltiment de la persona que va fer apologia de la violència, que va matar milions de persones, va instaurar la repressió i va fer un cop d'estat per assentar-se al poder amb un govern antidemocràtic i il·legítim hauria de ser totalment condemnat. El cadàver s'ha de retirar, ser exemplar i posar-nos a nivells europeus.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

El que queda latent de les eleccions és la forta fractura del bipartidisme. Primer vam presenciar com l'esquerra es fraccionava en PSOE i Podemos i ERC, i ara s'ha vist la fractura de la dreta en PP, Ciutadans i VOX. S'està vivint la necessitat de pactar per governar. El model post transició ha caducat, el bipartidisme no serveix i el model territorial s'ha vist qüestionat. L'entrada de VOX és més alarmant, respon a dinàmiques presents a tota Europa i al món, però l'aparició de VOX crec que es degut a que ha sigut una força política blanquejada per la dreta i també pel PSOE donant suport a l'aplicació del 155. És un problema de l'Estat Espanyol, a Catalunya no hi és.

15. Li preocupa aquest ascens?

Evidentment que és preocupant. Molta gent la qual ha format VOX forma part de partits d'extrema dreta i feixista. I els valors antidemocràtics que defensen.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

El nostre partit ha obtingut uns resultats molt positius. Hem consolidat el nostre missatge i la capacitat per intercedir en futurs governs. No entenem que se'ns apliqui un cordó sanitari com a VOX per part del PSOE. Entenem els resultats com un agraïment a les nostres polítiques fidels i d'esquerres. No tenir cap pacte amb Junts per Catalunya a nivell estatal ens permet fer un discurs purament d'esquerres.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

Sí, prohibiria la possibilitat d'accés de partits feixistes que promouin la violència i l'odi. Quant poden accedir a les institucions solament les destrueixen i les debiliten. Hi hauria d'haver un organisme internacional que ho determinés. No tota la ciutadania és democràtica i per tant deixar en mans d'ells aquestes decisions pot ser un error.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa “natural” o una resposta a un estat deficient de la política actual?

Primer hem de comprendre que això forma part d'una estratègia internacional i europea que intenta insertar el verí de la crispació. A més a més, s'està reflectint la manca de valors democràtics a l'Estat. Que aquests partits entrin a les institucions representa una debilitat de l'Estat de Dret.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

No seria capaç de dir-t'ho. Si que al darrere hi ha el tema de la presó, i això aporta un gran valor a la figura del Junqueras per fer campanya. També és cert que si l'Oriol hagués pogut participar a la campanya electoral potser haguéssim obtinguts més vots. Però repeteixo, soc incapaç de valora-ho. Junqueras és una peça clau, representa aquella persona que se li estan vulnerant constantment drets i llibertats bàsiques.

En el cas de VOX, hem de comprendre que és un partit laboratori que es sustenta en l'Aznar, la FAE, i un sector descontent del PP. Crec que Abascal no és clau, però té un perfil molt estudiat del que ha de ser el reflex del partit; VOX sorgeix com a reacció i resposta a l'independentisme.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

Nosaltres hem fugit de la crispació, ens ha costat pel que ha suposat rebaixar el to respecte l'independentisme que està en un moment massa emocional. L'1 d'octubre no vam aconseguir allò que volíem, i els ànims van baixar. Des de ERC, liderat per Joan Tardà, vam fer un viratge per defugir del discurs merament identitari i tornar al tema dels drets socials i ampliant la base a la qual ens dirigim. Hem centrat el discurs en els valors republicans, ens ha costat i ens dol haver-ho de fer. En les preparacions de l'1O vam liderar (amb Junqueras) tota l'organització d'infraestructures i logística. Ens dol haver de renunciar a allò i centrar el discurs per ampliar la base social als independentistes i els que no ho són.

VOX, a igual manera que Ciutadans ho ha fet a Catalunya, genera fractures i confrontacions entre les identitats espanyoles i catalanes. Ciutadans amb Arrimades busca el xoc constant ara bé amb el col·lectiu LGTBI o amb els

populismes d'esquerra. VOX necessita un enemic a cada argument que diu, ja siguin els catalans, els musulmans, els etarres, etc.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

VOX s'alimenta per una banda del discurs espanyolista i també de l'ús de temes com la immigració per arribar a gent que sent que els partits tradicionals no han donat resposta als seus problemes.

22. VOX recorda l'essència franquista?

Totalment. Es basen en discursos falangistes.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

És un votant de mitjana edat de famílies joves amb fills (de 30 a 50 anys) que formen el sector actiu laboral de la societat. El sector jove potser vota la CUP, perquè busca més canvis i reivindicacions. ERC ofereix més estabilitat. Nosaltres (EH Bildu i ERC) no afavorim mai un pacte de dretes que inclogui l'extrema-dreta com tampoc un pacte PSOE i Ciutadans. Sempre donarem suport als pactes d'esquerres, lluitem sempre per l'antifeixisme.

VOX té un perfil de votant melancòlic amb el franquisme i que era englobat amb el PP.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

ERC no vam obtenir els resultats que esperàvem, sabíem que la figura de Puigdemont tenia molt pes. Tampoc vam afavorir un vot en bloc a les forces a favor de la independència. VOX va treure uns resultats minsos. La suma de forces d'extrema-dreta no van obtenir els resultats que volien, ja que el cordó sanitari que tenen és molt clar i manifestat per totes les formacions dels seus països.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

No sé on és el límit dels discursos populismes i els discursos d'esquerres amerats amb idees utòpiques.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

A la gent li demanaria que llegís els programes electorals de tots els partits polítics, perquè es veuen les coses bàsiques de la ideologia i l'ideari dels partits. Després és important també no entrar en el seu joc de confrontació i crispació. De fet, com ja he dit crec en la seva prohibició, perquè busquen el bloqueig de les institucions. També és bàsic allunyar VOX de qualsevol pacte. La Presidenta del Congrés- Meritxell Batet- haurà de fer servir unes formes contundents per frenar conductes inadequades.

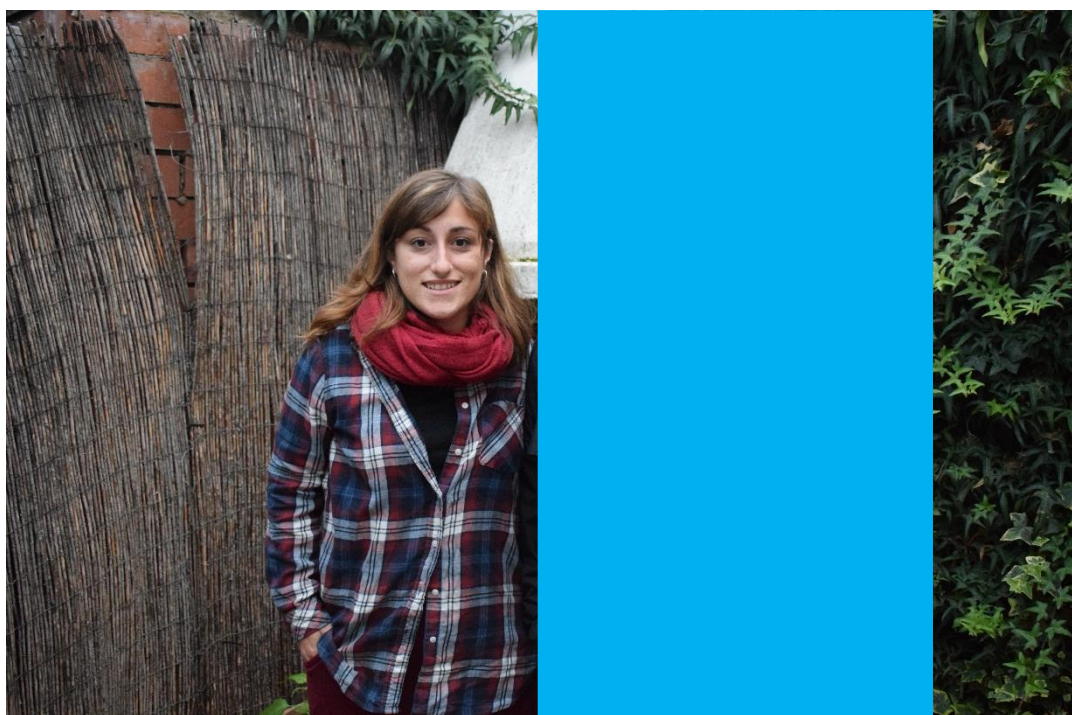
27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

Crec que tindrà relació amb la situació internacional que vindrà. El GIL ha sigut un partit populista minoritari, que vull dir amb això que el populisme no és nou, sempre ha aparegut. La dificultat recau en no entrar en la dinàmica d'aquests partits i consolidar els projectes polítics dels partits tradicionals. També hi haurà una necessitat de fugir de la rapidesa dels mitjans de comunicació i de les xarxes socials. Penso que el populisme es mantindrà en el temps, potser haurà un ascens puntual, però és desinflarà ja que al no tenir un projecte consolidat presentarà mancances que la societat detectarà.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.4.- ENTREVISTA a HELENA MARTÍNEZ
Esquerra Republicana de Catalunya
Regidora de l'Ajuntament de Torrefarrera
Diputada Provincial (Diputació de Lleida)

30 d'octubre de 2019

Fotografia 4. Esquerra: Helena Martínez; Dreta: -----. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge propia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Soc una persona d'esquerres, feminista, complicat d'afegir adjectius ja que soc moderada en uns casos i bastant radical en altres. El meu partit considero que és la mateixa que la meva, sinó no estaria en aquest partit. Afegeixo a totes dues respostes el terme republicana, a favor de la independència catalana. Sols em serveix l'Estat basat en els valors de la república.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

No soc capaç de donar-te una definició de diccionari, però sí identificar-lo. El populisme de vegades exalta i aclama aquell sector crític de la societat amb falses veritats, dona la sensació que treballen més per encerclar al poder. És a dir, aclamar a la ciutadania contra el poder a través de falses promeses, que al final són molt difícils d'aconseguir.

Els projectes populistes solen ser liderats per homes carismàtics, basats en crear conflictes i atacar a un enemic (que és qui habitualment té el poder i governa). Cal destacar que són partits residuals i que mai han estat governant.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

Oi tant, VOX i Ciutadans. VOX, per exemple, van fer una campanya per negar-se que Turquia entrés a UE, cosa que no era matèria d'acció per la formació, però, pot causar molts adeptes. O en el Cas del Procés i el propi moviment independentista català, VOX és acusació particular. Com Ciutadans que dient que a Catalunya els nens no aprenen castellà, quan sabem que és mentida.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

ERC no és populista, o això espero.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Crec que hi ha partits d'ultradreta que abans utilitzaven l'oposició a la UE, com el PP abans, com a arma política. Ara han canviat, volen estar al màxim de llocs de decisió per modificar allò que els sembla malament. Crec que la UE s'ha de reconvertir, ha de ser menys burocràtica, però no estem amb la postura de VOX.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Vox, Salvini, Marine Le Pen...

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No, una Nació sense Estat del Benestar Social no té sentit. Si la qüestió està en si anteposo la bandera als valors socials, la resposta és no, mai. Una Catalunya independent sense el valors republicans no em serveix per a res. També és cert que un Estat, sense ser nació, pot garantir el Benestar Socials. Això a Espanya no passa.

8. Quantes nacions té Espanya?

Tantes com se'n sentin. És difícil definir el terme nació, tan com trobar nacions. A grans trets trobo la nació Catalana, Basca, Valenciana, Andalusia i Gallega. La resta de territoris poden considerar-se la Nació espanyola. De fet la identitat és un conglomerat, hi ha gent que pot sentir-se de Castellà i Lleó i a la vegada d'Espanya, potser és una percepció molt naïf.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

No, totalment fals.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

Per mi no és cultura ni s'ha de preservar, és maltractament animal. No està exempt que a Catalunya hi ha un arrelament de les festivitats taurines, jo els hi diria que la seva llibertat de gaudir de la cultura acaba on comença la dignitat de la vida de l'animal.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Sí, però penso que en l'Estat Espanyol seria difícil la fita d'aconseguir el terme teòric.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Respectar-los i garantir-los. Actualment no ho fa.

a. Quina és la definició de família nuclear?

Hem de deixar de banda la família tradicional. La família cada vegada és més plural i diversa. Jo ho sé de prop, jo vaig néixer en una família poc convencional (si ho volem dir així), per mi això ja és la meva normalitat. La meva mare estava casada amb un home que va morir, amb el qual ja tenia un fill, i el meu pare, ja amb dos fills, es va ajuntar amb la meva mare i em van tenir a mi. La meva parella, de fet, té un nen. Tot ha canviat molt.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Els mateixos de qualsevol ésser humà, han d'evolucionar cap als que pugui tenir qualsevol persona heteronormativa. S'ha d'arribar a aconseguir la normalització.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

És evident que millor; s'ha d'actuar des de totes les institucions i àmbits. No recau solament a l'administració. No hi ha una manera d'aturar l'arribada d'immigrants pel Mediterrani. S'ha d'invertir més diners en cooperació internacional i cooperació al desenvolupament. Invertir allà és invertir futur aquí. S'ha de garantir la legalització dels nouvinguts.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d'homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creus que era necessària l'exhumació del seu cadàver?

Sí, és un espai on és podia venerar a Franco, la presència de Primo de Rivera continua sent una vergonya. Crec que era necessària la retirada del cadàver, però, s'hauria d'haver gestionat millor, l'exhumació es va convertir en un funeral d'Estat. L'estratègia electoralista del PSOE no li ha acabat de sortir bé.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

Molta por. Era previsible alhora que indignant. És una vergonya la presència d'un partit antidemocràtic a les institucions. És una prova més que l'estat està podrit.

15. Li preocupa aquest ascens?

És molt preocupant, però, no em sorprèn. Hi havia molt feixisme emmascarat, ara com que hi ha impunitat es treuen la màscara. És igual de preocupant l'existència del partit com els seus i les seves votants. Em sorprèn que no hi hagi més gent alarmada amb VOX. Penso que ni Sánchez és conscient de la realitat; si aquesta gent entra al govern la democràcia està acabada. El PSOE s'ha equivocat amb la repetició d'eleccions, per responsabilitat hauria d'haver pactat amb les esquerres i formar govern. Fer política és arribar a consensos i pactes amb qui ideològicament t'hi puguis apropar, hem de mirar els punts en comú per engegar projectes. La repetició d'eleccions fins que surti el resultat que a mi m'agrada no és responsable. Influenciada pel CIS, VOX es mantindrà en resultats.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Molt bona, vam treure uns grans resultats. Això vol dir que hi ha una majoria de la ciutadania catalana que vol la independència però amb una sortida pactada a través d'una consulta, la gent defuig de la via unilateral. Hem sigut molt coherents i responsables, no hem utilitzat el populisme en el cas independentista. Tenim al nostre president a la presó per defensar amb coherència el que volia la majoria de la població.

Aquí a Torrefarrera, els resultats de la llista que liderava són bons. Entenc que es percebi que els nostres dos regidors enfront el govern que en té vuit (JuntsxCat) són pocs. Hem fet una feina exhaustiva, en cinc anys hem passat de 0 a 2 regidors en 5 anys. Hem de continuar fent autocrítica i millorar.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

Sí, ho prohibiria perquè allò que es defensa va en contra dels drets humans. S'ha de garantir la llibertat d'expressió, però la seva llibertat d'expressió acaba on comença la meua dignitat, com a dona, persona o animal. Jo prohibiria a VOX. La ciutadania ha normalitzat el feixisme i no és prou objectiva. La Constitució prohibeix l'apologia del feixisme, es planteja el debat de quan i com l'utilitzem. El

que hem d'aconseguir és que les institucions facin al seva tasca amb objectivitat i responsabilitat.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa “natural” o una resposta a un estat deficient de la política actual?

Hi ha molts factors, una part de l'electorat de VOX ja existia. La incompetència de la classe política ha ajudat a la seva aparició. Hi ha dues classes de votants els d'ideologia feixista i els descontents.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

Sempre és complicat trobar una figura el prou carismàtica i amb pes per liderar qualsevol projecte polític.

Envers ERC, la veritat que és difícil respondre la pregunta. L'Oriol és una peça clau però no ho és tot, és a dir, si ell ho fos tot, amb l'empresonament del líder hagués portat a la mort del moviment independentista i no és així. És difícil valorar si segons on hagués estat l'Oriol hauríem obtingut uns o altres resultats. Nosaltres sempre farem costat a Junqueras com a president, continua sent molt actiu. Ara per ara no crec que hi hagi d'haver un relleu.

Abascal és carismàtic, a VOX li costa presentar llistes en altres comicis.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

Tots els seus partits tenim la nostra peculiaritat comunicativa. VOX és molt directe, busca un missatge clar i incendiari.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

VOX recull aquest votant descontent. A la vegada que té el suport de les classes que no volen perdre els seus privilegis. El discurs populista on més arriba és en persones menys escolaritzades, i inclús analfabetes.

22. VOX recorda l'essència franquista?

Sí, però es un tema complicat.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

No ho sé de cert, als més joves no arribem, busquen un discurs més radical, ens veuen com una esquerra moderada. Això ens dol, perquè acabem abocats a governar amb JuntsxCat. El perfil del votant és a partir de 25 a 30 anys, captem a gent molt formada i no tant formada, a classe altes no arribem.

En el cas de VOX, és més plural com he parlat anteriorment.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

Els resultats són vergonyosos a la vegada que preocupants, l'extrema dreta està creixent molt a Europa. Els resultats d'ERC són millorables, la figura de Puigdemont va ser molt més votada.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

No m'agraden els populismes, penso que no són la solució a res. Crec que hem de valorar projectes més consolidats. Colau ha mantingut el poder amb el suport de Ciutadans.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

Juguem en un moment on les xarxes socials són incendiàries, hem d'aprendre a consolidar informacions i defugir de la rapidesa. És important invertir en educació i cultura. S'hauria de facilitar més l'accés a l'educació universitària.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

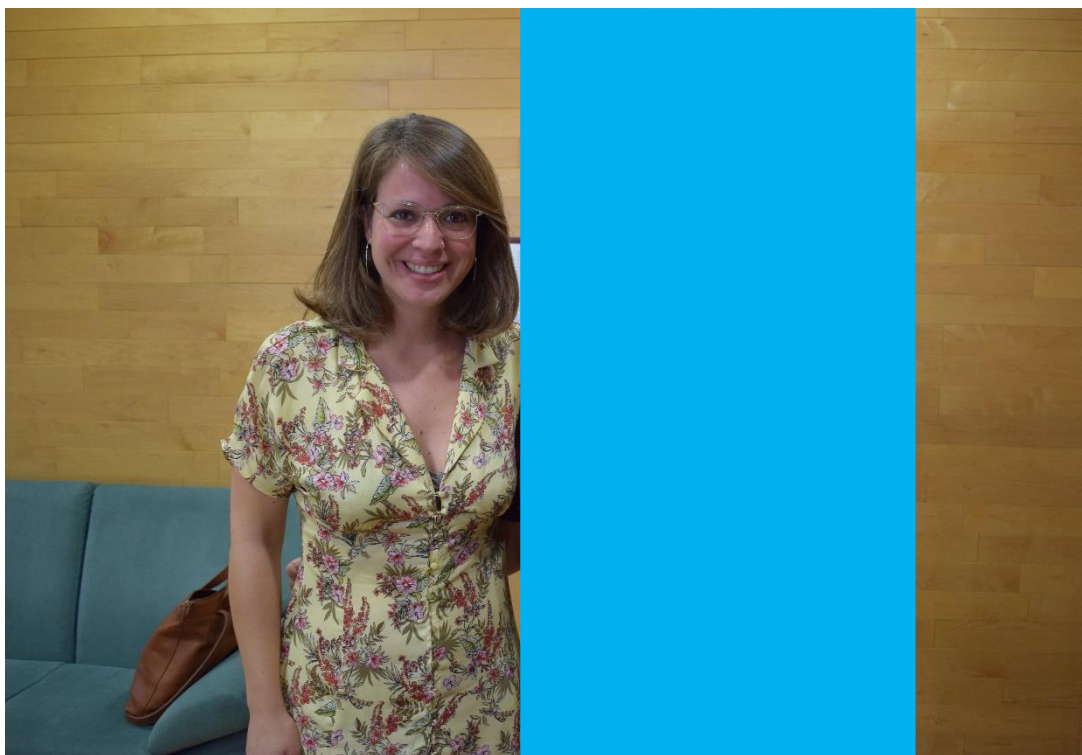
No sabria dir-te, la política ha canviat i canviarà molt, segur. El populisme de VOX es perllongarà en el temps, no és una cosa momentània. Anem cap a un camí on la utilització d'estratègies més demagògiques creixerà, per part de totes les formacions. I estic segura que si no estigues en una entrevista hi ha qüestions que respondria de diferent manera. Hem de continuar fent-nos autocrítica i recordant que el nostre ADN està en l'esquerra i no en el centre.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.5.- ENTREVISTA a JANET SANZ Barcelona en Comú

Tinenta d'alcaldia d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat de
la ciutat de Barcelona

7 d'agost de 2019

Fotografia 5. Esquerra: Janet Sanz; Dreta: -----. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge pròpia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

D'esquerres, ecologista i feminista. El meu partit té la mateixa ideologia, probablement amb graus diferents. Estic en un espai on ideològicament em sento molt còmoda.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

Jo crec que el terme populisme s'ha utilitzat moltíssim alhora de definir un discurs polític que apel·la al poble, que intenta parlar d'una forma planera, que tothom

pugui entendre; és com una forma d'explicar una ideologia o un programa polític a la ciutadania apel·lant a uns conceptes que a vegades es poden mal interpretar o que poden tenir un to populista. Entenc com aquest to populista utilitzar paraules que poden acabar sent utilitzades intencionadament per vincular-se com un igual, i que gairebé sempre poden generar una confusió per l'amplitud significativa.

A banda d'una crida essencial al poble. El populisme és un líder, molt carismàtic, que interpel·la i s'assimila al poble, que es presenta com una figura representativa del mateix. A nivell internacional, el populisme pren una amplitud molt gran. Neix originàriament a Amèrica Llatina, però s'escampa. De fet a Europa (sud d'Europa, Àustria, Bèlgica) sorgirà el que es coneix com a "neopopulisme", com a corrent d'extrema dreta que s'apodera de una quota prou significativa en les urnes i té com a principal pilar ideològic l'oposició a la immigració.

De fet Hitler, en alguns moments també utilitza aquests tocs populistes per fer una crida al poble com una solució en moments de crisi o inestabilitat social i econòmica complexos s'utilitza aquest discurs fàcil que connecta ràpid amb la població, "jo tinc solucions senzilles", per distanciar-se de la política "elitista" allunyada de les classes socials mitjanes. I crec que també és una característica fonamental pel sorgiment del populisme una situació complexa, convulsa, complicada socioeconòmicament parlant i on s'afegeix que la ciutadania no es sent representada per la classe política, ja sigui amb caràcter temporal o històric. I no podem oblidar que pot ser tant de dretes com d'esquerres, és a dir és transversal.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quines.

Jo penso que ara mateix qui no és populista? Et faria la pregunta al revés. Crec que el populisme ha entrat molt fort i que ha modificat l'estructura política internacional. Des de Donald Trump, a Estats Units, que és un líder populista a Bolsonaro i Salvini; tots en el grup de l' ultradreta populista. O també Abascal en la mateixa bossa.

Però, també opino que l'esquerra ha acollit algunes de les característiques del populisme. Jo faig autocrítica des de la meva perspectiva individual i també com

Podemos, per exemple: tot allò referent amb “els de dalt i els de baix” i com des del 15M, que és el “No hay pan para tanto chorizo” i “toda la clase política és corrupta y deshonest”, s’ha portat un discurs que volia retornar el lligam entre la classe política i els votants, i trencar amb la desafectació que era patent en la democràcia espanyola entre els dos pols abans citats. I aquest discurs per tornar a connectar la política amb la gent de carrer ha sigut de vegades molt simple i emocional, utilitzant eslògans ràpids.

També crec que el procés independentista té moments i punts populistes. Però renego de l’idea de construir més estats-nacions, hem de treballar cap a una Europa dels pobles. S’ha d’enriquir la figura de la Unió Europea, que ha de ser més democràtica i oberta. Considero que el moviment nacionalista català porta nou anys no dient la veritat a l’electorat, la independència no s’aconseguirà fàcilment. Opino que el propi procés a amagat les retallades, la corrupció... Però no es pot negar el recolzament popular que té, i que un sentiment és present. I crec enriquidora la seva presència perquè sacseja la configuració del estat-nació.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

Lligat a la pregunta anterior, jo crec que Unidas Podemos o en el meu cas Barcelona en comú, ha tingut algun tic populista. Totes dues formacions tenen líders molt carismàtics com Pablo Iglesias o Ada Colau. Que són persones que venen del poble i ho han utilitzat en el seu discurs polític.

5. Creu que l’oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Sí, però no en tots els casos. Crec més que aquesta oposició a la Unió Europea recau sobre l’extrema dreta, que potser o no populista. Per exemple al Regne Unit, hi ha partits com el UKIP, a favor del Brexit, clarament de la banda extrema de les dretes i no tenen complexos per renunciar a Europa.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Salvini, Marine Le Pen (en el seu moment). A Espanya, a les dretes VOX o jo m’atreveixo a dir que “Ciudadans”, posar al teu partit el nom de ciutadans ja em sembla un exemple bastant clar. O fins i tot a les esquerres espanyoles, amb Podemos, un partit, més carregat de ideologia i uns discursos amb més rerefons,

però, sí que és cert que de vegades fa una interpel·lació molt directa amb la gent i seria aquí on podríem trobar el toc populista.

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No, opino que la prioritat és l'Estat del Benestar Social. A partir d'aquí, la construcció de l'espai territorial em dona igual, crec que en l'actualitat hauríem d'anar a un escenari polític de no fronteres. No hauria d'haver cap discriminació, per mi és indiferent on vius, les fronteres són invisibles, totes les persones que hi viuen han de tenir un drets bàsics garantits i per tant la funció d'una administració és la de poder complir en aquesta matèria. La nació mai ha de passar per davant dels drets socials generals.

8. Quantes nacions té Espanya?

Moltes, considero que és un Estat plurinacional (ja reconegut per la Constitució). Jo en destrio les següents: la Nació Espanyola, la Catalana, la Basca i la Gallega. La nació és un terme de construcció social i no necessàriament ha de correspondre amb una àrea administrativa concreta.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

No necessàriament, jo no ho he comprovat.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

No, la violència masclista és cultura, encara que s'ha comes històricament? És el mateix argument, culturalment hem d'evolucionar. Hi ha coses que ens fan rics, que ens aporten una pluralitat i una diversitat o una connexió amb la història, aquestes s'han de preservar i aprofitar. Tant mateix, hi ha coses de les quals em vull lliurar-me encara que arrastrin una tradició, les dones no podien treballar, eren maltractades pels barons de les famílies. Pel que fa a la tauromàquia ha de ser el mateix, no trobo el gaudiment en fer patir un animal per això crec que no és una qüestió a preservar al llarg del temps.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Sí, actualment és aconfessional la evolució lògica seria que amb les lleis de llibertat d'expressió i religiosa la Constitució recollís la laïcitat i que, per tant, no hi hagués confessió sobre qualsevol altra.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Ha de ser un compliment exhaustiu, els Drets Humans han d'estar per damunt de tot.

a. Quina és la definició de família nuclear?

Avui en dia plural. El Codi Civil s'hauria de reformar i replantejar de dalt a baix per incorporar la diversitat familiar. El model familiar ja no és, exclusivament, la família tradicional de pare, mare i fills. La pàtria potestat sempre recau sobre el pare, tot això ja i ha hagut una evolució jurídica però ara s'ha d'ampliar més per recollir tots els models de família: monoparentals, *monomarentals*, persones del mateix sexe amb fills o filles. El que deia, el panorama és molt plural i divers.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

En la última dècada en relació amb els dret LGTBIQ han estat un avenç social important perquè hi ha hagut un reivindicació social molt important i que es puguin casar, per exemple, les persones del mateix sexe ja és un gran progrés, però evidentment encara hi ha feina a fer, perquè situacions d'homofòbia i *transfòbia* es viuen a diari, hi ha infants que pateixen *bullying* per aquest motiu. No podem oblidar que culturalment encara es respecten poc aquests drets i hem d'avançar més en aquest camp. Hem de ser capaços de normalitzar-ho i trencar el paradigma d'allò què és normal. Hem de fer un reconeixement de la pluralitat i la diversitat i orgull, orgull absolut, de que cadascú estimi com vulgui i a qui vulgui; l'administració ni cap col·lectiu no ha d'interferir en aquesta matèria i hauria de ser més pales en la normativa en aquesta qüestió. A Barcelona tenim el primer centre de defensa de col·lectiu LGTBI+, que hem inaugurat ara farà un any, i que és un espai de referència per totes les persones que senten que en algun moment els seus drets no són respectats, per tant hi ha un administració que respon per defensar-los.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

El primer per mi és que cap persona és il·legal; no potser que per una irregularitat administrativa, és a dir, que no tinguis un DNI siguis una persona il·legal i que automàtica hagi de ser expulsada del territori. La complexitat de la immigració és un fenomen d'origen social i causat de la globalització, és a dir, quina és la relació exterior entre els estats, com estem explotant la mà d'obra i els recursos naturals d'Àfrica i d'Àsia. Sempre he pensat que tots els problemes s'han de resoldre des de l'empatia, per poder entendre el perquè l'altra persona actua d'una manera o d'un altra; una persona que marxa del seu país deixant-ho tot enrere, amb la incertesa de saber que serà d'ella i es llença al mar, què és el que l'empeny a fer-ho, hipotecant la seva família i gastant els seus estalvis? Això ja ens ha de fer reflexionar. És evident que hi ha unes normatives, que jo penso que són injustes com la Llei d'Estrangeria. El que hem d'intentar és canviar l'origen de les seves desigualtats que es troben ens els seus països nats. Ningú no vol marxar de casa seva per voluntat pròpia. I no podem oblidar que molts espanyols van emigrar durant el Franquisme i en l'actualitat molts joves han de marxar a la recerca d'un futur millor i en cap dels dos escenaris ho van fer de manera voluntària, si algú ha d'emigrar de manera forçosa, s'ha d'intentar que això no passi, que tothom tingués oportunitats vitals en els països d'origen. Una vegada que les persones arriben al nostre país, s'ha de garantir drets mínims i que, per tant, no tenir un carnet, no hauria de ser una trava per poder treballar. No podem obviar que les persones, i ho sé perquè ho he viscut, no volen haver de demanar ajudes, volen treballar, poder subsistir per elles mateixes. Si han vingut aquí és perquè l'esperança de vida en els seus països era trenta anys inferior de la que hi ha a Occident. Només des d'una perspectiva de sentit comú, de trobar alternatives, de comprendre que no és fenomen que es pot treballar en clau de ciutat o país; s'hauria de celebrar una convenció mundial per intentar canviar aquestes pautes de comportament. Actualment les actuacions de certs estats posant murs i tanques: frontera Mèxic-Estats units, frontera Ceuta i Melilla amb el Marroc, ha demostrat que no aturen els fluxos d'immigració. La dreta proposa lleis d'estrangeria molt dures, però les persones continuen arribant, perquè no volen morir els empeny. És necessari canviar la filosofia a nivell internacional i crec que la Unió Europea hauria de liderar una transformació basada en garantir drets humans bàsics. No pot ser il·legal un

ser humà allà on vagi. També la derogació dels CIEs (Centres d'Internament d'Estrangers).

Critico les "Golden Visa" que atorguen la nacionalitat espanyola a qui compra un habitatge de un cost igual o superior als cinc cents mil euros. Perquè això sempre acaba en especulació immobiliària.

13. Considera el "Valle de los Caídos" un espai d'homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l'exhumació del seu cadàver?

Considero un monument a retirar. Representa una anomalia històrica, en el sentit que és una exaltació d'una dictadura. Quin país europeu té un monument a un totalitarisme, a una pressa forçosa del poder després d'unes eleccions democràtiques amb totes les garanties? El cadàver s'ha de retirar i reconvertir l'espai.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

Bé, jo crec que històricament pel que fa a la dreta; primer hi ha una reflexió del sistema de partits i el pas de la dictadura franquista a la democràcia. La configuració dels partits trenca amb l'etapa dictatorial o potser és tan sols una manera d'amagar la situació tan deficient i antidemocràtica per fer una Transició modèlica? És molt fàcil fer revisionisme històric quan tens trenta-cinc anys i no has viscut un franquisme i postfranquisme, crec que en aquell moment encertadament tothom va ser responsable, però no es va tancar amb lleis com "Punt i Final" a Argentina o Alemanya. En aquest cas, en el nostre país es va fer com una espècie de pacte, que això culturalment ha fet que hi hagi molta gent que defensi, que senti orgull per aquella època on van ser assassinades milers de persones i on van haver d'exiliar-se un altre bon grapat. De fet, penso que molts dels problemes actuals del nostre sistema econòmic i social venen produïts per aquell moment, quan parlem de mercat laboral o habitatge i el "tocho" de la costa i desenvolupament urbanístic de tot el litoral. Per tant tota aquesta ideologia ha existit i existeix i sempre havia estat aglutinat primer en Alianza Popular,

després el Partit Popular, un partit molt plural que volia ser una dreta europea, que no ho era, i que tenia dins seu un sector descaradament “fatxa” o feixista. En el moment que comença tota la desintegració del Partit Popular pels casos de corrupció, etc. apareix un partit que trenca amb el PP, Abascal havia estat assessorant a Esperanza Aguirre, renuncia a tot allò i crea un partit ideològicament d'extrema dreta. Per mi expressa que tenim un problema com a país, si hi ha persones que encara s'atreveixen a dir que la violència masculista és mentida, la neguen i creuen en la seva despenalització o que el matrimoni homosexual hauria de ser penalitzat, per mi això hauria de ser antidemocràtic, i s'hauria de poder bloquejar la seva presentació a unes eleccions. Però el “quid” està en que hi ha persones que voten aquestes forces i els atorguen la seva confiança. Denota un problema a nivell educatiu i cultural i que encara hi ha feina a fer. No puc negar que hi ha un punt de tristor.

Per altra banda, com estic no seria ni contenta ni satisfeta, potser calmada, que no hagin obtingut més representació veient el panorama internacional a Amèrica o al Brasil. Una part de mi creu que encara hi ha esperança, no han guanyat les eleccions.

15. Li preocupa aquest ascens?

El que responia a la pregunta anterior, sí. Perquè crec que va més enllà de una formació política si no d'un problema sociocultural.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals, entenent el seu partit com Unidas Podemos?

Primer vull deixar clar que jo soc de En Comú Podem, vinc de tradició d'Iniciativa per Catalunya Verds i després començo a participar de la confluència i posteriorment a Barcelona en Comú, el meu partit mare molt més plural que Podemos. Però si que és cert que seria la millor equiparació a nivell estatal. Jo crec que hi ha un èxit molt clar en Podemos, en la forma la que parla, el discurs. Evidentment trenca amb el sostre de l'esquerra transformadora a nivell estatal, especialment amb Izquierda Unida que té dificultats de connexió amb els votants i limitacions ideològiques. Podemos aprofita bé tota la corrent del 15M de rebuig contra la casta política i parlar des d'un altre lloc fa que arribi a molta gent. Per tant estar entre una forquilla de diputats entre quaranta i seixanta, en funció de

les eleccions, consolida un espai polític a Espanya. I permet que pugui parlar amb el PSOE. Podemos trenca amb el bipartidisme i això ja és positiu, crec bona l'aparició de Ciudadanos per trencar el model PSOE-PP, la pluralitat enriqueix i permet l'aparició de pactes més oberts i plurals.

L'autocrítica que hem de fer és la següent: tenim un bon sòl d'espai polític, però no podem negar que les guerres internes o el xalet d'Iglesias han delmat els resultats electorals. Jo ho dic obertament, hi ha coses que no parteixo de la línia general de UP i més concretament de Pablo Iglesias, fa un discurs que potencia i fa de l'estètica política un arma vital, això està bé per aproximar-te a la ciutadania però el dia que deixes de complir amb aquest cànon estricte que defenses ets jutjat igual que tu has jutjat. No em podia creure la compra del xalet d'Iglesia perquè ell sempre ho havia criticat. Ell ha fet política de com viu i la gent s'ha sentit molesta perquè ha traït la seva pròpia paraula. Jo defenso unes idees, però no parlo de com visc ni com gasto el meus diners perquè si algun dia vull canviar ningú m'ho podrà retraure. Entenc, per altra banda, els motius que l'han portat a comprar aquest habitatge, com la recerca de privacitat. Tan mateix, en moments ha generat una desafectació a la persona que havia generat esperances i il·lusió, la gent rebia d'Iglesia "em parlar algú com jo, ve del precarietat", això era el que els unia.

La política ha de ser coherent, per crear confiança amb l'electorat. Valoro d'algú que fa política la coherència entre el que diu i el que fa, el dia que trenques això trenques amb la que per mi és la regal fonamental; sinó ho pots fer, no facis política.

Per altra banda, les disputes entre Errejón i Iglesias; que em semblen un error enorme per les dues parts i tots dos són responsables, ha fet que el partir sigui més fràgil a la vista del votant.

També en aquestes eleccions, hi ha hagut un repunt del vot socialista per la figura de Pedro Sánchez, que va saber jugar bé amb la moció de censura i on crec que UP va ser molt responsable. L'estratègia de fer una crida al vot útil i contra la ultradreta ha sigut un èxit pel PSOE. M'agradaria uns millors resultats per UP per poder intervenir en un possible govern d'esquerres en matèries d'economia i hisenda.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

Sí ho prohibiria. La Llei de partits que serveix per eliminar a aquells partits que enalteixen el terrorisme, hauria d'erradicar aquelles formacions que fessin apologia a l'odi. Hi ha coses que no es poden tolerar, com la violència. A més la ultradreta atenta contra lleis que inclouen drets bàsics per certs col·lectius. Els maners no poden vendre els seus productes perquè són il·legals, correcte; en canvi, dir que no respectes una llei, és legal? Tot allò que demanen que es respecti acaba sent un comportament que potencia la il·legalitat.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa "natural" o una resposta a un estat deficient de la política actual?

Va lligat amb el que et deia abans, els votants de VOX ja existien. L'únic que abans eren aglutinats al PP, ara tenen un partit concret.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

Opino que el líder de UP, Iglesias, és molt carismàtic i és una persona on la gent es pot veure reflectida i s'identifica. Crec que a l'esquerra transformadora, i això també a Barcelona amb l'Ada Colau hi ha una necessitat de fugir solament dels líders i construir partits amb una major durada. No podem negar que els líders són importants i deixen una petjada gran, però no potser que quan s'acaba l'etapa d'un d'aquests líders s'acabi la trajectòria del partit. Després del "colauisme" hi ha d'haver més. Considero que tant a UP i a Barcelona en Comú, quan els líders actuals marxïn hi pot haver futur perquè la gent identifica les dues marques ideològiques i els seus programes. No podem negar que la presència dels candidats és molt forta, segurament el Pablo suma i resta a la vegada.

En el cas de les eleccions municipals de la ciutat, la figura de l'Ada no ha pogut canviar el model de vot independentista, que entenen unes municipals com unes autonòmiques. No amaguem que vam ser la segona força més votada, amb quatre mil vots menys que ERC, tot hi haver empatat en regidors.

En el cas de Vox crec que Abascal té carisma, s'ha guanyat popularitat amb declaracions bastant radicals i tòxiques. La marca de VOX té la capacitat d'arrelar

en gent molt diversa i d'orígens molt diversos que han fet aquest discurs el seu. Penso que en VOX no és sol el líder, sinó millor la marca.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

No, som una força que venim del poble i volem treballar per ell. Parlo de l'Ada que és amb qui treballo, al seu despatx et trobes un cartell que hi posa: "No oblidem qui som i perquè som aquí". Mai volem oblidar els nostres orígens i els motius que ens van empènyer a dur a terme aquest projecte polític. Malauradament quan arribes aquí, a l'Ajuntament, de vegades et perds, sempre dic que l'administració és una mica un forat negre. Per això crec que el nostre codi ètic, que ens retalla el nostre sou per reinvertir-los en projectes socials a Barcelona, el partit és l'intermediari, ens permet continuar vivint com gent de peu de carrer. Això ens permet conèixer els problemes de la majoria, perquè vivim com ella. El nostre partit sorgeix dels moviments socials i es sent part del poble. Aquí pot haver el punt populista del nostre partit, l'assimilació amb la ciutadania. Ada sorgeix d'una plataforma en contra dels desnonaments. Nosaltres apel·lem a la gent comuna, per això som els Comuns de la cançó "Common people" del grup Pulp.

Respecte VOX utilitza un altre tipus de discurs que es basa en fer una renúncia al sistema social i fer de la immigració la causant de totes les mancances que presenta el sistema, és a dir, han utilitzat els típics tòpics contra els immigrants fent una crida al patriotisme espanyol i a la "raza espanyola"; el discurs aquest de jo si tinc menjar i sé que algú del meu edifici li falta menjar i el conec, jo li donaré menjar; però a un immigrant o algú que no conec no li donaré. Estic totalment en contra d'aquesta opinió i per sort l'Estat ha de fer, i fa (millor o pitjor), aquesta redistribució de la riquesa per intentar equiparar les classes socials. L'Estat no és una família, el discurs d'estrènyer el cinturó no serveix, ell té la capacitat d'aplicar més impostos als qui més tenen.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

El discurs de VOX connecta amb un espai de votants, que està cansat de la política tradicional i veu en VOX noves armes d'actuació. Per altra banda,

respecte a que als barris més pobres i les zones rurals es voti a VOX es deu perquè hi ha pocs recursos en general, encara hi ha una crisi del sistema del Benestar Social global, i aquesta desesperació de la gent que està a punt de patir un desnonament o que no arriba a final de més s'agafa al discurs de solucions fàcils i ràpides de VOX. A mi em passa que em ve gent treballadora que em diu: -"Solament doneu ajudes als mateixos". Jo responc que hi ha uns serveis socials i paràmetres per decidir quines famílies són les més vulnerables i quines han de rebre ajudes, i si una família rep una ajuda els seus ingressos són inferiors a la d'una altra família que no en rep.

A qui crec que la configuració social, la dreta i inclús el socialisme (que després del Tatcherisme renuncia als seus postulats per ser liberals) ha ensenyat un model on voler ascendir socialment, no de forma qualificada sinó amb l'ajuda de construccions socials (Ciutat Jardí a Lleida, la gent que comprava un habitatge era postulada com els nous rics) ha portat a una competència amb el qui és igual que tu o està pitjor que tu, mai amb qui tens per sobre.

22. VOX recorda l'essència franquista?

Evidentment sí, la reivindica i fa una negació dels fets històrics; tot i que ells no s'hi identifiquin, mai l'extrema-dreta s'ha identificat a ella mateixa com extrema.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

Nosaltres hem guanyat en sis districtes de caire popular, classe obrera. Tenim un públic jove entre trenta i cinquanta anys i un "target" important en el moviment feminista, pel fet de ser un govern on hi ha més dones que homes i la figura de l'Ada com alcaldessa. Respecte a que el nostre partit perds vots per no tenir una posició clara davant l'independentisme la resposta es troba en que Barcelona en Comú és plural, hi ha gent a favor i en contra; definir-nos ens faria perdre una quota de vots d'una o altra banda. Crec que la nostra equidistància és la solució al conflicte, que sol es podrà solucionar amb diàleg. Volem la llibertat dels presos, perquè la nostra competència la volem al carrer, no crec que la via penal sigui la solució. També s'ha de saber que els mitjans de comunicació no ens fan cap favor, i de vegades el que s'amplifica són tots aquells successos dolents.

En VOX una classe social treballadora, precària que sent que l'administració no li ha donat una resposta als seus problemes. I també gran part de persones de tradició franquista i tradicionalista de mitjana i elevada edat.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extremadreta europees?

Que VOX hagi guanyat tres eurodiputats ens posa en alerta. És positiu que les forces d'ultradreta no hagin arribat al terç de la cambra per poder modificar el funcionament de la mateixa.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

Errejón és un gran teòric del tema. Referent al procés independentista té un discurs molt bo que les dues parts comprenen, ell defensa la pàtria. Ha jugat molt amb allò dels de dalt i els de baix, la casta. No veig negatiu l'ús del populisme perquè fem una apel·lació als orígens, als problemes de la gran majoria. Es veu com a negatiu perquè la gent associa Hugo Chávez amb populisme. Coincideixo en que el populisme d'esquerres pot retornar la confiança en la política.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme d'extremadreta?

Educació i cultura. És necessària una forta inversió en aquestes matèries. Perquè solament així podrem transmetre la història i el coneixement. Estic contenta que a Espanya hi hagi una Llei de Memòria Històrica que permeti abordar aquests temes encara que quedi feina a fer. Les escoles poden normalitzar i dignificar les víctimes de la Guerra Civil. La política és confiança, crec que els polítics i polítiques tan de les esquerres, com de les altres formacions (si volen aturar a la ultradreta) han de saber que un dia hi ets i un altre dia no hi ets, que la política no és un professió per a tota la vida. Jo soc conscient, i quan acabi la meva etapa tornaré a exercir com a advocada. El dia que deixi de ser útil o em senti així ho deixaré, s'ha de viure amb normalitat el servei públic en una etapa concreta de la teva vida; aquest retornament a la vida quotidiana també brinda confiança. S'ha

de polititzar a la gent, el debat és enriquidor, perquè sol així podrem defugir de postulats simplistes i fomentar el respecte i el sentit comú.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

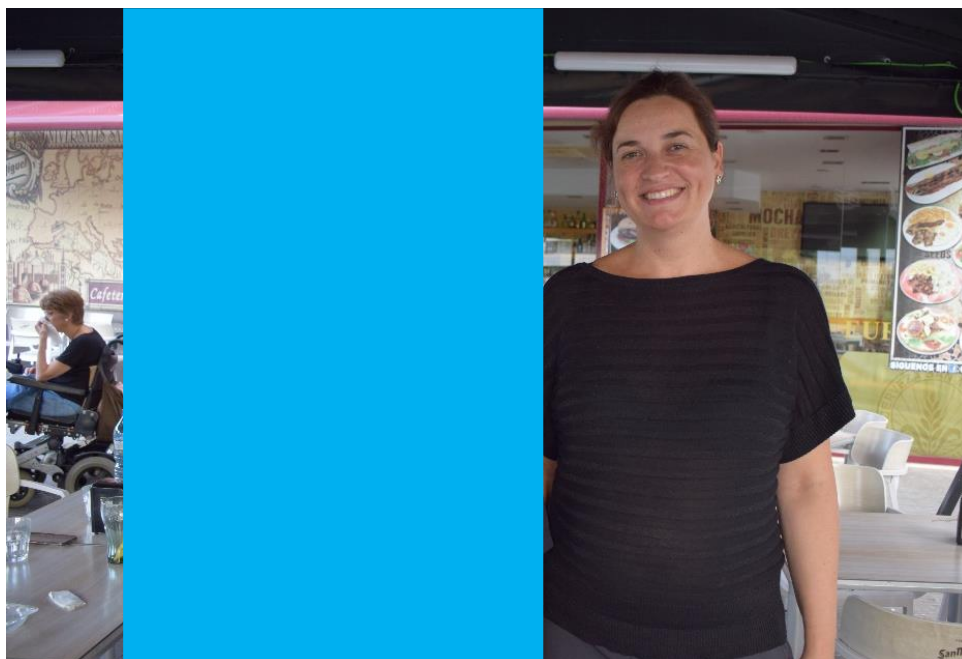
Difícil, soc poc de previsions a llarga vista. El futur de VOX es veurà modulats a raó de les polítiques socials que activin les altres formacions i en especial al comportament de les esquerres, perquè som la carn per al seu discurs. L'esquerra tenim part de responsabilitat, també és cert que l'esquerra progressista som experts en atribuir-nos tots els problemes a sobre. Però tenim molt a veure en relació a quines polítiques s'activen i de quina manera es fa; si són o no rigoroses i solvents, que permetin avançar cap a un sistema més just i igualitari per tothom on ningú estigui exclòs d'ajudes i on la competència entre iguals es trenqui.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.6.- ENTREVISTA a SARA VILÀ Catalunya en Comú Podem

Senadora autonòmica pel Parlament de Catalunya

16 de setembre de 2019

Fotografia 6. Esquerra: -----; Dreta: Sara Vilà. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge propia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

D'esquerres, ecologista i feminista. Soc ecosocialista. El meu partit comparteix la mateixa base ideològica. A més a més, crec en la necessitat d'instaurar un sistema federalista a l'Estat Espanyol.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

És una bona pregunta per la complexitat que representa. Jo crec que el populisme és dir-li a la gent allò que vol sentir encara que sigui nociu. Les característiques són: 1. Ús de la mentida i l'engany al poble; 2. Utilitzar la política per fins propis i no per ajudar al poble (característica que molts partits malauradament també comparteixen); 3. Estigmatització de certs col·lectius.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quines.

Sí, VOX. Encara que també hi ha partits de tot l'espectre ideològic que en alguns moments poden tenir tics populistes.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

Catalunya en Comú no és un partit populista. Segurament tindríem millors resultats si utilitzéssim interessos partidistes i no atinguéssim a la responsabilitat per al conjunt de la ciutadania. És a dir, moltes vegades escoltar la realitat i buscar mesures de consensos amb moderació no es ben rebut per la ciutadania quan en algun moment creuen en mesures més radicals. Nosaltres sempre hem apel·lat a la responsabilitat abans que la radicalització de les classes populars.

Centrant-nos en Podemos, si és cert que tenim alguns tics populistes quan arribem a la política per primera vegada. Això t'aproxima més a la gent, és més fàcil que t'entenguin. Però per una altra banda te n'adones que estàs sent poc fidel a la realitat quan coneixes la política des de dins i quan coneixes les institucions des de dins o també quan has de governar perquè veus de primera mà que pots fer i que no i que hi ha moltes coses que voldries fer, i tu les dius de cor, perquè realment volies arribar a aquells objectius, però quan ets al poder no és tan fàcil perquè no depèn sol de tu.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Sí clar. Encara que hi ha partits d'esquerreres que també estan en oposició a l'UE. L'UE en els seus inicis, al final de la 2a Guerra Mundial, el que buscava era la unitat entre diversos països que van protagonitzar la pròpia guerra. El que es tractava era de cooperar entre pobles i eliminar fronteres. Aquests valors són totalment oposats als que representa el populisme i la xenofòbia.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Salvini, Santiago Abascal i Marie Le Pen.

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No. La gent d'esquerres prioritzen sempre el benestar social de les classes populars per sobre dels nacionalismes. Es pot construir l'Estat del Benestar Social sense la necessitat que l'impulsi una nació. Catalunya és una nació, encara que mai ens han tractat com a tal, no obstant té la suficient autonomia per construir l'Estat del Benestar; que de vegades no s'ha volgut impulsar per part del Govern.

8. Quantes nacions té Espanya?

Catalunya, País Basc, Galícia i Espanya en general. També tenim una realitat nacional recollida en el seu Estatut, que tothom l'oblida, que és l'Aran.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

No, és evident.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

No és cultura, és maltractament animal. No podem negar la tradició taurina d'Espanya, però no es pot considerar cultura pel fet que no aporta cap factor positiu a la societat. S'han d'impulsar lleis per anar erradicant aquest tipus de festivitats tan poc humanes.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

En teoria sent aconfessional n'hi hauria prou, és a dir si es complís la Constitució i el que recull: "No es pot promocionar cap religió envers una altra". El problema es que mai s'ha complert i la religió catòlica té encara un poder principal i gaudeix de certs privilegis. Dit això, crec que hauríem de fer un pas més i ser un estat laic, i trencar qualsevol concordat amb el Vaticà que insti a privilegis o un tracte preferent. UP no parem de presentar iniciatives per trencar amb el tracte amb la religió catòlica; però PP i PSOE cooperen per no canviar res i seguir amb aquest model.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Complir-los. Complir la Constitució, excepte en la reforma de l'Article 135, que es va fer amb nocturnitat i traïdoria per introduir el concepte de Estabilitat pressupostaria, que és enganyós. S'han de garantir els drets recollits de la Constitució.

a. Quina és la definició de família nuclear?

És trenca el model tradicional, potser monoparental, de pare i mare, dos homes, dos dones amb fills o sense.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Tots els que puguin tenir qualsevol altre col·lectiu, hem de garantir que cap homosexual sigui discriminat i tingui els mateixos drets que un heterosexual. Encara queda feina per fer, l'Estat ha de fer lleis que garanteixin els drets i impulsant lleis, el Parlament de Catalunya vam aprovar el 2014 una Llei molt pionera, que garanteix que no hi hagi discriminació per aquest col·lectiu en la vida quotidiana. S'han d'aconseguir tots els tenen que tots els altres col·lectius.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

De manera responsable, i sobretot amb entrades per vies segures i legals. Els fluxos migratoris és evident que no els aturarem, però si les màfies que s'aprofiten de la gent, a Líbia podríem parar el mercat d'esclaus avui present, que és un autèntic infern. Nosaltres com a estat i Unió Europea tenim l'obligació d'acollir a totes les persones refugiades o que presentin una situació que justifiqui l'entrada al país. Hem de tenir present que els motius de migració ja no sols són polítics, tenim refugiats a causa del canvi climàtic. Des del minut u que una persona entra al país s'ha de legalitzar la seva situació, que tingui papers. En definitiva s'ha de tenir que poder gestionar millor. Prohibint tot, solament, hem creat més caos a les fronteres. La Unió Europea ha d'actuar segons les seves responsabilitat i no ometre des de fa anys les competències atorgades en aquesta matèria, tampoc queda exclòs la responsabilitat dels estats membres.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d’homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l’exhumació del seu cadàver?

Sí, és un espai d’apologia del feixisme. Crec en l’abolició de tot el “Valle de los Caídos”, no s’entén com en ple segle XXI hi hagi un espai d’homenatge a la dictadura franquista. Veig difícil la reconversió de l’espai, ja que els presos republicans van morir allí durant la seva construcció. Penso en la recerca d’un espai més plural, però deixant clar què qui més va patir la guerra va ser el bàndol republicà. La Llei de Memòria Històrica va ser força precoç, al 2007, la nostra formació va presentar diverses esmenes que van ser tombades. Nosaltres hi vam votar a favor per responsabilitat institucional.

Prequntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l’entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

Crec que és molt negatiu per a Espanya, per a la gent, que partits xenòfobs, racistes, obertament homòfobs i masclistes tinguin una veu tant important com és la del Congrés dels Diputats amb 24 escons. És una molt mala notícia perquè el seu discurs malauradament pot enganxar a molta gent que en la majoria de casos, no tenen massa idea de política i per altra banda, estan molt farts de tot; quan hi ha molt afartament de la política, el populisme també va guanyant terreny fent falses promeses.

15. Li preocupa aquest ascens?

Sí clar, em preocupa molt. Fins ara, Espanya s’havia lliurat dels partits d’extrema dreta populistes i era una mica un orgull; jo que sempre he treballat en temes internacionals era un orgull poder dir que aquí encara no havia ascendit cap partit d’aquest tipus, d’extrema dreta i que no tenia tanta notorietat com a altres països a nivell europeu. Quan anaves al Parlament Europeu davant d’altres forces democràtiques era un orgull, ara mateix doncs no ho és, estem tenyits del mateix mal.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Hagués pogut ser millor però també pitjor. Totes les enquestes ens donaven pitjors resultats dels que vam obtenir, per tant, vam salvar els mobles. És veritat que la primera vegada que ens vam presentar que vam treure 69 escons tampoc les enquestes ho pronosticaven. La davallada deien que seria apoteòsica i després s'ha vist que no tant, hem pogut mantenir un cert flux al Congrés que ens permet treballar i ser sinó decisius, almenys condicionants. Hem de fer, però, autocrítica, per una banda, a nivell social són forces que venien del 15M, de tot aquest moviment, i hi havia molta gent que estava a favor d'aquests moviments per parar la recessió econòmica i la retallada de drets socials i laborals que hem estat patint durant aquests anys. Després amb la bonança econòmica amb la que més o menys la economia s'ha recuperat, no se'ns ha vist tan útils. Des del meu punt de vista això és un error perquè és veritat que ha hagut recuperació econòmica, però no hem recuperat tots els drets laborals i socials que van perdre per camí. Al tenir la gent una percepció que anàvem a millor segurament ha fet que, com he dit, no se'ns hagi vist tan útils. Afegir també, que dins el partit hi ha hagut molt soroll intern d'anades i vingudes de gent i de conflictes que no s'haguessin hagut d'airejar públicament i s'hagués hagut de parlar-ho més internament.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema, que promouen l'odi i la rebaixa de drets, es poguessin presentar a les eleccions?

Aquest és un gran debat perquè les esquerres i la gent en general no es posa massa d'acord. Nosaltres som més de l'opinió que no, que hem de deixar llibertat d'expressió a tothom perquè obrir aquest meló de la prohibició de partits és molt fàcil que es giri a la contra. Això és més una opinió personal, ja que com a partit no ens hem hagut de posicionar, però he estat en diversos debats orgànics sobre aquesta qüestió, i és difícil posar-se d'acord. Una cosa diferent seria que prohibeïssis determinats actes d'exaltació, però l'existència de determinades organitzacions polítiques és posar-se en un terreny molt pantanós.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa “natural” o una resposta a un estat deficient de la política actual?

És una resposta deficient a la política actual. Els partits tradicionals han de fer autocrítica però també crec que ha hagut una resposta social a un afartament general que els partits tradicionals no han sabut solucionar. Justament, els partits d'extrema dreta normalment responen amb polítiques i demandes molt socials, el Nacional Socialisme a Alemanya va créixer gràcies a unes certes mesures amb les que coincidia amb la dreta. Santiago Abascal, per exemple, no té cap problema en criticar els bancs de la mateixa manera que ho fa amb les esquerres i clar, en això s'aplega molta gent.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

Et refereixes a Pablo Iglesias, ell estira molt. Sí que ho és i crec que ha après molt dels seus errors. Crec que quan fas canvis de lideratge costen però a la llarga s'arrelen i poden haver bons resultats. És a dir, no és imprescindible del tot que hi hagi sempre el mateix líder. Pablo arrossega molta gent i als inicis de la etapa de Podemos hi havia fins i tot un cert fanatisme de seguiment a Pablo. Amb la polèmica de la compra del seu xalet, és possible que molta gent s'hagi vist frustrada, però en la meua opinió ho van gestionar bé, es va muntar un gran rebombori sobre això i ell va fer una consulta sobre si havia de continuar liderant aquest partit polític. Els militants van dir que sí i ells van seguir endavant.

En el cas de VOX, també és un líder fort per a ells, però quan parlem de carisma i gran dialèctica no ho sé; entenc que per al seu públic sí, més carisma que altra gent té, si ha arribat on està és perquè la gent del seu voltant l'aprecia. No m'agrada menysprear cap rival, generalment totes les persones que he conegut que estan al capdavant d'organitzacions polítiques és gent formada i que tenen lideratge.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

No, per ser més inclusius sí però no dona més vots, tot el contrari. De fet el fet de parlar en masculí i femení, que al principi ho fèiem nosaltres els altres partits se'n

burlaven. No dona més vots, nosaltres som més difícil d'entendre, el nostre llenguatge és més farragós perquè intenta ser inclusiu amb tothom.

En el cas de VOX, si que deu utilitzar un llenguatge més descarat, més descarnat per exemple, a l'hora de parlar dels col·lectius més discriminats ho fan de forma més barroera i això per desgràcia els aproxima a sectors socials.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

Jo no tinc entès això, de fet en molts barris de classes benestants on abans guanyava PP, per exemple a Andalusia que és on va treure més vots a les autonòmiques, a Cadis que és on hi ha les rendes més baixes, situació precària i laboral encara està Podemos i en canvi en altres municipis amb rendes més altes ha guanyat VOX. Pensa que nosaltres això ho estudiem ja que sinó estaríem competint directament en moltes zones. Atreu més vots de zones benestants perquè treu vots del PP, com algú va dir, és com un excrement del PP

22. VOX recorda l'essència franquista?

Sí, totalment. Són els fills, els hereus.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

Si parlem de Catalunya en Comú ens passa una mica com a Iniciativa. Podemos és diferent, sí que recull més vots de classes populars. Un dels problemes que teníem, per això ens vam obrir també a fer confluències amb altres partits, és que atrèiem sempre a un mateix perfil de classe mitja, treballadora amb un cert nivell intel·lectual. Ens costava molt arribar a les classes populars, era un gran *handicap*. Amb l'esclat de Podemos vam aconseguir, i això ho vaig viure en primera persona a les campanyes, arribar molt més als barris de classes populars. Malgrat això sempre hem sigut molt forts al cinturó de Barcelona, en ciutats com el Prat de Llobregat o Badalona que són ciutats molt industrialitzades amb molta massa treballadora.

En el cas Vox, sempre me l'imagino amb una bandera d'Espanya al damunt, al canell, al braç... Això es una gran estigmatització, però m'imagino un perfil molt nacionalista espanyol, amb valors molt tradicionals.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

Després de les generals que hagi baixat tres diputats és bo, crec que és positiu. Tan de bo no en tinguessin cap, tres diputats tampoc és gran cosa ja que les organitzacions polítiques com VOX posen en perill el projecte europeu. I que no hagin aconseguit el terç que volien al Parlament Europeu també és una bona notícia, encara que penso que és massa.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

No estic d'acord, no soc "errejonista" en aquest sentit tot i que respecto molt el projecte d'Errejón. Ell sempre ha tingut molt al cap el Peronisme que està a punt de guanyar una altra vegada a Argentina però crec que el context llatinoamericà és una cosa i el que passa aquí és una altra. No li veig futur a un tipus d'organització política que pot aplegar tant gent d'extrema esquerra, com gent d'extrema dreta, tot barrejat, no ho veig clar.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

El millor que es pot fer des de tots els partits polítics és no fer-los el discurs, és a dir, no adoptar idees o discursos per por a perdre vots, això és el que li ha passat a Merkel, per exemple. Amb el discurs és la manera més eficaç de créixer perquè ja estan influïnt amb les seves polítiques als altres partits. A més a més, l'electorat acaba votant a l'original no a la còpia.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

Crec que en el cas de VOX baixarà, això seria una bona notícia, i crec que hauria de continuar baixant. De fet, ja s'ha vist en part el que és VOX, que pot generar expectatives, molta gent que ja no sap a què agafar-se els vota, però igualment baixarà. Si no hi ha una recessió econòmica molt forta i aquesta internacional reaccionària promoguda per Trump, Salvini o Le Pen, continua davallant és molt possible que en els 10 anys això hagi sigut un malson i la ultradreta perdi suport. Ara bé, també poden acabar guanyant terreny, depèn de com reinventin les seves polítiques.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.7.- ENTREVISTA a ÓSCAR ORDEIG Partit Socialista Català

Membre del Parlament de Catalunya per la circumscripció de Lleida i líder de Compromís per la Seu, així com guanyador de les eleccions municipals de 2019

6 de setembre de 2019

Fotografia 7. Esquerra: Óscar Ordeig ; Dreta : ----- . Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge propia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

D'esquerres, socialista, progressista i federalista. El meu partit té la mateixa ideologia, per això estic en ell.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

Per mi el populisme és la utilització de donar solucions simples i que difícilment es poden aconseguir (irrealitzables) a problemes complexos i que requereixen molta feina. Les característiques del populisme són: 1. Simplicitat en les seves explicacions; 2. Demagògia; 3. Utilitzar mitges veritats per a construir tota una gran mentida; 4. Aprofitar-se dels conflictes, dels problemes, dels patiments i de les dificultats de la gent, i les seves emocions, per a finalitats partidistes.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

Com que a mi no m'agrada massa posar etiquetes i crec que quan passa alguna cosa, no només es culpa del partit populista i extrem que l'impulsa sinó que és responsabilitat de tot el sistema polític. Per lo tant, jo penso que hi ha moltes conductes populistes, persones populistes. Per posar un exemple: Al Regne Unit, el partit dels Conservadors no és populista, però Boris Johnson podria ser considerat populista. Als EEUU, els Republicans no són populistes, però Trump si que ho és. És a dir, jo opino que una persona és o no populista sinó que hi ha actituds i decisions que en determinats moments es comporten de manera populista, dient mentides i oferint solucions a problemes difícils i no tenint en compte l'interès comú sinó prioritzant els interessos personals, partidistes i de poder. Amb això vull dir que a Catalunya hi ha persones que actuen de manera populista, i ha partits que ho són molt però hi ha formacions que utilitzen arguments populistes i que entenen que el fi justifica els mitjans que és la permanència al poder; el poder són interessos i corrupció. Concluc que els partits populistes de l'escena política són VOX, el més clar, i després Podemos, la Cup etc. En definitiva gairebé tots les forces que es mouen en posicions extremes, obliden que la societat és molt plural, diversa i canviant, que l'important és tenir un debat i respectar i comprendre totes les posicions. Quan es trenca aquest component, li pots dir populista, extremista, intolerant o pervers del sistema democràtic. La intolerància i el populismes van lligats de la mà encara no ser sinònims.

Jo parteixo d'una creença que quan tu et dediques a l'interès comú -la política- entenc que has de tenir molt clar que has d'intentar que totes les teves conductes i accions han d'estar orientades a fer el millor, des d'una o altra ideologia, per la majoria de la ciutadania. En el moment que no es respecta aquest element bàsic de la política, qui ho fa li pots posar molts adjectius, acabes sent populista i tenint posicions excloents. Em costa pensar que algú que és populista no acaba sent intolerant. Johnson és populista i intolerant, tanca el parlament, va enganyar als britànics amb el Brexit: dient-los que seria molt fàcil i que s'estalviarien tants milions (quan s'ha demostrat que és falç). El nostre mal és el populisme, però amb diferents intensitats i barrejat amb dosis d'intolerància, racisme, classisme, partidisme. El populisme pot tenir diferents cares, i en cada moment històric i territori cada personatge aprofita unes eines o una ideologia diferent.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

No. El meu partit no és populista, sinó no hi seria. Dit això, evidentment tots els partits han d'estar en revisió constant de manera col·lectiva i individual de les seves accions. No nego que dintre dels PSE pot haver gent populista que no actui de manera correcta. Majoritàriament el meu partit porta molts anys intentant ser coherent amb uns ideals i defensar els interessos de les persones, una societat més justa, oferint igualtat d'oportunitats. El socialisme defensa valors universals de solidaritat, cooperació i igualtat, la creació de riquesa i la redistribució de la mateixa.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

No per definició però els populismes ho han utilitzat. Els populistes han vist dir "no" a la UE un element per fer demagògia sobre una globalització i un sistema que ho ha donat les solucions que esperàvem. Però alhora, part de raó tenen en que la UE no ha donat determinades respostes a determinats reptes globals. I no hi ha cap manera millor que afrontar aquests reptes mundials, com fer front a les potències econòmiques mundials sinó ho fem com a grup fort, com una unitat política europea. Hem de fer això, i fer que el ciutadà no senti que es perd el control democràtic del que s'escull en unes

eleccions tot i les competències que cada administració acapara. Per comprendre el sorgiment de partits populistes, hem de fer autocrítica per veure allò que no hem fet prou bé. El sistema no ha donat solucions als neguits de la societat. I és aquesta qui pensa que la UE acaba portant més elements negatius que positius. A Europa el populisme pren diverses cares: el nacionalisme, l'autarquia- negant la cooperació-. Repeteixo que la UE no ha donat respostes a problemes, com per exemple, quines són les tributacions de les tecnològiques (Google, Facebook) i com es paguen aquests impostos. La gent no compren que un petit empresari hagi de pagar des del primer dia i aquestes grans empreses no. S'han de donar respostes ja. No saber donar respostes a problemes ha portat a gran problemes, la falla està en que no hi ha una unitat política efectiva. Fallem en la gestió de la crisi dels refugiats... cal esborrar el Dret a Vet, i decidir per majoria simple. La gent perd la visió del que representa la UE; els polítics no fan pedagogia i la política és pedagogia sobre que són les institucions, que vol dir pagar impostos, la importància de les lleis, la importància del respecte i de la construcció europea. Aquesta pedagogia ha d'impulsar un sistema educatiu que aposti per la cultura, per l'esperit crític. Hi ha un grup de persones que està molt formada però n'hi ha un altre que no l'importa allò que passa al seu voltant. El diàleg i la varietat d'opinions ha de ser un motiu de riquesa. S'ha d'estar sempre en revisió i ser conscient que tot sempre es pot millorar.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Regne Unit amb Boris Johnson, Salvini a Itàlia, VOX a Espanya, Alternativa per Alemanya a Alemanya, Marie Le Pen a França. El procés independentista no és populista, ho ha set en moments concrets alguns discursos.

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No, el nacionalisme i el fervor identitari solament porten desgracies, jo soc catalanista, però quan tu portes els trets identitaris els poses per davant dels interessos del conjunt de la ciutadania o quan faig una exaltació de la meva nació o un menyspreu a qui no ho és. Posar de manifest les diferències i que

això porti al descrèdit o la crítica del diferent és una desgràcia de la societat. Dit això, es pot enaltir el sentiment de pertinença, la cultura, la tradició sense ser excloent és evident que sí. Hem de construir l'Europa de les cultures, els pobles des d'una perspectiva oberta. Catalunya sempre havíem sigut una societat rica, amb la base del catalanisme es construïa una cultura oberta i integradora, en la qual tothom era i ha de ser benvingut, vingui d'on vingui, tingui els diners que tingui, parli el que parli i pensi com pensi. Quan tu classifiques trenques el paradigma.

8. Quantes nacions té Espanya?

Els sentiments identitaris són difícils. Els nacionalismes reconeguts a la Constitució han portat problemes, l'exclusió entre els mateixos és un risc potencial. Reconec la nació de Catalunya, País Basc, Galícia i la nació-estat espanyola. Trobo bé que es reconeixin els drets històrics de certs territoris. El nacionalisme català excloent s'ha covat des de fa quaranta anys amb Convergència: "Els catalans són millors", "Els catalans són els treballadors". Hauria de ser compatible les nacionalitats, has de poder ser catalanista i espanyolista, sempre que no es portin a l'extrem. La història ha demostrat que els nacionalismes han de ser moderats si no es trenca la convivència. Utilitzar la redistribució dels impostos com a crítica entre regions, també encén la flama de l'exclusió. Les regions riques han de fer un esforç, perquè d'això tracta ser una societat. El sistema federalista pot corregir aquests desajustos. Aquest sistema vol dir un equilibri de poders, de lleialtats, de cooperació, coordinació i ajudes entre territoris, entre ciutadans, i al final entre tots els pobles d'Europa. És a dir, un sistema on ningú es senti per damunt de l'altre i que ningú sentís que hi ha un tracte poc just entre ells i s'ha d'entendre que si el de la teva bora va bé tu aniràs bé. El catalanisme ha fet cavall de batalla dels aragonesos, crec que és negatiu, depenem mútuament en aspectes socials i econòmics.

- **Javier Lambán (President de la Comunitat Autònoma de l'Aragó del PSOE) no té gaires bones paraules sobre els catalans.**

Lambán no és tot el PSOE. Hi ha gent que s'instal·la a la política pensant "cuanto peor, mejor" i en realitat és que quant pitjor, pitjor va tot.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

No, tot el contrari. Les proves de Competències Bàsiques van revelar que els estudiants tenen un nivell superior a la mitjana de l'Estat respecte a competència lingüística espanyola.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

Jo estic a favor de la defensa dels drets dels animals i de les persones. Ens hem d'adaptar als nous temps i això vol dir que ara hi ha d'haver un nivell de tolerància zero davant el maltractament animal. S'hauran de canviar aquestes tradicions o adaptar-les. Hi ha una complicació en reconvertir certes pràctiques de les tradicions taurines. La tauromàquia no té sentit en els temps actuals.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Sí, jo crec hem de tenir un Estat en la qual la religió ha de ser una decisió personal. Les creences religioses han d'estar totalment desvinculades de l'estat, les institucions, els centres educatius. La religió no ha de modificar cap decisió de rellevància social.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

L'Estat ha de fer un compliment exhaustiu de la Carta de Drets Humans. Però no ens podem quedar solament amb ells, són principis bàsics generals. Europa ha d'aprofundir més en aquest aspecte, perquè al final això ens porta al benestar social.

a. Quina és la definició de família nuclear?

(Dubta) Família nuclear queda definida com el nucli familiar formada per més de dues persones. En l'actualitat s'ha de contemplar la gran diversitat de famílies, dos persones del mateix sexe o no, amb fill i filles, monoparentals...

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Els drets de qualsevol persona de respecte, igualtat, tolerància, no-discriminació per raó d'orientació sexual, dit això, queda encara molt a feina a fer. No és fàcil. Hem d'aconseguir que ningú estigui discriminat als seus llocs de treball, la via pública en definitiva a la seva vida corrent.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

Primer de tot a nivell europeu; en segon lloc tenint en compte els països d'origen dels immigrants, veure que esta succeint al fer polítiques de desenvolupament econòmic i socials dels països nats de la immigració. També tenir com un punt rellevant els motius de la migració, si és per raons econòmiques, bèl·liques, religioses. Hem d'entendre perquè hi ha zones del planeta que estan en aquesta situació i la responsabilitat que té en tot això el món occidental. S'ha de fer una reflexió com a societat, fent pedagogia, per entendre que els espanyols també hem estat immigrants i que és necessària la pedagogia i alhora fer un discurs a llarg i mitjà termini per explicar a la ciutadania com s'atendran i s'integraran els fluxos migratoris. És impossible resoldre aquesta crisi si no s'afronta conjuntament. També hem de saber que les solucions no són fàcils perquè el problema és d'una certa magnitud humanitària i els fluxos migratoris no estan al teu control.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d'homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l'exhumació del seu cadàver?

Sí, actualment sí. L'exhumació és necessària com la cerca d'una solució que eviti l'enaltiment del franquisme i tota la seva doctrina en l'espai públic i privat. L'enaltiment al franquisme o al feixisme hauria d'estar totalment prohibit. L'espai ha de ser modificat, reinterpretat segons la Llei de Memòria Històrica. Hauria de ser un espai de record de totes les víctimes i el cadàver ho impedeix. Hem de ser conscient de la complexitat de l'operació, el PSOE ha pecat en aquest sentit. Espanya ha canviat molt en molt poc temps- amb perspectiva- i va haver problemàtiques que a la Transició es van solucionar de la millor manera en aquell moment i que ara semblen errònies. La complexitat també recau en que hi ha un sector majoritari de la societat que

ho va viure que no volen remoure un passat que fa mal. Estem en una societat on el diàleg ens consta i fer una Llei de Memòria ens costa pel ventall tant obert i ampli de percepcions.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

Evidentment, és un toc d'atenció l'entrada de l'extrema dreta. És cert, que la gent es pensava que aquesta formació trauria millors resultats. Jo soc una persona moderada que m'agrada observar tots els matisos. La ciutadania espanyola ha demostrat la seva capacitat per elegir una opció progressista, en un moment on el procés independentista feia gairebé realitat que les dretes pactarien i farien govern. S'ha donat un missatge clar que la gent vol esquerres i que hi ha un sector minoritari radicalitzat. La ciutadania ha dit que el camí és el diàleg moderat.

15. Li preocupa aquest ascens?

Em preocupa més que fem nosaltres com a formació. Si tot el sistema i partits tradicionals haguessin fet bé la seva feina molt probablement VOX no existiria. Potser també fem massa autocrítica. És evident que em preocupa VOX, em recollit vots per la por al feixisme i al Partit Popular. Crec que han sigut uns bons comissis tot i saber el que costa mobilitzar a l'esquerra. No ens podem quedar amb la por, em de donar respostes als reptes socials que afecten a la ciutadania i el PSOE ha d'intervenir per lluitar contres les desigualtats per poder trencar l'embranchida de formacions extremes.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Fem una valoració molt positiva ja que vàrem guanyar les eleccions en un moment on la socialdemocràcia europea ho esta passant molt malament, hem trets els millors resultats del socialisme a escala europea.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

La rebaixa de drets no, perquè pot ser lícit que algú vulgui rebaixar les prestacions de la Seguretat Social, encara que estigui en total desacord. Que promoguin l'odi i la violència hauria de ser un factor per a que formacions no es poguessin presentar a eleccions. La complexitat estaria en marcar uns canons per decidir què és odi i falta de respecte.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa “natural” o una resposta a un estat deficient de la política actual?

Com ja he respost, la segona. La política tradicional no ha donat resposta a certs conflictes

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

En el context actual Pedro Sánchez ha encarnat la lluita de molta gent que veu necessari un canvi en la política, fins i tot per la lluita interna al seu partit; fet que l'ha convertit en la imatge d'una política de proximitat que l'ha fet referent. A Abascal no el considero un gran líder, crec que la conjuntura política i econòmica l'ha portat a la representació que disposa.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

Cada partit utilitza el seu llenguatge i missatge i diferenciat per la necessitat de ser fàcilment identificable, de vegades amb més o menys encert. Jo sempre faig servir una màxima avui dia anem mediatitzats i condicionats pels mitjans de comunicació, a mi m'agrada trencar això de la manera més efectiva que és el missatge de proximitat, escoltar a la gent i ser propers. És una necessitat un discurs coherent i realista per arribar a la gent; la confiança de la gent solament es guanya sent propers, escoltant les seves preocupacions. És molt difícil guanyar confiança per la tele i la ràdio perquè la gent ha posat una barrera psicològica amb la política tradicional. L'esquerra ha de ser

autocrítica, ser responsables dels nostres actes i saber que si no ho fem bé ens tocarà ser l'oposició.

En el cas de VOX, crec que com en tots els partits la diferenciació és una obligació. I des de fa uns anys les bestieses es diuen a la política des de totes bandes ideològiques, ells no aporten res que no s'hagi vist abans.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

En els llocs on hi ha dificultats han pogut fer demagògia i calar el seu missatge. On no arriba el sistema, arriba el populisme.

22. VOX recorda l'essència franquista?

És difícil valorar-ho, perquè les noves generacions no van viure el franquisme. Vull dir que sigui o no franquista no el fa l'únic motiu perquè hi hagi gent que els voti. Encara que és cert que la gent nostàlgica del franquisme ha trobat un partit de referència. Marine Le Pen s'ha guanyat la classe obrera descontenta amb la classe política tradicional. Els populismes són capaços d'aproximar-se més a la gent.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

Classe obrera amb rendes baixes, classe mitja i gent gran d'esquerres històriques. De VOX no puc fer un perfil.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

Hi ha un fracàs del sistema, però han obtingut molt menys del que s'imaginaven o s'equiparaven a nivell europeu. Fa por veure els resultats de Marie Le Pen a les europees a França, tot i que la suma de les forces d'extrema-dreta no els permetrà interferir a la cambra.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

L'altre dia escoltava a un polític que deia: -"Quan un es diu populista, no va a favor del poble; quan algú es diu Partit Popular, no va a favor de la classe popular; quan un es diu comunista, no va a favor del bé comú." Tot recau en la definició que li dones al populisme. Si per tu el populisme és portar la política a la gent pot ser positiu, si li dones un significat a fer promeses falses i demagògia no es soluciona res, al contrari estàs crispant més la situació. No podem oblidar que la política també es molta emoció i sentiment.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

Hi ha d'haver un canvi en la manera de fer política i acompanyat d'un canvi generacional que permeti recuperar la proximitat amb la ciutadania. Sempre dic que cal donar solucions globals a la comunitat i fer-ho des d'una posició propera a la gent.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

El que està clar, és que els populismes han vingut per quedar-se. Crec que tindrà menys impacte del que ens pensem i dependrà molt de les crisis i dificultats que travessem. Els problemes dels ciutadans signifiquen un augment dels populismes, si no sabem com actuar i corregir-los. A Espanya i Europa veurem fins a quin punt tenim un sistema democràtic madur i una societat madura per fomentar el respecte i destriar les opcions que presentin demagògies barates. També és cert que no pot guanyar el populisme i que guanyi el PP, de vegades s'ha d'analitzar amb perspectiva; és a dir, en perspectiva nacional, si les formacions de dretes arriben al poder pot ser més negatiu que la presència de les forces populistes (d'extrema- dreta).

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.8.- ENTREVISTA per correu electrònic a RAMON ESPADALER

Units per Avançar

Membre del Parlament de Catalunya
del grup Partit Socialista Català-Units
per avançar per la circumscripció de
Barcelona

19 de juliol de 2019

Fotografia 8: Ramon Espadaler. Imatge d'arxiu de "El País" de Gianluca Battista.

https://elpais.com/ccaa/2017/11/08/catalunya/1510139286_750880.html

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Tant jo com el partit en el que milito, Units per Avançar, ens definim ideològicament com a humanistes o personalistes. Estem ubicats en l'espai que a Europa, més que a Catalunya i a Espanya, es coneix com Democràcia Cristiana. El màxim exponent d'aquesta ideologia es la CDU d'Àngela Merkel.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

Com un moviment polític que se sustenta sobre promeses que difícilment es podran complir i que rebutja obertament tant els partits polítics clàssics, com el paper de les elits socials, econòmiques, científiques, etc. i que fa constants apel·lacions "al poble" com a font de poder i legitimitat per desbordar l'ordenament legal i/o institucional.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

Mes que partits concrets, que també n'hi ha (Vox), el que hi ha són actituds populistes en molts partits, en determinats moments i davant de determinades qüestions o fenòmens, el més clar dels quals és el de la immigració.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

Hi ha qui diu que el populisme és com el colesterol, en el sentit que n'hi ha de bo i de dolent.... Si per populisme s'entén el dir a la gent allò que vol sentir,

prescindint de l'interès general i del bé comú, el populisme és execrable. En aquest sentit crec honestament que el meu partit no és populista. Si per actituds populistes s'entén l'accentuació d'aquells aspectes que més connecten amb la gent i que estan en línia del teu projecte ideològic, potser tots els partits tenim dosis de populisme. Tots, llevat d'aquells que no tenen una base ideològica i que es mouen pel que els diuen les enquestes. En aquest cas, estaríem davant d'una altra expressió del populisme.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Jo soc profundament europeista, però això no em priva de veure que l'opció de la no-europa no es assimilable automàticament i en tots els casos, al populisme. Es poden mantenir posicions ultra crítiques amb les institucions europees i no per això s'és populista. Però és ben cert que Europa està farcida de propostes populistes.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

En trobaríem a gairebé tots els països de la Unió: Des de la Lega Norte del Salvini a Itàlia, fins al Partit de la Llibertat a Àustria, passant per Alternativa per Alemanya, pel Front Nacional de Marine Le Pen a França, o per Fidesz de l'Orban a Hongria... tots són partits de signe populista i de clara deriva ultradretana. Tots amb denominadors comuns com per exemple la seva oposició a l'europeisme...

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No, en absolut. La nació es compon de persones lliures i iguals en dignitat i drets que formen un ens, una realitat socio-cultural. L'Estat social i del benestar es una forma concreta (a parer meu lloable) d'Estat que posa en lloc preeminent el benestar dels seus conciutadans. Per tant, estem davant de dues realitats o marcs diferents. Anant a la pregunta, el que és veritablement important és el benestar de les persones. Per tant la forma que prengui el seu govern (Estat, Comunitat Autònoma, República) és una qüestió instrumental. El substantiu es garantir els drets, les llibertats i el Benestar a les persones i això correspon a les institucions polítiques, prenguin aquestes la forma que prenguin.

8. Quantes nacions té Espanya?

Jo crec que hi ha tres nacions perfectament definides: Catalunya, Euskadi i Galícia.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

Si anem a les dades (públiques i objectivades) que ens proporcionen els exàmens al final dels diferents cicles educatius, la resposta es clara: no.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

La tauromàquia és cultura. Només cal viatjar a Creta, contemplar un Picasso o un Barceló, llegir Hemingway o intentar entendre la mística que hi ha, per exemple, darrere de José Tomàs. Ara, dit això, la cultura no pot ser quelcom estàtic i impermeable als signes dels temps.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Jo soc favorable a una laïcitat positiva per part dels poders públics, que es aquella visió que tracta per igual la creença i la no creença. Una visió que sap reconèixer els valors positius que pot aportar el fet religiós a la convivència, des del respecte per la no creença. Una visió molt diferent del "Laïcisme" que combat el fet religiós per arraconar-lo a l'àmbit estrictament privat. Molt interessant al respecte el discurs de Macron davant els bisbes francesos fa poc mes d'un any....

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Respectar-los escrupolosament.

a. Quina és la definició de família nuclear?

Suposo que et refereixes a una família composta per un pare, una mare i un fill o fills. Un model al costat del qual n'han aparegut d'altres tan legítims, respectables i dignes de protecció com aquest: les famílies monoparentals o els matrimonis entre persones del mateix sexe. Unes realitats que mereixen idèntica atenció i protecció per part dels poders públics.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Els mateixos que qualsevol altre col·lectiu de persones. Per damunt d'orientacions sexuals o d'altres característiques hi ha quelcom innegociable: la

dignitat de la persona i aquí no hi ha matisos: tots som igual de dignes i com a tals hem de ser tractats.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

Amb aquesta visió humanista que et deia ara: reconeixent a cada immigrant la seva dignitat com a persona que és, i amb esforços (que vol dir inversions i cooperació amb els països d'origen) per aconseguir que les persones no n'hagin de marxar empeses per la fam, per la guerra o per ambdós drames humanitaris. També cal que hi hagi un repartiment adequat de recursos per fer-hi front al fenomen migratori entre països, en el nostre cas de la UE, així com un repartiment equilibrat de persones novingudes amb l'Objectiu de poder-les integrar. Jo segueixo de prop la política de la Sra. Merkel i em sembla que es un bon exemple del que dic.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d'homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l'exhumació del seu cadàver?

Crec que ha arribat el moment de la exhumació i de la reconversió d'aquell espai sota els criteris moderns de la memòria històrica.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

Podria haver estat pitjor si ens atenem al que deien les enquestes. Dit això, la irrupció de Vox, que no és pas una bona notícia, ens interpel·la a tots els demòcrates i particularment a aquells que formem part i/o dirigim partits polítics de tall clàssic.

15. Li preocupa aquest ascens?

Naturalment que sí. Però sobre tot, l'hem de llegir com un repte.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

El meu partit (Units per Avançar) no va concórrer a les eleccions generals perquè en cas no tenim l'estructura i musculatura suficients.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

La llibertat de creació de partits polítics en un sistema democràtic es un tema fonamental. Evidentment que hi ha d'haver (i que hi ha) uns límits, però no soc massa partidari de combatre aquest fenomen per la via de la prohibició, llevat que es tracti de casos molt extrems que, de fet, la pròpia llei de partits polítics ja contempla, sinó més aviat de la pedagogia....

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa "natural" o una resposta a un estat deficient de la política actual?

La segona.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

No et sabria que dir. Jo crec que els lideratges són importants, però no ho són tot. Per mi, en el cas de Vox, s'ha comès un error monumental consistent en que tota la resta de partits n'hem estat parlant (per criticar-los), de manera que els hem fet mitja campanya.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

Nosaltres intentem parlar de manera que se'ns entengui i fugint de les estridències d'un o altre sentit. VOX necessita la crispació permanent per viure i sobreviure.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

Possiblement perquè és en aquests entorns on les persones que hi viuen s'han sentit menys emparades i menys ateses per les administracions i governs en els moments de més dificultat econòmica i de greus problemes socials.

22. VOX recorda l'essència franquista?

Crec que els interessa que així sigui.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

Del meu partit, persones moderades tant en el pla nacional, com des de la perspectiva de l'eix esquerra-dreta. Molt distints i molt distants dels votants de Vox.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

També en aquest cas podria haver estat pitjor, en el sentit que Espanya encara està (afortunadament) molt lluny del que passa al nostre entorn europeu en quant a suport al populisme.

Si fem una mirada global al l'actual Parlament Europeu, ens adonarem que, afortunadament, els populismes no tenen la presència que els auguraven moltes enquestes.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

No.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

Apropar-nos a les necessitats reals de les persones i corregir la tendència dramàtica d'aprimament de les classes mitjanes. També caldria ser molt més proactius en la lluita contra la pobresa i l'exclusió. No podem seguir augmentat la bretxa social que fa que els pobres cada dia siguin mes pobres.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

El que més por em fa és la capacitat que te Vox d'influir i, per tant, de condicionar el discurs dels partits tant de la dreta com, fins i tot, en alguns temes i moments puntuals, d'altres partits.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

**1.9.- ENTREVISTA por correo electrónico a IZASKUN BILBAO
Partido Nacionalista Vasco**

Eurodiputada por España- Grupo Rew Europe

9 de setiembre de 2019

Fotografía 9: Izaskun Bilbao. Imatge de Pinterest. (https://www.huffingtonpost.es/entry/izaskun-bilbao-pnv-europa-necesita-un-liderazgo-femenino_es_5ce3d181e4b0e69c18f169e8)

Término Populismo

1. ¿Cómo definiría su ideología? ¿Y la de su partido?

Somos socialcristianos, nuestro partido es de centro izquierda. Fuimos fundadores de la Democracia Cristiana Europea y actualmente somos miembros del Partido demócrata Europeo. Apostamos por un modelo de desarrollo económico con desarrollo social que hace un profundo hincapié en las políticas sociales de redistribución de la riqueza. Por esa vía, la Comunidad vasca, gobernada treinta de los últimos treinta y cuatro años por el PNV, dispone del mejor índice de desarrollo humano y de gasto social del estado.

2. Defina el término populismo. Diga los tres puntos más relevantes del populismo.

Proponer soluciones simples, y en consecuencia falsas, como respuesta a problemas complejos. Hacerlo además con el único objetivo de alcanzar el poder, no de solucionar los problemas.

3. ¿Cree que hay actualmente algún partido populista en la política española? Si la respuesta es afirmativa, diga cuál o cuáles.

Yo creo que encajan especialmente en esa definición Vox, Ciudadanos y alguna rama de Podemos. Últimamente la forma de hacer política de la cúpula del Partido Popular está dirigiéndose hacia esa forma de hacer, y eso explica los problemas

que tienen los actuales dirigentes con buena parte de las bases de ese partido, que rechazan esa forma de hacer.

4. ¿Es su partido populista? ¿En qué sentido?

No. Nosotros decimos la verdad, por incómoda que sea, y proponemos las soluciones que pensamos pueden resolver los problemas, no las que son fáciles de decir porque son las que parece que se quieren escuchar.

5. ¿Cree que la fuerte oposición a la Unión Europea es una característica del populismo europeo?

En la Unión Europea hay varios movimientos populistas que coinciden en esa característica.

6. ¿Sabría citar algunos partidos o políticos y políticas europeas y europeas populistas?

El Fidesz de Orbán en Hungría, La Lliga Norte en Italia, El Frente nacional de Marine Le Pen en Francia los movimientos como “nuevos finlandeses”, “Alternativa para Alemania” o las actitudes del actual premier británico Boris Johnson son netamente populistas. Prácticamente en todos los estados de la Unión hay partidos populistas tanto de extrema derecha como de extrema izquierda. Esa es otra de las características que suelen compartir, su posición extrema en el eje ideológico.

Ahora, dicho esto, no debemos conformarnos con descalificar el populismo. Hay que entender que sus mentores se aprovechan de la incertidumbre y el miedo que una globalización, que afecta al empleo y la protección social, producen en la ciudadanía. Ese miedo y los hechos que lo provocan son reales y hay que atajarlos con energía y determinación. Es complicado, costará tiempo, pero hay que compartir ese proceso con la ciudadanía que es la principal protagonista y debe de ser la principal beneficiaria de los cambios.

Preguntas generales

7. ¿Cree que la Nación es más importante que el Estado del Bienestar Social?

No hay Nación sin perspectivas de futuro y el Estado de Bienestar y el desarrollo son claves para que la gente reconozca una sociedad, se sienta parte de ella y

quiera vivir en un sitio determinado como miembro de una comunidad. Por eso cuando se dice que algunos movimientos independentistas rompen estados yo contesto que lo que rompe un estado de verdad son las cifras inasumibles de paro, los índices tercermundistas de pobreza, la desigualdad y la marginación.

8. ¿Cuántas naciones tiene España?

En mi opinión hay varios lugares en el estado español, cuyos mapas políticos revelan con total claridad que la mayoría de sus ciudadanos tiene un sentido de pertenencia y forman una comunidad política con rasgos netamente diferenciados de lo que se conoce como "España". Euskadi y Cataluña son los ejemplos más claros, seguidos, en menos medida por Galicia y Canarias. Si a eso unimos rasgos culturales y lingüísticos que completan lo que politológicamente es hoy una nación está claro que Euskadi y Cataluña lo son.

9. ¿Cree que los catalanes tienen un nivel inferior de castellano respecto a otros estudiantes del Estado Español?

Los estudios no dicen eso.

10. ¿La tauromaquia es cultura? ¿Se tiene que preservar?

Está dentro de lo que se denominan tradiciones culturales lo que no significa que sean, por ello, defendibles. La desigualdad profunda entre hombres y mujeres es una característica cultural de algunas zonas del mundo y hay que trabajar para acabar con ella. En todo caso yo soy partidaria de que sea la ciudadanía la que, no acudiendo a los espectáculos taurinos, deje claro que no gusta de este tipo de "espectáculos".

11. ¿Está de acuerdo con que España debería ser un estado laico y no aconfesional como es ahora?

Completamente

12. ¿Cuál cree que es el tratamiento que debe hacer el Estado de los Derechos Humanos?

El Estado Español es signatario de varios convenios internacionales que le vinculan y miembro de la Unión europea. En consecuencia, en su territorio están vigentes tanto la Declaración Universal de los Derechos de los Humanos como la Carta Europea de Derechos Fundamentales. Otra cosa es como se apliquen y se cumplan en la vida cotidiana. Hoy uno de los mayores problemas que tiene el

estado español es la muy mejorable independencia del poder judicial que lastra el principio de división de poderes.

a. ¿Cuál es la definición de familia nuclear?

Hoy hay muy diversos modelos de familias. Todos ellos son válidos si en ellos se produce la socialización primaria de las personas.

b. ¿Cuáles son los derechos del colectivo LGTBI+?

Hay que garantizar que nadie sea discriminado por la identidad sexual que adopte, elija o asuma.

c. ¿Cómo se debe de gestionar la inmigración?

Nosotros lo tenemos claro. Hemos presentado una propuesta en Europa denominada Share para repartir los flujos de inmigrantes en razón de las posibilidades económicas y demografía de las regiones. Pensamos que Europa necesita acoger inmigrantes por razones éticas, demográficas y económicas. Y proponemos una solución compleja y alejada de lo que parece fácil de decir y sencillo de escuchar, para resolver este complejo problema.

13. ¿Considera el “Valle de los Caídos” un espacio de homenaje a Francisco Franco y a su ideología? ¿Cree necesaria la exhumación de su cadáver?

Sí a ambas preguntas. Desde Europa hemos trabajado para apoyar desde aquí ambas cuestiones y para denunciar esta realidad que no se produce en ningún otro estado de la Unión Europea.

Preguntas específicas del partido y VOX

14. ¿Cuál es su valoración de las elecciones generales y la entrada al Congreso de Vox con 24 escaños?

Previsible a la vista de cómo Ciudadanos y el Partido Popular blanqueaban unas propuestas claramente de ultraderecha y antidemocráticas y como han acabado incorporando a VOX a sus pactos de gobierno en algunas autonomías. Previsible además habida cuenta de que el franquismo dejó muchos y profundos rastros en la sociología española que estaban hasta hoy incorporados a la referencia dominante, y diría que única de la derecha, el PP.

15. ¿Le preocupa este ascenso?

Lo justo. Creo que es un fenómeno temporal si se planta cara al populismo y se abandona la política espectáculo tan de moda hoy.

16. ¿Qué valoración hacéis desde su partido de vuestros resultados en las elecciones generales?

Han sido espectaculares. Tras décadas en el gobierno de nuestra comunidad no solo no hay desgaste, si no que mejoramos resultados. Hemos ganado en todos los territorios de nuestra comunidad y en Euskadi ni Ciudadanos ni el Partido Popular, ni Vox han obtenido representación. Las siglas que en su momento apoyaron el terrorismo se han quedado también muy lejos de sus propias expectativas y muy lejos también de nuestros resultados. Prácticamente les hemos duplicado en número de votos y han quedado en cuarta posición entre los cuatro partidos que hemos obtenido representación.

17. ¿Prohibiría por ley que partidos con una ideología extrema y que promueven el odio y la rebaja de derechos se pudieran presentar a las elecciones?

La mejor sanción contra cualquier ideología es la que produce el veredicto de la ciudadanía. Si la ciudadanía no vota esas opciones, desaparecen de manera mucho más eficaz que si se las ilegaliza.

18. ¿Cree que la irrupción de VOX a las cortes es una causa “natural” o una respuesta a un estado deficiente de la política actual?

Ya he contestado antes.

19. ¿Piensa que sin el líder de su partido habríais obtenido los mismos resultados electorales? ¿Lo considera una pieza clave? ¿Y en el caso de VOX?

El PNV es un partido en el que la marca tiene tanta fuerza como las personas que la representan. Los líderes tienen buena imagen, pero la marca PNV también. VOX es un fenómeno más ligado a la coyuntura que a la personalidad de sus líderes o a su marca.

20. ¿Su partido utiliza un lenguaje diferente a las demás formaciones políticas para intentar captar el voto del máximo posible de personas? ¿Y VOX?

Nosotros nos basamos más en los resultados de nuestra gestión que en otras cosas. Ofrecemos y prometemos seriedad, rigor en la administración, honradez y sinceridad. Y esa forma de hacer produce resultados. Hace casi cuarenta años, cuando comenzamos a gobernar en Euskadi teníamos un 25% de paro y éramos una ruina industrial. Hoy cuatro décadas después somos la comunidad estatal con mayor renta per cápita, con menos paro y menos pobreza. Nuestros servicios públicos también son los mejores de acuerdo con valoraciones externas y la opinión de los propios usuarios. Tenemos los menores índices de fracaso escolar, una muy buena sanidad y un sistema de protección social avanzado. Eso soluciona problemas cotidianos a la ciudadanía, anima a la gente a sentirse parte de una sociedad y crea comunidad, por eso la ciudadanía nos apoya elección tras elección.

21. ¿Cómo explica que VOX haya recogido muchos votos en los barrios pobres de las grandes ciudades y en las zonas rurales de la península?

Eso no es del todo así. Ha tenido muy buenos resultados también en los barrios más ricos de Madrid, por ejemplo. Precisamente una de las diferencias entre VOX y el Frente Nacional de Marine Le Pen es que no ha arraigado tanto en las clases populares. Por aquí está demasiado fresca la memoria del franquismo como para que mucha gente que vivió aquello compre este producto.

22. ¿VOX recuerda la esencia franquista?

Reivindica algunos aspectos de aquella dictadura adaptados al día de hoy.

23. ¿Cuál crees que es el perfil del votante de su partido? ¿Y el de VOX?

A nosotros nos vota un espectro muy amplio de población que busca seriedad, seguridad y resultados. No tengo datos para hacer una descripción mínimamente seria del perfil de los votantes de Vox.

24. ¿Cuál es su valoración de los resultados electorales de VOX en las elecciones europeas? ¿Le preocupa los resultados de las sumas de todas las fuerzas de extrema-derecha europeas?

Han obtenido peores resultados de los que esperaban. A nivel europeo la alianza de estas formaciones no será determinante en el Parlamento Europeo porque no puede condicionar las mayorías que apoyan a la Comisión. Hay que hacer un trabajo político serio desde Europa y en los estados y naciones europeas para

descalificar las simplezas que defienden estos partidos, fórmulas conocidas, ensayadas y fracasadas ya en Europa (de hecho, dieron lugar a las dos últimas guerras mundiales), y desenmascarar a sus líderes. Y eso requiere, como ya hemos comentado, trabajar con seriedad para resolver los problemas de la gente y acabar con la incertidumbre y el miedo con el que trabajan los populistas.

25. Ahora en clave autonómica, valore los resultados de su partido y los de VOX.

Lo he dicho antes. Ninguno de los diputados o senadores elegidos en Euskadi es de Vox, de Ciudadanos o del PP. En el Parlamento Vasco VOX no tiene representación en las instituciones vascas y su voto no llega al uno por ciento. Lo mismo ocurre con otros populistas como Ciudadanos que no llegan tampoco al tres por ciento.

26. ¿Está de acuerdo con Laclau, Mouffe y Errejón que el populismo de izquierdas puede ser la salvación de la política tradicional?

No. Ningún populismo puede ser la solución a nada. Respuestas simples contra problemas complejos garantizan el fracaso.

27. ¿Qué consejo daría para frenar este ascenso del populismo?

Lo he dicho antes. Trabajo, seriedad y resultados. Que la política se centre en las personas y les sea útil porque resuelve sus problemas. Hoy algunas formas de hacer política, como las que apadrinan los populistas son el problema, no la solución.

28. Para terminar, ¿Cómo prevé que el populismo afecte en los próximos 10 años a la política española?

Si se trabaja con seriedad desaparecerá. Si algunas formaciones, líderes y medios de comunicación siguen como hasta ahora puede que crezca. En todo caso yo espero mucho de la cordura y el criterio de las personas, de la ciudadanía que, hasta la fecha, les va parando los pies. A esa mayoría que rechaza el enfrentamiento y la simplicidad hay que dirigirse y animarle a participar en los asuntos públicos mediante una apuesta radical por la transparencia y la participación. La apertura política. Necesitamos poner al servicio de todos lo mucho que sabe y puede aportar la ciudadanía. Necesitamos ese conocimiento para decidir mejor. Hay que poner herramientas para que esa comunicación entre

la ciudadanía y sus representantes se produzca en esas condiciones constructivas y positivas. Y a eso me he dedicado desde que fui presidenta del parlamento vasco y fuimos pioneros en esa forma de hacer, poniendo en marcha programas digitales de comunicación proactiva con la ciudadanía como “zabalik” y “parte hartu”.

Agradecerle haber contestado esta entrevista, muchas gracias.

1.10.- ENTREVISTA a TONI POSTIUS Junts per Catalunya

1r Tinent d'Alcalde i Regidor d'urbanisme de la Paeria de Lleida

17 de setembre de 2019

Fotografia 10. Esquerra: Toni Postius; Dreta: ----- . Imatge del dia de l'entrevista. Fotografia pròpia i inèdita

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Em defineixo com a liberal. La del meu partit amb molts matisos, hi ha gent liberal, gent de centre, de centre esquerra, de tot una mica.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

El populisme té moltes facetes i té moltes cares però jo el definiria des del punt de vista de la política com aquella manera d'actuar que s'aprofita de les desgràcies de la gent per treure un rèdit personal o privat. Es basa en premisses falses, buscar culpables, aprofitar-se de situacions de persones en estats difícils per beneficiar-se ells mateixos, s'aprofiten de la situació de feblesa de la persona.

També pot ser aquell que promet una cosa i després no acaba fent o que exagera determinades situacions per justificar la seva posició política o la seva determinació. El populisme el que fa és travessar aquelles línies del que políticament sempre ha estat correcte.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quines.

Molts. Bé, jo crec que, el partit per bandera i que ho porta a l'extrem és VOX. Populisme en alguns sentits també és Podemos. Podemos ho ha sigut en molts casos quan estava fora de les institucions i feia un discurs que semblava que tots els partits polítics eren corruptes i tots els líders uns imbècils.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

No, almenys en la part que em representa crec que som persones que intentem ser molt sinceres, molt honestes, explicant a la gent el que hi ha, agradi més o menys, i tampoc traient un rèdit de situacions complicades per treure un benefici polític.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

No és exclusiu, al final els moviments populistes a Europa han identificat la Unió Europea com la culpable de totes les desgràcies i situacions complicades que viuen els respectius ciutadans en cadascun dels països de la Unió Europea. Jo no associo el fet que algú no li agradi la Unió Europea al fet de ser populista, de fet en aquests darrers mesos i anys la gestió de tot el que ha estat la crisi humanitària de totes les persones que creuen el Mediterrani i que venen cap a Europa per trobar una vida millor, se'ls ha tractat d'una forma denigrant i vergonyant i molta gent no s'ha vist representada per la Unió Europea, que sobre el paper, quan es va fundar, els ideals eren molt bonics però a la realitat, com diuen en castellà, "*el movimiento se demuestra andando*", i en aquest cas ha fallat estrepitosament. O fins i tot amb el cas de Catalunya, tots confiaven que la Unió Europea no permetria que la gent que va anar a votar fos pegada però la van pegar i Europa el que va fer és mirar cap a un altre costat. Per tant molta gent ha perdut la fe en Europa i tot el que representa el projecte europeu i això no vol dir que sigui populista.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

El UKIP, també algun partit xenòfob holandès, belgues; també Alternativa per Alemanya. Al sud d'Europa, "Amanecer Dorado" a Grècia i a Itàlia el partit de Mateo Salvini.

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

Crec que són dos conceptes que no són incompatibles, és a dir, un no va en detriment de l'altre. Els independentistes el que defensem és que davant un estat espanyol que ofega econòmicament a Catalunya i per tant ofega la nació, va en relació de l'estat social i de benestar que tenim aquí.

8. Quantes nacions té Espanya?

Depèn del que entenguis per nació, Catalunya és evident, el País Basc també, Galícia, que reconegui la constitució com a nacionalitats i que a més a més tenen una tradició històrica mil·lenària a efectes de cultura o de llengua. També tenim d'altres realitats i al final no és una qüestió que es defineixi sinó que es una qüestió de sentiment de pertinença. És un concepte voluble, segurament fa cinquanta anys abans de la creació de les autonomies no s'haguessin plantejat aquestes qüestions i per tant, és un concepte que evoluciona amb el temps.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

En absolut, de fet les proves Pisa demostren que a Catalunya, els catalans treuen més bona nota en els exàmens de llengua castellana, sent el castellà una llengua cooficial i moltes vegades no sent la llengua materna que molts altres estudiant de la resta del estat espanyol que si la tenen com a materna.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

Per mi no, ara, són qüestions de cadascú. Per exemple, els correbous que són una tradició sagrada a les terres de l'Ebre, ells ho reivindiquen com a tal. No és blanc ni és negre. La qüestió no seria si la tauromàquia s'ha de preservar o no, el que s'hauria de fer és veure quines polítiques s'han de fer a nivell de societat; si fixem que no es farà gratuïtament dany als animals per una qüestió d'oci, recreativa o lucrativa. Ara bé, de la mateixa manera que dic que no em toquin els catalans, no soc ningú per dir el que han de fer o deixar de fer més enllà de la frontera.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Hauria de ser un estat laic i no aconfessional i predicar-ho i practicar-ho en primera persona. El problema és que es barregen molts elements culturals, tradicionals i d'herència històrica.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Ser exemplar en vetllar-los. És un dret fonamental, reconegut pel dret internacional i per tant, qualsevol estat té la obligació de complir-los. S'ha d'aplicar la Carta Europea dels Dret Humans.

a. Quina és la definició de família nuclear?

Aquella família formada per una figura materna o paterna i un descendent com a mínim.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Han d'evolucionar amb una plena igualtat de lleis igual que aquelles persones que són heterosexuales, no hauria d'haver-hi distinció ni discriminació de cap tipus.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

Amb responsabilitat, també sent molt sincers i afrontant la realitat de les situacions, no evitar-les i caure en debats estèrils. A més a més crec que hem de ser molt contundents en tots els punt de vista. Per tant, quan el marc és clar tot s'entén molt millor.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d’homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l’exhumació del seu cadàver?

Claríssimament. És necessari no tan sols l’exhumació del cadàver, que no deixa de ser un símbol, sinó el que ha de fer l'Estat és d'una vegada per totes acabar amb la idea del franquisme que va ser un règim dictatorial, assassí i repressiu que avui en dia continua pervivint legalment. És a dir, a Alemanya en l'actualitat a algú que faci una salutació feixista té problemes amb la llei i pot acabar a la presó, o al mateix país si tu vols accedir a la pàgina web de la Fundación Francisco Franco no hi pots accedir ja que està considerada una pàgina web d'exaltació del feixisme. Aquí és legal i rep ajudes públiques i està clar que el franquisme continua vivint, subsistent i, per una part de la societat espanyola vist, amb simpatia.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

En les eleccions generals podríem dir “canviem-ho tot perquè tot quedi igual” i portem ja tres anys, des que vaig ser diputat al Congrés, en que diguéssim la política espanyola està instal·lada en un cercle viciós del que és incapaç de sortir. Al final hi ha un punt de partida i és que la societat ha canviat però la forma de fer política en l'Estat continua en un dinàmica que és caduca i per més eleccions que fem, el bipartidisme s'ha acabat, cada vegada la societat és més plural i per tant la necessitat de posar-se d'acord és imperiosa. Per exemple, aquí a Lleida, per fer govern ens hem posat d'acord tres partits que en alguns aspectes potser estem molt lluny però clar algú ha de governar. Si tothom pensa amb el seu melic acabem perdent tots. En quan a la segona pregunta, VOX és el resultat d'aprofitar-se d'aquesta situació. Per una banda, cansament de la gent, també malgrat tots aquests anys de crisi econòmica continuem igual o pitjor i VOX s'ha aprofitat de la frustració de la gent per culpabilitzar la política clàssica. També crec que els partits populistes s'aprofiten de la vessant emocional de la persona i hi ha elements amb el que la societat espanyola és més sensible; per exemple, la cultura espanyola que al llarg dels últims 300 o 400 anys ha servit per

cohesionar l'Estat i a la vegada també l'odi contra Catalunya. I quan veus que en les guerres que han hagut i tot el que Catalunya ha hagut de patir; per exemple abans del 1714 quan el Comte Duc d'Olivares volia imposar el castellà i deia allò de "que surja el efecto sin que se note el cuidado" o quan Esparter deia que Barcelona s'ha de bombardejar cada 50 anys. Passen els segles i les dinàmiques són exactament les mateixes. Per això els independentistes d'arrel creiem que no hi ha una posició reconciliable des del punt de vista del que és Catalunya respecte el que és l'Estat espanyol, uns han basat la creació de la Nació Espanyola des de la imposició, des de la conquesta i els altres el que reclamem és que se'ns respecti. I són dues visions antagòniques.

15. Li preocupa aquest ascens?

El populisme no és un fenomen nou, aquí a Catalunya teníem Plataforma per Catalunya fa uns anys que era un partit que ens feia molta gràcia. L'aparició del populisme és el reflex de la societat. A mi el que em preocupa és que davant de l'ascens de VOX o davant de les formacions populistes del que està passant a Europa no es reaccioni per part de les altres formacions polítiques o per part de la societat que s'ho mira des de la distància, però la cosa va creixent. El nazisme abans de la Primera Guerra Mundial era un fenomen que podria ser associat a un "fiki" i al final van acabar guanyant la Primera Guerra Mundial amb totes les atrocitats que coneixem. Em preocupa i també m'ocupa perquè al final les persones que estem al capdavant de les institucions, penso que tenim el deure de combatre aquests moviments i no caure en els paranys del populisme.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Van ser unes eleccions excepcionals perquè d'entrada a la província de Lleida es va presentar una persona que està tancada a la presó, que és en Jordi Turull i per tant era una situació inaudita que qualsevol demòcrata s'hauria d'averonyir. El que passa és que tenim una capacitat de normalitzar determinades situacions que no hauríem d'acceptar que a mi personalment m'esgarrifa d'alguna manera. Sempre m'havia preguntat com era possible que el nazisme arribés al poder de manera democràtica i això avui en dia a Alemanya és un tema tabú perquè qui més qui menys va acabar aixecant el braç no per obligació, perquè es sentia

representat per aquells moviments. Em refereixo amb això de la capacitat que tenim de normalitzar determinades situacions completament anòmales i vergonyoses. Va ser, per tant, unes eleccions excepcionals amb uns esdeveniments excepcionals i per la nostra part amb un candidat a la presidència vam fer uns resultats extraordinaris i vam demostrar a l'estat espanyol que Catalunya és diferent.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

Prohibint les coses no s'arreglen, tan de bo. El problema és que determinades actituds i moviments no solament prohibint-los se solucionen. Crec que han d'anar acompanyades de diferents mesures. No entenc però que hi hagi partits que es presentin a les eleccions com Falange Española. Penso que com a societat el que hem de dir és que hi ha qüestions que no acceptem i que s'actuen des del punt de vista penal o legal però això no solucionarà el problema. Torno a l'exemple de Hitler, va fer un cop d'estat i es va prohibir tot el que representava, i al final on va arribar.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa "natural" o una resposta a un estat deficient de la política actual?

Més que d'un estat deficient de la política és més el col·lapse de la societat a nivell institucional, econòmic, a nivell ètic i moral fins i tot. Recordaré sempre les imatges quan enviaven la policia nacional a Catalunya per venir-nos a pegar i la gent cantant "a por ellos". No és un problema de lleis, és un problema de valors.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

Crec que la política dels últims anys ha passat de ser una política d'assolament basada en la ideologia, en realitat sempre, després amb el pas del temps la identificació de la persona no és tan sols des del punt de vista ideològic sinó també de la solvència de la persona o del líder que està al capdavant. La gent ja no creu en els partits sinó que creu en les persones que els lideren. A França ho hem pogut veure.

És evident que el President Puigdemont en aquest país va fer l'acte més bèstia des del punt de vista democràtic en els últims 300 anys en quan a emancipació nacional i el projecte independentista. Sense ell no s'hauria pogut fer el referèndum de l'1 d'octubre. Amb els seus encerts i els seus defectes, perquè al final ningú neix ensenyat i l'experiència és un grau, però es evident que per molta gent és un persona de referencia.

En el cas de VOX, jo crec que és un bon actor, al final la política ha acabat sent un espectacle. Abascal ha acabat interpretant molt correctament el que el seu públic espera d'ell i aquest és el seu èxit. Per mi no és carismàtic però pels dos o tres milions de persones que el van votar suposo que si.

20.El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

Jo crec que tots els partits adapten el seu llenguatge a la seva "clientela", i al final cada partit fa i es basa en el seu propi estudi sociològic. Partits com el PP, arriba més a la gent gran llavors, utilitza un llenguatge diferent que el partit que té un perfil de votant més jove. Avui en dia evidentment t'adaptes i amb les xarxes socials és molt més fàcil arribar al públic perquè hi ha molts mitjans diferents. VOX jo crec que juga a la provocació, ja que com es diu en política, "qui no es mou no surt a la foto" i més val que parlin malament de tu que no que no en parlin. VOX ha jugat aquesta carta. VOX utilitza molt les xarxes socials, per exemple el cas del missatge al col·lectiu homosexual que el destí del missatge era que la gent en parlés. No és solament la facilitat amb les xarxes socials, és la facilitat de crear polèmica.

21.Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

Per una banda, perquè s'ha aprofitat de la situació de crisi econòmica que ha acabat perjudicant als barris més populars, amb més dificultats i que

encara ara continuen patint les conseqüències; necessiten culpabilitzar a algú. A les zones rurals perquè ha centrat el seu discurs en temes que tothom se n'avergonya, per exemple la tauromàquia, les armes o la violència masclista. I als barris rics perquè penso que els hi fa gràcia, potser hi ha una qüestió més sentimental, que apel·la al sentiment i l'orgull. El que tenen els missatges populistes és que tenen aquesta facilitat que calin de manera transversal a diferents classes socials.

22. VOX recorda l'essència franquista?

Bé, jo crec que recorda els moviments feixistes que tenen de punt de partida una crisi econòmica i aprofitar aquesta situació per treure un rèdit al culpabilitzar a determinats sectors. La història és cíclica i estem vivint coses que ja s'han viscut.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

Depèn de les eleccions. En les eleccions al Congrés crec que el nostre perfil de votant va ser una persona clarament independentista, compromesa amb el país i que tradicionalment s'havia sentit i es sent del moviment de l'antiga convergència. A escala municipal, el perfil de votant és molt personal, hi ha una part de l'electorat que es mou molt per la marca i hi ha un altre perfil que vota a qui li cau millor. El nostre perfil de votant és el més de centre, més moderat. En el cas de VOX, de tot una mica, gent amb poder adquisitiu, gent totalment contraria a aquest i gent de l'Espanya profunda.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

Quan estàs de moda tens tirada. M'inquieta, la veritat.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

Jo no estic gens d'acord amb aquesta superioritat moral d'alguns polítics, és a dir hi ha una part de dirigents polítics que creuen que hi ha una superioritat moral que com més a l'esquerra, més elevats tens els valors. Si ets de centre o dreta és dolent i vol dir que oprimeixes al treballador, a la gent... en canvi si m'etiqueto a l'esquerra o l'extrema esquerra sóc bo. Al final mai m'han agradat els extrems i no estic d'acord amb el populisme d'esquerres.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

No amagar els problemes de la societat sota la catifa, sinó abordar-los de forma contundent, fer molta pedagogia des del punt de vista de l'ètica i la moral per tant pedagogia dels valors, no normalitzar cap tipus de situació que atempti contra els drets fonamentals i sobretot enfrontar els moviments com VOX ja que moltes vegades no dient res potser els dones la raó.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

Si som incapaços de fer el que he dit en la pregunta anterior, crec que el populisme ha vingut aquí per quedar-se. Serà una actor més que acabarem normalitzant, i de fet l'hem normalitzat. Si no ho fem bé arribarà a cotes de més poder, com està passant amb molts països europeus amb Salvini o Le Pen.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.11.- ENTREVISTA a JOSEP MARIA FORNÉ Junts per Catalunya (Independent)

Membre del Parlament de Catalunya per la circumscripció de Lleida

20 de setembre de 2019

Fotografia 11. Esquerra: -----; Dreta: Josep Maria Forné. Imatge del dia de l'entrevista. Imatge propia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Jo no milito en cap partit, estic com a independent, jo vaig entrar en política a l'any 2015. Jo soc socioliberal, és a dir, d'una base molt important del liberalisme clàssic, en el qual els principis fonamentals són la defensa de la llibertat individual i equilibrat en alguns components d'una socialdemocràcia que d'alguna forma intenten evitar la deriva perillosa del liberalisme, que és l'individualisme. La del grup, és difícil de dir-la, és un grup molt transversal i no vol definir-se en una ideologia fixa, jo crec que ocupa un espai ideològic del centre-esquerra, però no vol etiquetar-se, vol ser transversal en la defensa de Catalunya, la Nació.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

Aquí hi ha un llibre interessant que el recomano, que és el del Ferran Saez. Ell defensa la tesi, la qual hi participo, que el populisme més que una ideologia és una manera de fer política, independentment de la ideologia, la poden utilitzar tant les esquerres com les dretes. La manera pròpia de fer del populisme és utilitzar la idea de que la gent vol sentir certes coses i ells ho ofereixen. El populista utilitza aquesta eina per reafirmar-se en els seus objectius polítics, que són obtenir i mantenir-se en el poder. És a dir, diuen a la gent allò que volen sentir amb l'afany de tenir el poder, sense importar quin ús és farà del poder.

Identifico un populisme quan tenen un determinat ús del llenguatge, fan una gran apel·lació a les emocions, saber entendre què és allò que la ciutadania demana en cada moment.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

Com deia el populisme és una manera de procedir, i tots els partits, per desgracia estan contaminats de populisme. És fàcil entendre l'ús del populisme. Si que és cert que hi ha un sector que utilitzen el populisme d'una manera més desvergonyida i generalitzada. El problema del populisme és que està arreu. Em costa molt dir uns partits purament populistes, tots els partits són víctimes en més a menys grau del populisme. Veiem que qui més utilitza el populisme per subsistència és aquells que no tenen una tradició de govern, no busquen governar, busquen el poder. VOX fa una apel·lació gran a estratègia allò de dir-li a la gent certes coses basat en incrementar la percepció real dels problemes, per exemple amb la seguretat. Podem també compta amb algun tic populista, conseqüència d'haver nascut del 15M, van fer una gran crítica de les entitats bancàries i la seva responsabilitat a la crisi de 2008 -els quals tenen part de culpa, però també hi ha una responsabilitat individual de l'ús que la gent fa dels productes financers-, Podem va alliberar de culpa al ciutadà.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

Em reafirmo que més que partit som un grup electoral, d'alguna manera hem utilitzat el populisme; hem dit coses que potser responen més a un interès d'aconseguir electors que no pas respondre a la realitat, tot i això no som un grup populista, no ens definim així.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Sí, produït per la distància de les estructures administratives de la UE amb la població; la gent coneix als càrrecs electes més propers, no al buròcrata o euròcrata. Suma-li que no són institucions massa transparents ni democràtiques i això fa que sigui un candidat fàcil per rebre la responsabilitat d'aquelles coses que no funcionen. Però, no podem obviar que la UE ha d'evolucionar, ha fet coses malament, s'ha de gestionar millor l'arribada de la immigració.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Una de les coses que preocupa arreu d'Europa és la immigració, i hi ha partits que han utilitzat el llenguatge i les tècniques del populisme. Els partits que han fet lluita de la immigració han crescut, com Matteo Salvini, el Front Nacional Francès, etc. Però no són els únics que utilitzen el populisme, això ho vull clar.

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No, no entenc on es troba la contraposició, han de conviure totes dues. La Nació, com la comunitat de les persones que compartim un mateixa llengua, un mateix projecte polític d'organització territorial ha d'anar absolutament lligada amb polítiques i propostes de benestar social.

8. Quantes nacions té Espanya?

És una pregunta d'actualitat, jo diria que quatre: la castellana, la gallega, la basca i la catalana, que alguns l'expandim als territoris catalans. Hem de ser conscient que les nacions no tenen perquè correspondre als límits polítics i geogràfics. La majoria de els nacions corresponen al territori d'influència d'una llengua. Espanya

és un Estat plurinacional, ha d'oblidar la relació del segle XIX i XX de relacionar l'Estat i la Nació (estat-nació).

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

No és una qüestió de creença, és de fe. És un fet que els catalans tenim un molt bon nivell de castellà.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

Per mi no, qualsevol pràctica que suposa el maltractament d'un animal no és cultura, entesa com allò que valora i posa en valor trets i virtuts. En un sentit genèric si que podria ser cultura. No crec que s'hagi de preservar.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

La diferència recau entre la militància de la seva confessionalitat, jo no hi veig cap problema. Davant la problemàtica d'incloure més religions dintre del sistema educatiu, cosa de debat constant de la filosofia, és important l'exigència de coherència i pragmaticitat; la coherència ens diu que totes les religions han de ser incloses en el sistema educatiu i totes han de tenir la llibertat de ser processades, però a la vegada hem de ser pràctics, no podem oferir totes les religions a les escoles, hem d'oferir aquelles que tenen un cert gruix i permeten una certa resposta organitzativa. Crec que en la teoria som ja un estat laic.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Cura, protecció, respecta i defensa d'ells, cosa que no l'actual Estat.

a. Quina és la definició de família nuclear?

És complicat, aquelles persones que es fan càrrec d'un relleu generacional. Ja no determinen quines persones, ja no hi ha una estructura tradicional. El model familiar a canvi moltíssim, brutal, en trenta anys tot ha evolucionat molt.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Tots el que tenen qualsevol persona o ciutadà, respecte total. S'ha de continuar treballant per la normalització i la dignitat de les persones.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

És molt complex; una característica del populisme és donar solucions simples a problemes complexos. No vull ser populista i no et respondré amb una resposta fàcil a un problema tan complicat, s'han de tenir en compte moltes coses, els drets i necessitats de les persones, el col·lectiu i la seva integració, això no és fàcil.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d'homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l'exhumació del seu cadàver?

Sí, és una vergonya. Seria més convenient que fos en un espai on no pogués ser venerat, és un espai que altera tot l'ordre democràtic, a més, dels pocs que queden a Europa, per no dir l'únic. La extracció del cadàver ha de portar a reconvertir l'espai en una monument de record per totes les víctimes.

Prequntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

La valoració de les eleccions, vull fer un matís important envers pensar que aquelles forces polítiques que t'agraden a tu són les que haurien d'haver guanyat, hi ha una representació de VOX no desitjada ni volguda, però hi és i cal veure els motius que el porten a tenir representació al Parlament i buscar com donar-li resposta perquè no creixi i en un futur desaparegui.

15. Li preocupa aquest ascens?

És preocupant, tots els ascensos de l'extrema dreta són per posar-nos alerta.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Són millorables. No podem estar satisfets si són millorables, satis en llatí vol dir suficient, i fets de fer, obtenir allò que és suficient, nosaltres no ho podem estar. Les causes que ens porten a aquesta insatisfacció és el fet de no ser la força més votada de caire territorial.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

No, el problema està en els votants, hem d'intentar és que no votin això, no es tracta de prohibir, però sí de fer canviar el vot a la gent. Per altra banda, si parlem d'un partit que té manifestacions d'odi, aquestes accions han de ser castigades.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa "natural" o una resposta a un estat deficient de la política actual?

Natural vol dir que seria inevitable, això no ho és, inevitable és la caiguda d'una poma. Cal lluitar per a que les causes que porten a la seva entrada a les institucions desapareguin. La crisi econòmica duríssima, el fenomen de la immigració, el tema del conflicte nacional Espanya-Catalunya, han reforçat el creixement de VOX.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

Segurament no. El líder del meu partit és Puigdemont, és una figura que determina el resultat; fet més visible a les eleccions europees, va obtenir uns resultats mai vistos. Puigdemont és un lideratge molt consolidat, és una peça clau.

En el cas de VOX, Abascal no és una peça clau, és més l'ús del llenguatge, la manera de fer política. El lideratge d'Abascal comença ara ha ser conegut.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

Diferent no crec, però sí que utilitza un llenguatge que té com objectiu aconseguir uns resultats polítics determinats. En VOX hi ha un llenguatge populista de dir allò el que la gent vol sentir.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

El perfil de votant està molt polaritzat, les persones amb poc recursos veuen en VOX una defensa dels seus drets envers l'immigrant.

22. VOX recorda l'essència franquista?

Sí, l'únic dictador que encara no ha desaparegut és Franco, hi ha un substrat franquista important a Espanya.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

Jo diria una classe mitjana, amb certa formació, viatjada. Entre uns 40 i 60 anys. En el cas de VOX trobem gent molt jove, a l vegada que gent gran nostàlgica del franquisme.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

Són resultats molt minsos. La preocupació recau en la suma de totes els forces de dreta extremes, tot i que és positiu que no podran dominar massa les decisions de la cambra.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

Soc molt crític amb allò de política nova o vella, jo crec que tota la política populista busca el poder i mantenir-se al poder. El llenguatge del populisme és enganyós i perillós, per tant la resposta és no.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

La solució recau el ciutadà, ha de ser més capaç, ha de tenir un criteri propi i crític, si és així serà molt fàcilment influenciable. S'ha d'apoderar al ciutadà amb educació i formació.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

Com en la política europea interferint molt. El risc està en què el populisme s'escampi en totes les forces. Vivim una època de molts canvis i complexitat. L'Estat era un àrbitre per solucionar problemes, ara els estats han fer allò que diuen "massa petits pels grans problemes" i "massa grans pels petits problemes", per exemple la emergència climàtica demana una resposta global. Hi ha

formacions eco-populistes que sols ataquen a l'ús del vehicle privat, quan potser no tot és el cotxe, sinó un estil de vida. Venen temps convulsos.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.12.- ENTREVISTA per correu ordinari a JOSEP RULL³⁵

Junts per Catalunya

Pres Polític

Membre del Congrés dels Diputats (inhabilitat)

8 d'octubre de 2019

Fotografia 12. Josep Rull i Andreu. Març 2017. Autor: Joan Sánchez.

https://elpais.com/ccaa/2017/03/18/catalunya/1489863465_149299.html

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Soc un catalanista social-demòcrata. Defenso la independència de la nació catalana. Crec que és, avui, el millor instrument per preservar la seva identitat com a poble i garantir el progrés, el benestar i la prosperitat de la seva gent. La nació són les persones, les quals donen sentit al meu compromís polític.

---

³⁵ L'entrevista és la transcripció del manuscrit original que podeu trobar a l'annex 3.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme?

El populisme és l'expressió política caracteritzada per assenyalar un enemic (els emigrants, els homosexuals, els independentistes, els diferents...) sobre el qual abocar la responsabilitat de totes les dificultats o problemes que ha d'afrontar una societat. Tot plegat per crear un caldo de cultiu basat en la por i, posteriorment en l'odi. El populisme desplega "receptes" demagògiques i d'una simplicitat ofensiva per resoldre qüestions complexes (sobre la "post-veritat").

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

Clarament VOX i, recentment, C's té tics cada cop més populistes.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

No. Tanmateix l'independentisme té algunes expressions minoritàries formulades sobre la base d'una mena de "wishfull-thinking" i poc rigorós...

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Depèn de com es formula. No és el mateix l'antieuropeisme de Salvini a Itàlia o Orban a Hongria que una crítica honesta de bona part de la ciutadania europea davant d'unes institucions comunitàries, ofegades en una burocràcia poc solvents i incapaces d'afrontar reptes tant rellevants com la globalització, l'emergència climàtica o la crisi dels emigrants a la Mediterrània.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Puc citar estats on hi són presents amb una certa força: Finlàndia, França, Itàlia, Regne Unit, Hongria, Dinamarca, Àustria...Finesos de veritat, Front Nacional, Ukeep, La Liga...

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

La nació no és quelcom abstracte, insisteixo: són les persones concretes. No té sentit en una nació les estructures jurídico-polítiques de la qual no prioritzin l'Estat del Benestar.

8. Quantes nacions té Espanya?

Segur que Catalunya, Euskalherria, Galícia i Espanya (que va més enllà de la Castella històrica). No m'atreveria a qüestionar la realitat nacional, en termes polítics, del País Valencià i les Illes Balears, més enllà de la seva inclusió en els Països Catalans com a nació cultural.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

Dades objectives desmenteixen aquesta afirmació.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

Crec que no. No veig cap mena de sentit a un espectacle basat en el patiment i la mort d'un ésser viu. I menys en ple segle XXI. De les coses de què em sento més orgullós en la meua etapa com a diputat del Parlament va ser poder fer de relator, diputat relator, de la llei que va prohibir les curses de braus a Catalunya.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Em sento més còmode en la configuració de qualsevol estat com a aconfessional.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

L'actual Estatut de Catalunya té un títol extraordinàriament solvent i garantista quant a Drets Humans. Potser és una de les normes més avançades d'Europa en aquest sentit. Una bona base per a una futura Constitució Catalana.

a. Quina és la definició de família nuclear?

Qualsevol amb fills, independent dels progenitors en quant a gènere o monoparentalitat.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Exactament els mateixos que el dels ciutadans heterosexuels.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

És una pregunta molt complexa. Malgrat no tenim instruments d'Estat m'agrada una concepció que hem estat capaços de consolidar a Catalunya: "Catalunya és una terra de pas i català és qui s'hi queda".

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d’homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l’exhumació del seu cadàver?

És una vergonya impròpia d’un Estat democràtic.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l’entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

Una mala notícia, evidentment.

15. Li preocupa aquest ascens?

Rotundament. Però vull posar en valor que a Catalunya va obtenir només un diputat a Corts i si no m’erro, no té més de cinc regidors (a Catalunya).

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Millorables.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l’odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

Seria extraordinàriament garantista amb la llibertat ideològica, l’únic límit de la qual són els drets fonamentals. A l’actual Regne d’Espanya, sota aquesta premissa que formula la pregunta, es poden arribar a prohibir partits independentistes amb una forta essència i tarannà democràtics.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa “natural” o una resposta a un estat deficient de la política actual?

Hi ha un espai i VOX l’ha cobert. Que el dictador Franco es morís al llit ostentant el poder no és cap anècdota i aquest fet condiona, encara avui, tot el panorama polític i institucional espanyol, des del cap d’Estat a la judicatura i els principals partits. D’altra banda, hi ha un corrent potentíssim d’intolerància i de por en el context europeu i mundial. Democràcies febles porten a l’increment del totalitarisme.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

Puigdemont és un actiu profund. Va quedar evidenciat, sobretot, a les eleccions europees i a les catalanes del 21D.

Abascal és carismàtic però no determinant, crec, per a l'èxit de VOX.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

JxCat és un instrument excepcional, extraordinàriament transversal en termes ideològics, per afrontar un context polític d'excepció.

VOX és monolític des d'un punt de vista discursiu.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

Dos factors, com a mínim: franquisme ideològic i presència d'immigració i pobresa de barris. El populisme de VOX, com he dit, ofereix esperança amb el discurs de l'odi als "problemàtics" i amb un menú de solucions demagògiques (i, majoritàriament, immorals).

22. VOX recorda l'essència franquista?

Sí.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

Ho he respost en preguntes anteriors.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

Són un dels grans obstacles al gran somni de la construcció europea. Unes institucions comunitàries amb més legitimitat democràtica i amb menys força dels estats serien el millor antídote contra l'extrema dreta.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

No.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

Més drets. Més democràcia. Més sentit crític. Més educació en la diversitat. Més responsabilitat.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

El nacionalisme espanyol és estructural i cada cop més operatiu, expansiu i desacomplexat.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.13.- ENTREVISTA a DAVID BERTRAN Ciutadans Catalunya

Membre del Parlament de Catalunya per la circumscripció de Lleida

23 de maig 2019

Fotografia 13. Esquerra: David Beltran; Dreta: -----. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge pròpia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

La meua ideologia és basa en el liberalisme progressista que veu de la socialdemocràcia i el liberalisme clàssic. Crec en el liberalisme progressista en el marc socioeconòmic, pel que fa a aspectes com la sanitat i l'educació. Ara, més recentment, el tercer sector social, temes referents a la dependència, són temes molt importants i que estan inclosos en el nostre rumb de treball. Opino que la justícia social, la igualtat d'oportunitats, la llibertat i la unitat de l'Estat són elements bàsics en el nostre projecte polític. També em considero fortament europeista, al segle XXI és més que evident que hem de treballar cap una Unió Europea més forta i consolidada. Ha de ser una entitat política que ha de fer front a les potències mundials com la Xina, Rússia o fins i tot els Estats Units. La meua

ideologia i la del meu partit concorden en un altíssim percentatge, per això em vaig sumar en aquesta força política.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

El populisme des d'una visió tècnica (Laclau és qui més en va parlar) jo ho entenc com la voluntat d'agafar l'interès general del poble. Actualment ho veig des d'una visió negativa, perquè potser una estratègia a través de certs polítics utilitzant la demagògia, és a dir, falses premisses, i el curt termini de temps, vulguin manipular el conjunt de la població per portar-la a un tipus de política de grans lideratges i grans objectius, però sense concretar cap metodologia científica ni tècnica, sinó que és una política que es basa plenament a la voluntat d'un gran líder, qui marca el camí i qui entén i detecta les problemàtiques de la societat. Utilitzen problemes molts concrets i simples que ells es proclamen com capaços de gestionar.

A part hi ha una espècie de simplisme, és a dir, a problemes complexos solucions simples. El líder, que agafa la voluntat i el poder popular, és clar al moment de comunicar-se amb la població i té uns objectius molt concrets. També és rellevant que són projectes polítics que es desenvolupen sense tenir en compte els drets les minories, no hi ha un respecte a la diversitat.

Hi ha molts països que l'estan desenvolupant actualment.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quines.

Per aquest ordre diria els següents: En primer lloc, i el més clar, el que hi ha en el nacionalisme secessionista català, amb Esquerra Republicana i Junts per Catalunya i també la CUP, que va més enllà del nacionalisme clàssic que hi havia a Catalunya que tenia la identitat en el centre i era excloent, sinó que també té unes formules antisistema i anticapitalistes. Unidas Podemos també desenvolupa una política populista en certa forma, no del nivell del nacionalisme català. Molts cops ha utilitzat el populisme com a eina electoral, és cert que ara han minvat aquestes estratègies des dels seus inicis fa ara quatre o cinc anys. En l'actualitat ha sorgit VOX, que també vol desenvolupar certes polítiques de gran impacte

mediàtic i analitza els problemes d'una forma simplista, i no hi cap dintre de la complexitat del que representa una democràcia liberal.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

Jo crec que el meu partit no és populista.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

L'escepticisme a la Unió Europea normalment és fomentat per una arrel nacionalista de les formacions. Són moviments que fan culpable a la UE de la globalització present al món, i creuen que tornant al model anterior a la formació de la pròpia institució tot aniria millor, recorden models dels principis del segle XX on els països eren més forts i tenien més rellevància individual. El populisme d'extrema-dreta com Salvini, Le Pen, Farage estan prenent més importància i posen en risc el projecte de la UE; però no podem oblidar que hi ha altres moviments polítics de caire nacionalista que no ajuden al projecte, com el nacionalisme català amb JuntsxCat que amb les declaracions de Carles Puigdemont que diu que la UE és un club d'estats decadents i que caldria fer un referèndum si Catalunya, en un hipotètic cas fos independent, per saber si hauria d'estar o no a la UE no afavoreix. També l'extrema-esquerra ha qüestionat el model, UP ho va fer en el cas espanyol i Tsipras i Varoufakis a Grècia. Per això concloc que no és sol un tret del populisme d'una sola banda ideològica.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

El que deia: Mateo Salvini, Marie Le Pen, Neil Farage del UKIP, Viktor Orbán...

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

Van lligades una de l'altra. Són com fases de desenvolupament polític. S'entén que l'estat-nació neix amb la Revolució Francesa i comença a créixer i plasmar-se al llarg de tot el segle XX. Veiem que a molts països europeus, França i Espanya i d'altres es supera l'antic sistema, que és el de l'Antic Règim; on hi havia noblesa, clergat i tal vegada monarquia; apreciem com la burgesia i gran part de la població aconseguen uns drets i unes llibertats que són recollits a nivell

constitucional i és a partir d'aquí quan es comencen a crear estats consolidats amb una burocràcia. Weber parla d'aquest tema i no serà fins després de la Segona Guerra Mundial; Bismarck a finals del segle XIX a Alemanya ja va parlar de la necessitat de desenvolupar garanties socials, el fet que la gent tingui una protecció, una sanitat que la guardi de possibles malalties mortals, recursos per la tercera edat, una educació per a tothom, que hi hagi igualtat d'oportunitats perquè s'entén que això farà funcionar millor la societat i la seva importància els porten a ser inclòs drets. Per mi ambdues van estrictament associades i no hi pot haver un estat del benestar sinó hi ha un estat-nació que intenti aplicar-lo. De fet, Somàlia és un estat fallit (no hi ha un estat del benestar) però tampoc hi ha hagut coses que en són prèvies com la monopolització de la seguretat, un establiment legal; etc.

8. Quantes nacions té Espanya?

Jo crec que hi ha un estat-nació que és Espanya. Tenint en compte que la mateixa Constitució a l'Article 2 reconeix que hi ha nacionalitats i regions. Entre les nacions es troben Catalunya, País Basc, Galícia i crec també que Navarra. La Constitució recull aquestes característiques regionals i després hi ha unes evolucions competencials que han estat diferents en unes i altres comunitats. Però nació com a tal, sol crec que hi hagi l'espanyola.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

Jo crec que (dubta) a grans visions estem molt igualats, però si que és cert que les proves d'accés a la universitat al cert competències autonòmiques, hi ha exàmens diferents i per tant no es poden comparar. Per poder veure si a l'acabar batxillerat els estudiants tenen un bon nivell de llengua escrita i oral hauríem de fer el mateix control i podríem extraure resultats més exactes. La meva opinió és que en casos concrets els catalans podem mostrar un nivell inferior.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

(Dubta) La tauromàquia, tot i no ser un tema que tingui molt dominat, jo crec que les societats han de tenir les seves tradicions. I les tradicions han de poder evolucionar com ho fan les societats. Jo no soc aficionat a aquests tipus

d'esdeveniments, però penso que hauria de ser una festivitat que hauria d'evolucionar. Opino que la tauromàquia pot arribar a tenir una connotació de bellesa i a la vegada hi ha el tema dels drets dels animals que han de garantir la seva pròpia protecció. També és important entendre que hi ha molts tipus de tauromàquia, corregudes de toros, els bous a Terres de l'Ebre; per això crec que s'hauria de comprendre sempre des de la visió de garantir els drets dels animals. Hi ha pràctiques que s'han de prohibir. A Catalunya ja hi ha una regulació vigent que va prohibir la tauromàquia, però és curiós que encara es duent a terme a Terres de l'Ebre, on la tradició és més arrelada. El debat a Catalunya és present, però no podem obviar que la tradició taurina catalana té una història i no és un fet casual que sorgeixi de l'espanyola. Per tant jo crec que s'ha de trobar l'equilibri en conservar la tradició i modernitzar-la per preservar la dignitat dels animals a través d'uns drets mínims.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Jo no crec que hi hagi una prioritat envers la religió catòlica. El que tinc entès és que l'Estat té diversos concordats amb el Vaticà i si que hi ha concessions, un exemple és que s'imparteix religió catòlica als centres educatius com part del currículum i un altre els acords referents a la legalitat civil dels matrimonis per l'Església. Jo pel que fa a l'Estat, la religió ha de poder desenvolupar-se lliurement per part de la comunitat i les institucions religioses fer-ho amb la mateixa llibertat. Penso que les religions poden aportar molt a la nostra societat, però en el moment que alguna religió influencia massa la política o que facin una apologia per no complir drets o obligacions s'haurien de limitar. La llei i la Constitució han de posar sempre per davant de la llei religiosa. Crec que la situació d'aconfessionalitat no és negativa, seria negativa un estat confessional.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Compliment de la Declaració dels Drets Humans.

a. Quina és la definició de família nuclear?

La Constitució regula que un matrimoni pot ser entre un home i una dona, i ens posteriors resolucions del Tribunal Constitucional i la legislació que es va

desenvolupar a partir de Zapatero diuen que el matrimoni poden ser entre persones del mateix sexe això per una banda. Per altra part, crec que socialment a Espanya estem molt evolucionats, està bastant normalitzat, sempre es pot millorar evidentment. Estem en una millor situació que països europeus. Els drets de les persones LGTBI estan reconeguts, poden adoptar. Famílies n'hi ha de molts tipus. Al final una família és una persona adulta o més que volen portar un projecte de creixement i de vida amb infants, que els volen educar i estimar-los.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

El que deia a la pregunta anterior. Crec que a Espanya el col·lectiu compta amb una bona situació de drets, però encara queda feina a fer en matèria de normalització.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

El cas del Mediterrani és molt complicat. I el factor principal és la diferència de renda entre el sud d'Europa i el nord d'Àfrica. De fet, és la més gran del món. Jo crec que és bo que hi hagi immigració, ja no sol per fets ideològics sinó que demogràficament és bo, ja que la piràmide de població espanyola està invertida. Ara bé, nosaltres creiem que hi ha d'haver una immigració regulada. Que hi hagi acords amb els països d'origen respecte a sortides, que es facilitin punts per transportar als immigrants amb garanties. Prenc el Canada com a exemple, on hi ha un procés de selecció i valoració per entrar al país per part de les autoritats. Qui expedeixen els documents necessaris en cada cas. Però crec que no és bo l'entrada irregular i massiva de persones a l'Estat, i més si és il·legal.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d'homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l'exhumació del seu cadàver?

Des del nostre partit, respecte al “Valle de los Caídos” creiem que s'havia de reformar l'idea que transmetia. S'hagués pogut reformar, com ha succeït a altres monuments, com per exemple a EEUU que hi ha un monument nacional que commemora el que podríem anomenar el final de la Guerra Civil americana (finals segle XIX) i que vol ser un lloc de record de totes les víctimes i una eina per transmetre la història a través d'una Llei de Memòria Històrica. Jo crec doncs que

el "Valle" s'hauria de remodelar. Ciutadans ho volia fer, però amb temps. Pedro Sánchez ho volia fer a través de Decret Llei i sense consens. L'exhumació del cadàver s'hauria d'estudiar i analitzar amb profunditat, jo en soc partidari. Si ha der ser un espai de pau i commemorar totes les víctimes no hi poden ser les restes del dictador. S'haurien de traslladar, però és un procés molt complex, no és sol la tomba sinó com es torna a gestionar l'espai.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

El meu partit estem molt contents per poder augmentar els nostres escons, vam passar de trenta-dos a cinquanta-set, quasi vam doblar els resultats de les últimes eleccions i gairebé podem superar al PP, el qual va tenir una forta davallada.

-I concretament a Catalunya, com valora els resultats de ser la primera força a les Eleccions del Parlament del 2017 a sols repetir els resultats de les Eleccions del 2016, a les generals?

Nosaltres hem igualat els resultats de les últimes eleccions i és veritat que en aquests comissis PSOE i ERC han obtingut molts bons resultats. Són moments concrets de cada període electoral. El PSOE ha sigut ambigu en referència als escons dels polítics presos jutjats per rebel·lió. Els socialistes han jugat amb l'electoralisme durant el temps que han set al govern, han governat a través de Decrets Lleis. Encara que han guanyat les eleccions, vuit mesos on han governat sense consens i on han utilitzat el govern de forma electoral i deshonestament posant la seva millor cara no pot ser un reflex de quatre anys.

15. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

Pel que fa a resultats dels demés partits; a mi no m'agrada que hi hagi cap tipus de populisme. Per tant no m'agrada que VOX tingui cap representació. Som millor opció nosaltres, que els nacionalistes i que VOX. Evidentment si hi ha gent que els han votat lliurement, ells han de ser dintre de les institucions. Això no amaga les meves enormes discrepàncies amb VOX i JuntsperCatalunya o ERC. La democràcia té aquesta part, que inclús qui no l'utilitza de manera correcta pot

arribar a participar-hi a les institucions, cosa que a altres països no es permet; a Alemanya un partit independentista no seria legal.

-Com explica llavors que Alternativa per Alemanya, sent extrema-dreta, pugui tenir al Bundestag 91 escons?

Parlem d'extrema-dreta de manera molt àmplia. Hem d'entendre l'extrema-dreta com una ideologia molt concreta, feixisme o nazisme. Així com l'extrema-esquerra amb el comunisme. Són moviments totalitaris. Hem de saber concretament taxar un partit i posar-li o no aquests distintiu.

16. Li preocupa aquest ascens?

Clar que em preocupa. Crec que és una reacció al procés independentista a Catalunya, una deriva populista i nacionalista extrema que s'ha manifestat a Catalunya.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

Hem de saber de quins mínims parlem. Si parlem d'un partit radicalment contrari a la democràcia, però inclús en aquest cas tothom s'ha de poder presentar a unes eleccions i hauria de ser la gent qui rebutgés o aprovés aquestes opcions. Les demás forces polítiques han de ser capaces de treure una posició clara i transmetre-la a l'electorat. Per tant, prohibició no.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa "natural" o una resposta a un estat deficient de la política actual?

En política no hi ha res natural. Tot és molt complex, la societat és complexa. VOX és una cosa similar a altres forces que han sorgit a tota Europa, de fet tots estan en la mateixa línia; la línia de Steve Bannon, qui va portar el moviment "The Movement" i la campanya electoral de Trump. Malauradament aquests partits estan en auge perquè hi ha una part de la ciutadania que legítimament està dient que no té una bona feina, no cobro com abans, no tinc el mateix nivell de vida i busquen solucions fàcils. Normalment aquestes formacions tenen un antagonista molt clar, de vegades la UE o col·lectius minoritaris com el LGTBI o els immigrants. Jo crec que és una cosa que no és estranya en un sentit estadístic,

perquè en altres indrets ja hi és. I a Espanya no tenen tanta potència. Tot així és preocupant.

19. Com explica que el bloc de centre-dreta no hagi sumat més que les forces d'esquerra?

Matisar que jo soc de centre. Hi havia moltes enquestes, però els resultats reals s'extreuen de les urnes. El PSOE ha guanyat, però nosaltres tenim molts bons resultats. Ciutadans està en política estatal el 2015, estem consolidats. Estem satisfets perquè representem una lluita constant per aturar qualsevol acció que debiliti l'Estat i ens manifestem en contra del secessionisme que encara amenaça. Demanem al PSOE que s'uneixi per anar en contra dels que no compleixen la Constitució.

20. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

És molt difícil parlar de resultats. Està clar que un líder és important, és clau, és una figura referencial. Hi ha altres factors a més a més que hi juguen. Penso que l'Albert Rivera és una molta bona opció, se li ha de valorar el creixement que ha tingut el partit encara començar al Parlament de manera molt minoritària, ser castigat per l'hegemonia independentista i la societat catalana. L'Albert és un bon orador, té bona estratègia, ha defensat els drets de tots.

En el cas de VOX, crec que Santiago Abascal no és una peça clau. La situació social-política espanyola ha influenciat més. No crec que tingui massa carisma, hi ha altres líders populistes millors, no ho dic ni des d'una visió positiva o negativa. Crec que les xarxes socials i el mitjans de comunicació han sigut uns amplificadors de VOX. VOX ha venut un discurs fàcil a problemes difícils, a la vegada que centrat en la unitat de la nació. També el President Torra considerat racista, supremacista i xenòfob que ha utilitzat l'Estat com el culpable a tots els problemes de Catalunya.

21. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

És cert que tenim un llenguatge més desenfadat, de vegades pot semblar informal. És natural, no tenim cap obligació de parlar de certa manera. El que importa és arribar a la gent i rebir i que entengui el missatge.

Pel que a llenguatge VOX no és molt diferenciat. Potser cal parlar d'una retòrica concreta, populista i demagògica. Salvini i Marie Le Pen es presenten com a salvadors i tenen missatges clars i directes a la població.

22. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

Pel seu missatge: Solucions fàcils a problemes difícils.

23. VOX recorda l'essència franquista?

El franquisme és un amalgama de falangisme, tradicionalisme, catolicisme i elits adinerades. VOX en la part de l'ideari econòmic del falangisme no claudica, ells no són intervencionistes. A nivell social VOX i el franquisme tenen molts punts en comú. Volen una relació més forta entre religió i Estat, uniformitat ètnica: són molt culturalistes i patriòtics. Salvant les distàncies, ja que VOX respecta el joc democràtic. En ideologia tenen certes unions, però VOX accepta la democràcia. La clau recau en que si arribessin al govern desmantellarien les institucions o no. Hem de pensar que el Nazisme arriba a governar de manera democràtica. I va evolucionant cap a totalitarismes dictatorials. Opino que VOX no està d'acord amb una democràcia liberal. Són neoliberals, estan d'acord amb una economia tancada a nivell estatal.

24. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

Al conjunt d'Espanya C's veiem que estem agafant molt vot jove, més que el PP o el PSOE; gent entre trenta a quaranta-cinc. Agafem vot masculí i femení, agafem vot de la classe mitjana i treballadora. Gent amb una ideologia centrada, oberta. No encaixem en els nacionalismes, ja que estem en desacord amb les comunitats lingüístiques i certs privilegis econòmics de certes autonomies. Creiem en la redistribució de la renda.

El perfil de VOX és un vot majoritàriament masculí i repartit per tot l'Estat, no et puc oferir més informació al respecte.

25. Quin creu que serà l'impacte de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa la suma dels resultats de les forces d'extrema-dreta europees sigui un terç dels membres del Parlament Europeu?

Jo crec que venen forts. I crec que hem de fer una crida a tots els votants a favor de la social-democràcia i Europa. Jo espero que no arribin a tenir la representació necessària per bloquejar les institucions. Però és cert que trauran uns bons resultats. Opino que per allunyar a la ciutadania de votar-los s'ha d'explicar el projecte europeu i el que la UE ha aportat a la nostra societat en avanços socials i econòmics. El nostre pilar fonamental és parlar amb dades. La nostra mancança, no arribar a suficient gent o no saber donar solucions màgiques.

26. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

Està bé si al que donen suport és tornar a fer una crida al poble i que es senti un element més actiu de la política, pot ser important escoltar-los. Si el populisme ha de ser una eina per implicar més a la ciutadania pot ser positiu i ja no solament en comissis electorals sinó en debat públic. Estic a favor d'associar-se més, però no l'assemblearisme, que és massa personalista, ampli i poc especialitzat. La participació ciutadana no és un tret únicament del populisme, la democràcia en sí hauria de recollir-la.

27. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

A l'espai mediàtic no hi podem intervenir. Silenciar-los no és una solució, seria donar-los una eina per reclamar. No estem tancats a fer pactes en el futur amb VOX, perquè segurament tenim punts en comú, respecte a Llei Electoral. En la possibilitat de governar junts seria difícil i molt allunyat. No tenim la mateixa visió respecte al model de democràcia liberal. Pot haver moments on si el que es proposa es correcte no podem negar el seu suport ni el de cap força política. A Andalusia ells no estan al govern, sol van abstenir-se. En l'acció de govern no han pogut intervenir.

28. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

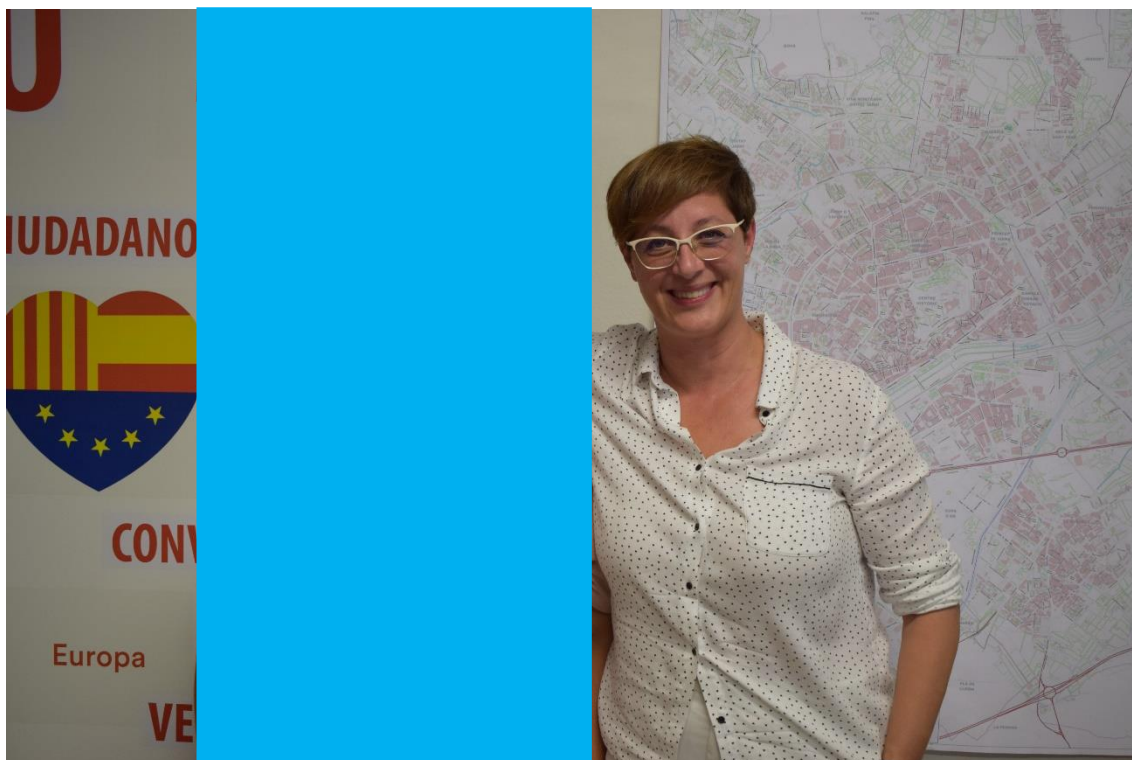
Tot serà molt incert. De fet els últims temps polítics han sigut incerts i convulsos. Hi ha hagut un gran canvi en la política. El populisme serà present en el futur, i serà necessari que les forces de centre en facin front. A Catalunya no s'aturaran. VOX i Podemos seran vigents, i veurem com Podemos evolucionarà. Espero que la política tradicional guanyi, perquè sinó vindran temps molt complicats i de confrontació.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.14.- ENTREVISTA a ÁNGELES RIBES Ciudadanos

Regidora de la Paeria de Lleida

18 de setembre de 2019

Fotografia 14. Esquerra: -----; Dreta: Ángeles Ribes. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge pròpia i inèdita.

Término Populismo

1. ¿Cómo definiría su ideología? ¿Y la de su partido?

Soy de las primeras que entro en Ciudadanos como liberal, así que soy liberal. La de mi partido actualmente es liberal progresista, nosotros empezamos como una reacción a una situación imperante del nacionalismo en Catalunya y es verdad que en su momento en el ideario del partido salía como reacción a una falta de compromiso, sobre todo, de parte de la izquierda y centro-izquierda que no había dado respuesta a esta situación; insisto, no nos etiquetábamos en un sitio u otro, simplemente decíamos que partíamos de unas convicciones y una

situación muy concreta, pero en el último congreso de Ciudadanos el partido decidió calificarse como liberal-progresista y de centro.

2. Defina el término populismo. Diga los tres puntos más relevantes del populismo.

Populismo al fin y al cabo, es una corriente en la cual se utiliza todo tipo de argumentario y artimañas para conseguir unos fines, sin importar que esos fines sean o no los más adecuados para la sociedad. Me voy a explicar: un partido populista también, me da igual que sean de izquierdas o derechas, dirá lo que quiere oír una parte de la población en un contexto muy determinado, que no tiene por qué ser la solución pero que probablemente es algo que pida una parte de la sociedad, con el fin de llegar al poder; para que una vez llegados al poder, aplicar todas las políticas que ellos consideren y que no son necesariamente las que solucionen ese problema.

Las características principales del populismo son:

- 1) No tienen ningún empacho en utilizar la demagogia.
- 2) Está siempre atento a cuales son los problemas que están más candentes dentro de la opinión pública, y los utilizan como argumentario.
- 3) Normalmente, a problemas complicados da respuesta y soluciones muy simples y sencillas, porque el lenguaje si no es muy simple, no cala en la gente, se necesitan mensajes muy bien dirigidos, muy simples, que los puedan entender todo el mundo.
- 4) Sus proyectos, en realidad, aportan poco a las soluciones de los problemas

3. ¿Cree que hay actualmente algún partido populista en la política española? Si la respuesta es afirmativa, diga cuál o cuáles.

Sí, distingo claramente dos: por un lado hay distingo los populismos de derechas, donde se encuentra VOX clarísimamente; y por el otro los populismos de izquierdas, donde está Podemos. Y si me apuras también encontramos los populismos nacionalista, que son ERC, JuntsxCat, PNV y EH Bildu.

4. ¿Es su partido populista? ¿En qué sentido?

Yo creo que no, evidentemente no te lo diría, pero, es verdad que una muchas veces tiene la tentación de dar una respuesta populista a un problema muy

determinado, porque hacer pedagogía muchas veces es difícil. Voy a poner un ejemplo, si ahora después de un crimen muy mediático si hiciera una consulta a la ciudadanía en relación a la Cadena Perpetua, ya no la Permanente Revisable, probablemente una parte de la sociedad diría que sí a su aplicación. Estableciendo paralelismos, es fácil para un político decir eso porque me va a llevar a conseguir cuotas de poder, pero creo que dentro de la responsabilidad de un partido es saber decir a la gente que esa no es la vía. Por lo tanto, creo que mi partido no es populista, pero, creo que en general todo los partidos políticos tienen un gran problema con los mensajes populistas porque circulan muy fácilmente, hoy en día, a través de la redes sociales y medios de comunicación. Una “cadena de WhatsApp” es probablemente lo más populista que se puede encontrar uno hoy en día. Y no tiene que ser necesariamente un mensaje que proviene directamente de un partido político, pero sí que es verdad que lo aprovechan los partidos políticos. Relacionado con las redes sociales han ofrecido una gran inmediatez a la política, pero se debe reconocer que tienen una importancia relativa. Se debe luchar contra los mensajes virales o las “cadenas de WhatsApp” generando como una respuesta rápida, que no es cuestionada, en ningún momento, por el receptor, porque como quien te lo envía es alguien que conoces aceptas, automáticamente, su veracidad.

5. ¿Cree que la fuerte oposición a la Unión Europea es una característica del populismo europeo?

Normalmente los partidos que son populista apelan a un sentimiento de pertenencia a un grupo en el cual estaríamos mejor si estuviéramos solos, en lugar de tener que estar cediendo competencias, soberanía, recursos económicos o recursos sociales. La Unión Europea es todo lo contrario, implica perder soberanía, compartir recursos, a la larga, implicará un mismo espacio jurídico, financiero y económico; y eso por parte de los partidos populistas es difícil de digerir porque se les diluye su mensaje. Entonces, sí, evidentemente, el auge de los populismos dentro de la UE, es algo que se puede comparar con el auge de los nacionalismos durante la primera mitad del siglo XX, pero ahora la Institución es un conjunto mucho más fuerte. Creo que es una respuesta por parte de unos partidos a un proyecto de la Unión, basado en la racionalidad y la defensa del individuo, donde todos los ciudadanos van a tener la misma relevancia

independientemente de su localidad de nacimiento, para ellos eso es un problema y es el motor de su lucha.

6. ¿Sabría citar algunos partidos/políticos y políticas europeos y europeas populistas?

Tienes desde todos los “elementos” polacos, los húngaros, toda la amalgama de los flamencos y belgas, que son terroríficos, dentro del panorama alemán también los tenemos, luego en Francia tenemos a Marine Le Pen y a Jean-Luc Mélenchon; tenemos un gran conjunto de partidos en esa línea. En Francia, la lucha contra el liberalismo es el caballo de su batalla, ya sean más de izquierdas o de derechas, pero los fines y los planteamientos que tienen son los mismos. Es curioso cómo es voto obrero, tradicionalmente de izquierda, al cual le cala un mensaje populista pasa a votar a un partido populista de ultraderecha, por ejemplo con Marine Le Pen; eso también ha pasado aquí, es decir, el voto de castigo en un momento concreto por parte de unos ciudadanos descontentos que votaron a Podemos y ahora están votando a VOX. El votante de estos partidos es muy volátil, no tiene una fidelidad a unos principios sino que es muy visceral y va allí donde les prometen lo que ellos desean.

Preguntas generales

7. ¿Cree que la Nación es más importante que el Estado del Bienestar Social?

Yo creo que lo más importante es la defensa del individuo. Y la defensa del individuo pasa, precisamente, por la defensa de un Estado de Bienestar Social que garantice que todos tengamos una igualdad de oportunidades y que los que más débiles no se queden atrás. Yo soy muy partidaria de perder soberanía de la Nación Española en pro de una soberanía compartida dentro de la UE. Eso pasa por un espacio de bienestar social, que todos defendemos, con nuestros propios matices, más o menos intervencionistas. La defensa de la igualdad de todos los individuos en derechos y oportunidades pasa por encima de según qué cosas y discursos.

8. ¿Cuántas naciones tiene España?

Eso depende de la definición que tengamos de nación; este es un debate en el que ni siquiera politólogos e historiadores no se ponen de acuerdo porque cuando tu acotas una definición de nación, dentro de los términos clásicos, que podría ser un grupo de personas que habitan en un mismo territorio que tienen unos mismos intereses y tienen aspectos culturales comunes como una lengua, automáticamente, siempre puede ser subdividida en pequeños grupos. Yo soy mucho más partidaria de que en lugar de hablar de naciones o nacionalidades hablemos de individuos y todo el conjunto de prácticas que favorecen sus vidas. Naciones, ese debate, aunque haya muchos que estén interesados en sacarlo, no tienen sentido en una Unión Europea. No se debe confundir no ser una nación o formar parte de un Estado con perder las tradiciones y las características propias de ese territorio. Tampoco se debe caer en la trampa del nacionalismo excluyente, de aquel que no cumple con unas características concretas; en política debemos ser incluyentes no excluyentes.

9. ¿Cree que los catalanes tienen un nivel inferior de castellano respecto a otros estudiantes del Estado Español?

Yo lo que creo es que no hay unas pruebas homologables en todo el Estado que nos permitan llegar a según qué conclusiones. Por tanto, yo pido una homologación de las pruebas, las pruebas del Pisa son diferentes en cada comunidad autónoma no nos permiten comparar. Creo además, que debería de haber un sistema de enseñanza común y que cualquier ciudadano de España debe de aprender de la misma manera en todas las ciudades de España, no tiene sentido que se impartan asignaturas diferentes. La educación es precisamente lo único que hace que todos tengamos oportunidades iguales, si tú has nacido en una familia con una situación económica más deprimida la educación es un trampolín de salida.

10. ¿La tauromaquia es cultura? ¿Se tiene que preservar?

¡Qué complicado! Yo lo que te diré es que jamás he ido a una corrida de toros en mi vida, no me gustan; definirla como cultura es difícil -la cultura azteca le quitaba el corazón a sus enemigos-. Creo que esta tradición acabará cayendo por si sola, pienso que dentro de poco no habrá relevo generacional para este festejo.

Tampoco voy a tildar de asesino ni sanguinolento y cruel a aquel que va a una plaza de toros. Las cosas van madurando, cambiando y cayendo con el paso del tiempo.

11. ¿Está de acuerdo con que el España debería ser un estado laico y no aconfesional como es ahora?

Esa es una pregunta muy interesante porque abre un gran debate, Francia es un estado laico y quita la religión de todo lo relacionado con el Estado y la educación. El nuestro es aconfesional, es decir, no se manifiesta por una religión en concreto pero da más peso a la religión católica. Mi respuesta va en relación a la respuesta anterior, la tradición de la religión católica dentro de los actos administrativo del Estado poco a poco irá decayendo. Eso sí, soy firme partidaria que la religión no debe de entrar en la educación ni en los actos institucionales más allá de simbolismos o protocolo. Yo creo que en la educación pública no cabe ninguna religión, no tiene sentido que solo aceptemos una religión y aceptarlas todas en el marco educativo no me parece lo más apropiado. Mi partido no tiene una opinión unánime. La religión deber de ser de libre elección fuera del marco público, porque cada individuo debe ser protegido, la religión debe de entrar en la esfera privada de cada familia o persona.

12. ¿Cuál cree que es el tratamiento que debe hacer el Estado de los Derechos Humanos?

Respetar todos los marcos y convenciones que no solo están regulados por Naciones Unidas sino por la Unión Europea; debemos ir avanzando porque todo es mejorable, las percepciones a lo largo de la historia cambian. El Estado debe de respetar el marco jurídico propio y el de las organizaciones de las cuales forma parte. Considero, también, que Naciones Unidas merece una reforma de arriba abajo.

a. ¿Cuál es la definición de familia nuclear?

Yo creo que una familia son dos personas que deciden tener un proyecto común, que engloba normalmente tener descendencia, aunque hay familia que no -yo estoy casada y no tengo hijos porque no hemos querido-. Pienso que la familia ya no es el matiz de una mujer y un hombre que tienen hijos, para mí eso está

totalmente pasado. Hay familias de dos hombres, dos mujeres, con hijos de manera natural o adoptados, sin hijos, un solo cónyuge con hijos...y ya veremos que nos depara el futuro.

b. ¿Cuáles son los derechos del colectivo LGTBI+?

Opino que deben de tener los mismos derechos que cualquier otro colectivo, más que derechos de colectivos prefiero hablar de derechos de los individuos. Uno de los derechos básicos es que cada persona tiene el derecho de vivir su sexualidad como le apetezca, quiera o pueda, a partir de ahí, ha habido personas que por no tener esa orientación considerada como “normal” han visto sus derechos cercenados. Debemos de estar para que a nadie, ni a una sola persona, se le vulneren sus derechos. Deben de evolucionar hacia la absoluta normalidad, es decir, a que no llegue ningún momento que tengamos que hablar de derechos de colectivos, sino de individuos y a quien se le haya visto vulnerado sus derechos.

c. ¿Cómo se debe de gestionar la inmigración?

Con sentido común, mucha sensatez y dentro de un marco común de la Unión Europea. Precisamente la inmigración es el terreno abonado para que los populismos calen; no se puede ser excesivamente, utilizaré aunque no me gusta el palabro, “buenista”, ni tampoco se puede ser radical. Al final los movimientos humanos son desde que el mundo es mundo, pero creo que para el bien de todos debería de haber un marco normativo que gestione cómo debe de entrar esa inmigración. El “abramos frontera y papeles para todos” es problema porque sabemos que hay mafias que se están lucrando pasando personas de una frontera a otra y no solo en paterna, puede ser en los aeropuertos, contra eso debemos de luchar; además la política migratoria está muy ligada a mafias que traen personas para prostitución, etc.

Pienso que la inmigración es buena, ¿Qué pueblo no ha sido inmigrante en esta vida?, y que por lo tanto se debe de aplicar el sentido común. Se debe de exigir a las personas que entren i que tengan unas condiciones dignas y que cumplan todas las reglas para poder recibir todos los derechos. El sentido común debe de primar, eso de que vienen los de fuera para quitarnos lo que no tenemos los españoles me parece terrible, este argumentario es vil.

13. ¿Considera el “Valle de los Caídos” un espacio de homenaje a Francisco Franco y a su ideología? ¿Cree necesaria la exhumación del su cadáver?

Supongo que en el momento que se construyó, más que de homenaje a Francisco Franco y a su ideología debería de haber sido un espacio de memoria para víctimas y caídos. Yo es un tema, que si te soy sincera, me aburre un poco porque tengo la sensación que cada vez que no sabemos cómo gestionar un problema sacamos al debate la momia de Franco, el “francomodín”, para evitar hablar de otras cosas. Si se tiene que mantener el espacio debería de ser un espacio de memoria de TODOS los que cayeron. Al final aún queda gente que siente muy de cerca las atrocidades que se llevaron a cabo a lo largo de la Guerra Civil, tanto de uno como otro bando, no es bueno exagerar temas de tanta emocionalidad. De hecho, sino ando errada, el cadáver no debería de estar allí, porque él dijo que quería ser enterrado en otro lugar. No se pueden hacer espacios de exaltación de un dictador, y Franco lo era. Mi opinión personal es que los restos deberían ser entregados a la familia, mas que no acabarán en la Almudena, porque cambiaríamos un sitio de peregrinación por otro. Es un tema que afecta no solo a España, Mussolini está enterrado en un mausoleo y la momia de Lenin por ahí está. Cada pueblo tiene que equilibrar lo que es justo en materia de memoria histórica, y no es nada fácil. La actuación en España debe de ser más amplia, dando respuesta a expoliaciones, asesinatos y cadáveres; donde impere la coherencia y el sentido común para que nadie se puede sentir ofendido.

Preguntas específicas del partido y VOX

14. ¿Cuál es su valoración de las elecciones generales y la entrada al Congreso de Vox con 24 escaños?

Es el resultado lógico de ese mensaje populista que cala y que las elecciones generales, se hicieron muy poco tiempo después de que hubieran entrado en el Parlamento de Andalucía. Normalmente los populismos se desgastan cuando tienen que empezar a gestionar; son muy buenos en el mensaje, en llegar a la visceralidad del votante, al llegar al “sitio”, pero una vez en el “sitio” gestionan muy mal porque sus programas no incluyen proyectos decididos y claros. Por ejemplo, proponen la derogación de la Ley de Violencia de Género, bien, ¿cómo? No es tan fácil, desde la comunidad andaluza eso no se puede modificar. Creo

que si hubiera pasado más tiempo entre las dos elecciones, VOX no hubiera entrado con tanta fuerza.

15. ¿Le preocupa este ascenso?

Me preocupa éste, al igual que el de Podemos y los nacionalistas catalanes. Todos aquellos que tienen un mensaje populista sube y es muy difícil apelar al votante en base de la racionalidad porque los discursos se basan en gran parte en la emocionalidad, exacerbar las emociones es muy peligroso. Nos debería preocupar a todos.

16. ¿Qué valoración hacéis desde su partido de vuestros resultados en las elecciones generales?

Subimos a cincuenta y siete diputados, no está mal. Nuestro partido, al final, tiene una historia muy corta, nacimos en 2006 y pocos partidos han tenido un desarrollo como el que hemos tenido, es verdad que nos falta mucho trabajo y estar en la institución para llevar a cabo proyectos. El gran problema de Ciudadanos es que hay muy pocos sitios dónde pueda desarrollar ese proyecto, porque no gobierna. Una vez estemos apoyando o gobernando realmente seremos capaces de demostrar de lo que es capaz este partido.

Los resultados municipales de Lleida, me hubieran gustado otros, nosotros perdimos un concejal; es verdad que han sido unas elecciones en la que hubo un voto que iba destinado a echar al PSC, después de estar cuarenta años gobernando en la ciudad. Eso favoreció a ERC, ni ellos se esperaban esos resultados, y es cierto también que el PSC y ERC quedaron a muy pocos votos de diferencia. En nuestro caso no supimos movilizar a nuestro electorado, o pensaban que todo iba bien o que no supimos llegarles.

17. ¿Prohibiría por ley que partidos con una ideología extrema y que promueven el odio y la rebaja de derechos se pudieran presentar a las elecciones?

De hecho, ya hay la Ley de Partidos para eso, pero es verdad que es muy complicado encontrar el límite. Se presenta EH Bildu al igual que La Falange. A mí, lo de prohibir ideas me cuesta, yo soy más de prohibir acciones y hechos consumados. Es una discusión muy complicada. Se prohibió los partidos del

nazismo o fascistas, pero no el comunismo -el cual también cuenta con miles de crímenes allí donde gobernó-. No me parece coherente prohibir el PCE. Deberíamos prohibir que se puedan tocar lo más mínimo a los derechos fundamentales de los individuos. Yo como liberal, Ángeles Ribes, me cuesta la prohibición y la censura de las ideas.

18. ¿Cree que la irrupción de VOX a las cortes es una causa “natural” o una respuesta a un estado deficiente de la política actual?

VOX es más una respuesta a una situación de emocionalidad en todos los aspectos. Los populismos aparecen cuando hay problemas económicos, sociales, migratorios, de cohesión...sino hubiera sido VOX, hubiera sido otro partido. De hecho, era una anomalía que en España no tuviera una formación de ese calibre porque encontramos la ultraderecha muy arraigada en Finlandia, Suecia, Dinamarca, Francia etc. Siempre habrá gente que se dejará seducir por ese tipo de comportamientos. Los que son de extrema derecha tienen como un tipo de anticuerpos que les impide definirse a ellos mismos así.

El PP englobaba un espectro muy amplio de la ideología de derecha, como IU en su momento con la izquierda radical. Al final estos tipos movimientos se encuentran muy encorsetados en unos parámetros concretos, en una sociedad estable, “sin problemas”, es difícil que el discurso populista cale. Sin necesidad no tienen evolución. En el caso de VOX hay mucho oportunismo, es el populismo de derecha de verdad.

19. ¿Piensa que sin el líder de su partido habrías obtenido los mismos resultados electorales? ¿Lo considera una pieza clave? ¿Y en el caso de VOX?

No, como todos los demás partidos. La política ahora, en cinco minutos de televisión te dan muchísimos votos, tener un líder carismático y empático hace más fácil conseguir votos, eso es evidente. La televisión es un medio muy utilizado, ¿Sabes de alguien que se lea los programas de los partidos políticos? Solo lo hacemos los que nos dedicamos a ello, la mayoría de la ciudadanía que es clase obrera lo que le llega es la percepción a través de los medios de comunicación, es evidente que ayuda, y mucho, que tengas a alguien que se sepa comunicar y empatizar con la gente. En el caso de Catalunya, Inés

Arrimadas fue una pieza clave. Yo no soy una líder a la que la gente debe de seguir con fervor, lo que procuro es racionalizar mucho las cosas que pasan y creo en el trabajo en equipo; nunca le exijo a nadie nada que no me exijo a mí misma, pero sí que soy muy consecuente con la responsabilidad brindada por los ciudadanos, soy muy exigente. Más que definirme como líder, prefiero alguien que encabeza el proyecto y dirige los esfuerzos coordinados de todos.

En el caso de VOX, dentro de las características que definirían a un líder populista encaja perfectamente Abascal, porque les das a los suyos lo que quieren. Si nos fijamos, tiene una exposición mediática muy controlada, precisamente para que el mensaje sea muy medido, ya sabemos de su excesiva tendencia a la hipérbole y la exageración. Su propio partido ha sido el responsable de difundir de él un liderazgo mesiánico, una de las peculiaridades del populismo, un líder al cual seguir hasta el final y no es jamás cuestionado; los líderes deben de estar cuestionados constantemente. Podemos ha repartido más equitativamente el protagonista, mas Iglesias ha sido siempre la voz cantante.

**20. ¿Su partido utiliza un lenguaje diferente a las demás formaciones políticas para intentar captar el voto del máximo posible de personas?
¿Y VOX?**

Creo que no, al final el lenguaje político es el mismo para todos. Hay unos partidos que apelan más a los sentimientos que otros. Nosotros apelamos mucho a la responsabilidad, también en la era de los 140 caracteres todos los mensajes han cambiado mucho. Ya no se ven grandes discursos, la gente busca la facilidad; ahora se trata de ser capaz de reducir el mensaje en un tiempo breve que sea fácil de llegar a la gente. Estamos inmersos en la cultura del zasca, la comunicación ha cambiado.

VOX utiliza esa apelación constante al sentimiento, además sabe utilizar muy bien los canales de comunicación alternativos como WhatsApp o Twitter. Podemos hizo una cosa cuando se presentó por primera vez a las elecciones europeas, que me pareció una genialidad absoluta, puso la cara de Pablo Iglesias en las papeletas electorales, fue todo un éxito para la formación.

21. ¿Cómo explica que VOX haya recogido muchos votos en los barrios pobres de las grandes ciudades y en las zonas rurales de la península?

Al final el populismo se nutre de aquellos que lo están pasando peor y que no encuentran una salida en otro tipo de partidos. El que tradicionalmente votaba ultraizquierda, no ha visto resultados, y ha pegado un bandazo hacia lo completamente opuesto en busca de soluciones desesperadas. Probablemente cuando vean que no actúan, pegarán otro movimiento. No debemos olvidar que también han recibido votos de clases altas, esto está más relacionado con un aspecto mucho más conservador tradicionalista, no con el aspecto más populista. VOX tiene un mensaje muy tradicionalista con la familia, la religión, la patria, y eso hay sectores pudientes en que cala. Ese mensaje no recibe tanto apoyo en clases bajas, pero, sí lo hace el discurso antiinmigración. VOX ha sabido pescar de los sectores de la sociedad que tienen una insatisfacción clara.

22. ¿VOX recuerda la esencia franquista?

Es verdad que hay algunos mensajes como el de “Dios, patria y rey” o “la unión de las Españas” que al final forman parte de su ideario, aunque creo que los utilizan más por oportunismo político. Los nostálgicos del franquismo en este país son cuatro gatos y por edad caerán dentro de poquísimo. También, es muy fácil ir catalogando todo lo que no te gusta, el franquismo o el fascismo se han banalizado mucho y se dirige a todo aquel que proclama una cosa contraria a tu pensamiento.

23. ¿Cuál crees que es el perfil del votante de su partido? ¿Y el de VOX?

Las estudios de opinión nos dicen que nuestros votantes pertenecen a unas capas muy determinadas de edad. Nos cuesta llegar al voto femenino, al femenino de cierta edad al igual que el voto masculino de edad avanzada. Hay una franja de voto joven que nos cuesta llegar, pero, la franja situada entre los veinte pasados a los treinta y cinco hasta los cincuenta tenemos una buena cuota. Además, es un votante que ha sido muy crítico y volátil porque proviene de otros partidos, nosotros empezamos en 2006. Es un votante que no duda en cambiar su voto. Nosotros hemos captado votos del PSOE i el PP, de esa franja llamada centro, donde todo el mundo quiere estar, y que probablemente era un sector huérfano, los partidos tradicionales de centro fueron los de Adolfo Suárez y luego con el CDS que fue liderado por Mario Conde que tuvieron el éxito que tuvieron. La gente de centro es esa que rehúye de las etiquetas y busca soluciones

progresistas. Nuestro proyecto recoge puntos tanto de la izquierda como la derecha, creemos en el Bienestar Social a la vez que en la libertad de empresa. En 2007, acudí a una conferencia que trataba de “focus groups”, eso de reunir a personas y preguntarles algo relativo a algo, en este caso política, las que fueron entrevistadas, votantes de Ciudadanos, se definían a ellos mismos como “anti-establishment”, porque no se sentían representados por los partidos bipartidistas.

Creo que VOX tiene una gran parte de voto de clases reprimidas, con problemas de tipo social, es el mismo votante que en un determinado momento votaría a Podemos, salvando las distancias. Es un tipo de votante que se deja llevar por un gran sentimiento de insatisfacción y que intenta buscar siempre la respuesta en el otro, la culpa siempre es del otro.

24. ¿Cuál es su valoración de los resultados electorales de VOX en las elecciones europeas? ¿Le preocupa los resultados de las sumas de todas las fuerzas de extrema-derecha europeas?

Eran unos resultados esperables, creo que tampoco van a llegar mucho más allá. VOX va a desinflarse en estas siguientes elecciones generales y les va a pasar mucha factura el llegar a las instituciones y tener que gobernar. Pienso que respecto a la UE sus propuestas tienen muy difícil cabida y pasaran a formar parte de ese grupúsculo de eurodiputados euroescépticos, es un poco incoherente, y poco más.

Marine Le Pen ha ganado en Francia porque me parece muchísimo más sólida argumentando que Abascal, y su programa está más desarrollado y consolidado que el de Abascal. Veremos que pueden llevar a cabo, algunas de las propuestas que propone VOX me parecen inconsistentes, el que sabe y trabaja con presupuesto público sabe de la incoherencia que tiene la formación. A mí el populista de boca no me intranquiliza demasiado, pero el populista inteligente y astuto ese sí.

25. Ahora en clave autonómicas, valore los resultados de su partido y los de VOX.

Si te refieres a los pactos de gobierno en algunas comunidades, al final nosotros hemos sido capaces de llegar a acuerdos tanto a izquierda y derecha, fíjate en

Andalucía. Lo único que se ha pedido a las fuerzas con las que llevamos a pactos es que se ciñeran a una serie de puntos programáticos, nosotros no hemos pactado con VOX; otra cosa es que luego ese partido nos haya dado o no su apoyo. Pienso que VOX es inteligente, debe de elegir entre ser un actor que vaya en contra de todo o un actor que de posibilidades. Yo nunca me pondré a pactar con ellos.

26. ¿Está de acuerdo con Laclau, Mouffe y Errejón que el populismo de izquierdas puede ser la salvación de la política tradicional?

Eso lo dicen los populista de izquierdas, el populismo nunca puede ser la solución.

27. ¿Qué consejo daría para frenar este ascenso del populismo?

Es complicado. Creo que la mejor manera de frenarlos es desmontándoles cada uno de sus argumentos. Eso requiere de espacio y tiempo para poder hacerlo y de un sector de la ciudadanía que quiera escuchar. Se puede hacer, estoy convencida, insisto que desde fuera de las instituciones todo es más fácil cuando gobiernan se manifiestan sus incoherencias. Se debe hacer muchísimo argumentario, no de eslogan, si no a rebatir con consistencia en un debate sereno, si en el debate vas hacia los términos populistas siempre pierdes porque ellos apelan a los sentimientos primarios de los individuos. También se debe hacer mucha pedagogía, para favorecer a las instituciones; insisto, eso llevará tiempo.

28. Para terminar, ¿Cómo prevé que el populismo afecte en los próximos 10 años a la política española?

No soy capaz ni de prever si dentro de dos años vamos a tener nuevas elecciones generales, así que me cuesta hacer una progresión a diez años. Espero que todos seamos capaces de plantarle cara a esos mensajes tan viscerales dentro de la racionalidad y la lógica. Todos los agentes políticos tenemos deberes en esta lucha, los partidos debemos de estar unidos en esto. Al mensaje populista no se le rebate señalándolos, sino con sentido común. Si no hacemos esto, nos podemos ver en las circunstancias de otros países vecinos dónde partidos xenófobos y populistas son la clave para gobiernos estatales. Eso es todo un reto para la Unión Europea, está en riesgo un modelo de cooperación plural y diverso.

Agradecerle haber contestado esta entrevista, muchas gracias.

1.15.- ENTREVISTA per correu electrònic a ALEJANDRO FERNÁNDEZ ÁLVAREZ

Partit Popular Català

Líder de la formació i membre del Parlament de Catalunya per la circumscripció de Tarragona

L'entrevistat decideix no respondre les preguntes referents a VOX (entre d'altres) perquè considera que no li correspon analitzar aquest partit

18 de juliol 2019

Fotografia 15. Alejandro Fernández maig 2019.

[\(https://elconservadordigital.wordpress.com/2018/05/09/275/\)](https://elconservadordigital.wordpress.com/2018/05/09/275/)

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Liberal conservador. El meu partit es defineix de centre dreta reformista, com tot el PP europeu.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

1. Solucions fàcils a problemes complexos.
2. Cerca d'un enemic extern.
3. Lideratge messiànic.

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

Podemos, Vox i els independentismes.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

No, som el PP europeu.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Efectivament.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Syritza, Front Nacional, Lega Nord.

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

No estan en contraposició, tot el contrari.

8. Quantes nacions té Espanya?

Coincideixo amb la Constitució: una nació i diferents comunitats històriques.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

Alguns estudis de l'OCDE diuen que una mica pitjor.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

És quelcom molt subjectiu. A les Terres de l'Ebre no els hi diguis que els bous embolats no són cultura...

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Defenso l'actual formula, que té un suport molt majoritari.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Complir estrictament la Declaració Universal de Drets Humans.

a. Quina és la definició de família nuclear?

(No respon)

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

(No respon)

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

(No respon)

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d’homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l’exhumació del seu cadàver?

A mi no m'agrada que cap espai serveixi d'exaltació franquista. L'exhumació està perfectament legislada i es pot fer complint la llei.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l’entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

(No respon)

15. Li preocupa aquest ascens?

(No respon)

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Els nostres resultats electorals a les generals van ser molt dolents.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l’odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

(No respon)

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa “natural” o una resposta a un estat deficient de la política actual?

(No respon)

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

(No respon)

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

(No respon)

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

(No respon)

22. VOX recorda l'essència franquista?

(No respon)

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

(No respon)

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

(No respon)

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

(No respon)

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

(No respon)

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

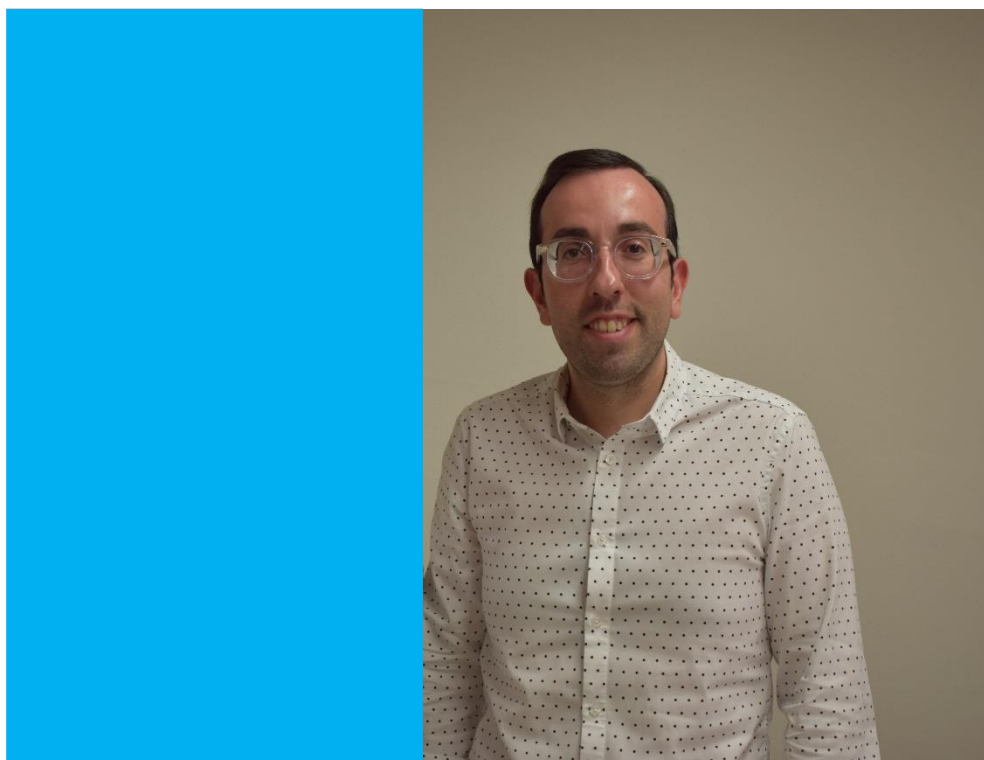
(No respon)

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.16.- ENTREVISTA a XAVIER PALAU Partit Popular Català

Regidor de la Paeria de Lleida

8 d'octubre de 2019

Fotografia 16. Esquerra: -----; Dreta: Xavier Palau. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge pròpia i inèdita.

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?

Una persona de centre-dreta, que aposta pel lleidatanisme. Sempre he manifestat el lleidatanisme polític, social, econòmic i cultural com a segell de la nostra identitat amb la convicció de que Lleida ha de ser capdavantera arreu de Catalunya i fer-la nombrar i sentir, no només a Catalunya sinó que també a la resta d'Espanya. El lleidatanisme és un orgull, un sentiment propi, que ens conforma com a catalans i la manera que ens sentim espanyols.

El meu partit també és de centredreta, on hi ha gent liberal, demòcrates, de dretes i també de centre, en definitiva, un espectre polític ampli.

2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.

Populista és aquella persona o grup polític en virtut del qual s'aprofita de les circumstàncies socials de que hi ha certs col·lectius que ho passen malament, per treure'n un redit polític, és a dir, aconseguir beneficis a partir de les dificultats de determinats col·lectius.

Les característiques són tres: identitat, persones i necessitats

3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.

No tinc prou coneixement com per poder dir tots els partits que ho són, no soc capaç de conèixer tots els partits regionalistes. Però sí que estic pensant el partits com: Democràcia Nacional o Espanya 2000, que van tenir molta força, i la conserven, a Madrid i València. A Catalunya, Plataforma per Catalunya. Tots ells compleixen els trets del populisme, van inclús regalar menjar. És la meva opinió, dintre dels partits nacionals tots en ocasions tenen un tic populista. Referent al nacionalisme català, s'ha d'entendre que hi ha moltes fases. Jordi Pujol assenta les bases pel catalanisme, el qual ha patit tics populistes. Estem en un moment on està molt de moda tot el tema del secessionisme, hem de saber que no és el mateix el d'ara que el de l'any 2017; els nacionalismes crec que més que populistes són "victimistes". VOX és populista si mirem les fotografies amb qui s'acompanya sí, però hem de mirar també les imatges de líders independentistes amb el líder de la Lliga Regionalista a Itàlia. El fenomen VOX és encara aviat per estudiar-lo, fa temps que ja són a la política, d'aquí quatre anys seré capaç de fer una anàlisi àmplia, crec que ara són "oportunistes", tenen detalls populistes però hem de veure cap a on deparen. La percepció que tenim de VOX, correspon al que veiem de la premsa de Madrid, ja que no tenen representació a Catalunya. S'ha de veure a on arriben.

4. És el vostre partit populista? En quin sentit?

No, el Partit Popular té un projecte ideològic ampli.

5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?

Per parlar de l'oposició a la UE, hem de veure el que ha passat al Regne Unit amb el UKIP, o l'actual president, el Sr. Boris Johnson, qui va defensar un Brexit amb acord i ara reconeix que ha arribat a enganyar a la gent. Hi ha un conjunt de partits, com el Front Nacional, la Liga Norte, que busquen distorsionar la UE en el seu conjunt per treure'n un redit electorals. Si els preguntem a aquests partits quina és la seva finalitat respecte Europa, crec que no serien capaços de respondre.

6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus populistes?

Com ja he dit, el Front Nacional, Matteo Salvini...

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?

Tu en aquesta pregunta poses totes dues al mateix nivell. Són les dos molt importants. L'Estat del Benestar és un principi bàsic de qualsevol país, són els principis rectors de la política social i econòmica que es basa en l'Estat de Dret, amb el poder legislatiu, judicial i executiu i l'Estat del Benestar Social, que recull els drets de les persones, que són vertebradors. Aquests principis econòmics i socials vertebradors guarden relació amb el concepte de Nació. Per mi no hi ha res més important que les persones. Si parlem de nacions, estarem entrant en un discurs nacionalista.

Normalment els grups de persones que comparteixen un Benestar Social creen nacions, sí. Per mi és molt important el benestar de les persones, va abans de tot.

8. Quantes nacions té Espanya?

Una, per mi és una nació, no concebo una nació sense Estat, des d'un punt de vista jurídic. Des d'un punt de vista emocional o cultural tothom té els seus i no hi puc entrar, tots són respectables. Les identifications són de caire individual. Et convido a que llegeixis l'Estatut de Catalunya i busquis el terme Nació, no el trobaràs. L'Estat té la capacitat d'incloure totes les peculiaritats territorials.

Estic parlant de nacions no nacionalismes, és diferent, els segons són reconeguts per la Constitució, quatre en concret.

9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?

No soc capaç de dir-ho, si que és cert que segur que hi ha persones que els hi recomanaria que estudiessin més castellà i a altres que aprenguessin català. La llengua vehicular de cada casa facilita l'aprenentatge d'una o altre llengua.

10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?

No m'agraden els toros, no puc dir res més. Mai he anat a una "corrida" de toros, ni tinc cap interès. El que no podem tenir és una doble vara de mesura, per un costat acabem amb els toros a Catalunya i per altra permetem que al Delta de l'Ebre encara tinguin certes celebracions descabellades, des del punt de vista del maltractament animal. Jo em sumo a la lluita contra qualsevol tipus de maltractament animal. No recordo que va votar la meva formació al Parlament envers aquesta Llei. El problema a Espanya es troba en generar uns debats en uns moments on hi barregem els sentiments, això és un fet important en el populisme, es beneficien de les situacions d'un moment concret. Hem de fer debat quan la societat sigui prou madura.

11. Està d'acord amb que Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?

Segons les enquestes la majoria d'espanyols es defineixen com a catòlics. Aquest debat és molt interessant i surt sempre quan hi ha eleccions. El que tinc molt clar és que aquí hem de defensar els principis humanistes i cristians, ho dic perquè són els principis dels valors occidentals, de l'Europa occidental, de la nostra cultura, no parlo ni de religió ni catolicisme, estic parlant de principis de societat. Els principis humanistes i cristians no es poden barrejar amb religió i catolicisme, la gent de vegades ho confon i ho posa tot en el mereix sac. Els principis humanistes i cristians els hem de defensar; ara, des del punt de vista de la religió, hi ha coses que si tenen de caure ho faran pel seu propi pes; creus que al carrer es manifesta un catolicisme ferim, jo crec que no. És la pròpia gent qui condueix la pròpia societat cap a un determinat camí; el que no podem fer és obrir debats

abans, perquè pots molestar a algunes persones, que hi arribaran de la mateixa manera però sense pressions. Avui a Lleida, els regidors de l'equip de govern d'ERC, que representen que són els regidors de tots no acudeixen a cap acte religiós, no vol dir anar a l'Església a senyar-se ni a combregar. Penso que haurien d'anar als actes religiosos de totes les congregacions religioses, per això són govern de tots. Un Ajuntament quan governa ha d'estar amb tots, més enllà de fer apologia d'una certa ideologia, no es poden negar les majories; per exemple, no entenc perquè els regidors d'ERC no poden anar als actes de les Cases Regionals. Tots aquests agent formen la identitat lleidatana, va més enllà de colors polítics.

Tothom té dret a que li ensenyin la seua religió als centre educatius i haurem de trobar una solució viable. Ara et diré una cosa: tothom sap quan és el ramadà, totes les feines han de respectar els horaris d'aquesta festivitat, així com les hores de descans, els pagesos pateixen per l'estat de salut dels seus treballadors i ho hem de respectar; però ningú sap quan és Quaresma, ni que va en funció de la lluna; en aquest país hem deixat de banda les nostres arrels humanistes i cristianes occidentals i estem més preocupats per les cultures d'altres que les nostres. Amb el "pijo-progressisme" resulta que lo propi ho abandonem, per caure en gràcia als que venen de fora. L'equilibri de vegades no és present.

12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?

Són importantíssims. Drets humans com a màxims compartits per tots, no aquell dret humà considerat en benefici propi, com en el cas del nacionalisme català. S'han de complir les regles i les lleis, hem d'aplicar tots els convenis internacionals. La Declaració dels Drets Humans sobretot per acabar amb qualsevol tipus de violència de gènere, abusos sexuals a menors o abusos sexual a qualsevol tipus de persona i acabar amb qualsevol tipus de discriminació envers un o més col·lectius per raons de sexe, ideologia, creença, físic o identitat de gènere o sexual. És tenen de respectar sempre els Drets Humans.

a. Quina és la definició de família nuclear?

Entenc que et refereixes a la família bàsica; per mi la família és molt important, sempre recorrem a ella quan ens succeeixen diverses coses. El concepte de família evoluciona, és un concepte canviant, és menys una persona divorciada,

una família que ha obtinguts fills a través de mecanismes artificials? No hem de condicionar la vida dels demès. El concepte de família és molt rellevant i cada persona té un concepte propi del que és i ho tenim de respectar. Jo no puc imposar un model de família. També et diré, que una mancomunitat que tots viuen conjuntament i que són nudistes, això no és família pot ser és una altra cosa. Hem de ser rigorosos, la família té un ordre.

b. Quins son els drets del col·lectiu LGTBI+?

Jo vaig presentar una campanya. Jo soc l'únic doctorant aquí a Lleida amb una tesi titulada "*Identidad sexual y libre desarrollo de la personalidad*" on analitzo aquelles persones que per raó del tercer sexe no es volen identificar com a home o dona a nivell jurídic; em sembla curiós que hi hagi gent que parli del tema sense ser experts, en aquest camp no puc rebre lliçons de ningú; crec que és fonamental que cap persona sigui discriminada per raons d'identitat sexual, d'identitat de gènere o orientació sexual, totes les persones som iguals.

c. Com s'ha de gestionar la immigració?

La situació de crispació que estem vivint amb l'arribada de vaixells al Mediterrani ens impedeix un debat sensat. En una situació raonable jo et diria que immigració, tinc un doble xoc d'interessos mentals, per una banda estem parlant de persones, pel fet de ser persones mereixen tot el respecte, dignitat i protecció, i per altra banda, penso que no podem ser sempre un país plenament d'acollida, aquesta acollida hauria d'estar limitada, però no perquè siguem discriminatoris o no vulguem a la gent, és que les persones que aquí tenen moltes dificultats enfront a les persones de fora estan molt pitjor que els pitjors d'aquí, fet que porta que igualem a la gent no per dalt o pel mig, si no els igualem cap a baix, crec que amb respecte amb tothom s'ha d'actuar als països d'origen. Els països tenim una doble vara de mesura, acollim molt per raons humanitàries i d'asil polític, provinents de Sud-Amèrica, però els immigrants provinents del Marroc que creuen amb vaixells els hi diem que no. Europa està fallant, no hi ha un control de fronteres i no es sap què és competència de qui. En conclusió s'ha de defensar els drets de les persones actuant als països d'origen, no podem portar tot el tercer món a Europa o als EUA.

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d’homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l’exhumació del seu cadàver?

No puc opinar perquè no hi he anat mai. És que clar, tu li preguntes això que neix a l’any 1985 a mi m’agafa lluny el tema, no he viscut el franquisme. Una cosa altra cosa és que jo em vulgui immiscir i vulgui opinar, jo no puc parlar per l’experiència dels altres, a mi si treuen a Franco del “Valle de los Caídos”, sincerament, no m’importa, perquè no em sento d’acord amb el que representa, però entenc que al darrera hi ha un conjunt de sensibilitats que es poden veure afectades. No tinc la mateixa legitimitat per parlar del tema que un fill de o un afectat directe, sols puc parlar d’oïdes. Espero que l’exhumació no generi més visites al lloc on serà enterrat; si no volen que es parli del tema per què el trauran amb helicòpter, no s’hauria de donar ressonància mediàtica al tema. El tema no em preocupa en excés, és difícil gestionar la memòria, hi ha una doble sensibilitat. Prefereixo retirar els cadàvers dels republicans i morts a les cunetes que retirar a Franco.

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l’entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

Aquesta resposta segurament serà caducada perquè d’aquí trenta dies canviarà. La valoració és que fruit d’un moment de crisi política, social i institucional VOX creix, penso que després de les següents eleccions VOX no estarà tan fort. Hem de reconèixer que el castiga el sistema electoral pel repartiment de diputats, si fos una circumscripció única hauria tret més diputats. VOX neix per les circumstàncies que l’envolten.

15. Li preocupa aquest ascens?

Em preocupava més del que em preocupa, crec que està frenat; em va espantar molt després de les eleccions d’Andalusia, van treure 400.000 vots del no res, és molt. VOX ja ha viscut, malauradament, el seu minut de gloria. No m’agrada VOX, sempre busquen ser mediàtics. Necessitem el seu suport per governar en institucions, és política, no es poden menysprear vots, la gent vota allò que vol a les institucions. Mas va haver de pactar amb la CUP, i va perdre el cap. Aquest

és el problema dels extrems, que passen factura pel qui pacta amb ells. Potser en el futur els pactes del PP passaran factura en alguna comunitat, a no ser que el PP sigui capaç de persuadir a través de polítiques de centre-dreta i socials. El votant de VOX, un sector, necessita el rebuig contra tot.

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

Si existeix VOX, vol dir que alguna cosa no s'està fent bé, hi ha gent que no s'està sentint reflectida ideològicament amb els partits tradicionals, no amb els nous partits que van néixer a partir del 2010. Quan les persones tenen un sentiment de patiment compren el nacionalisme populista que fa referència a la necessitat i a les persones, que és d'on és nodreix VOX. Els resultats del PP són millorables.

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

De manera teòrica s'haurien de prohibir. El foment de l'odi és intolerable; però clar tots tenim la mateixa definició d'odi? Pels juristes ho comprenem com "*un concepto jurídicament indeterminado*", tots sabem el que és, però ho definiríem de manera diferent. Hauríem de trobar acords per saber que és odi. La Llei Electoral o el Codi Penal ho hauria de regular.

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa "natural" o una resposta a un estat deficient de la política actual?

La segona sense dubte. Després de la sentència del Procés pot tornar a la formació a la palestra.

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

A les Generals, Casado s'ha trobat coses a favor i en contra, a favor crec que té l'edat, és una persona jove, que coneix des de dins el partit; tanmateix, s'ha trobat una herència molt complicada. Es va passar d'aprovar els pressupostos a una moció de censura. El PP va entrar en depressió, ha perdut en poc temps la capacitat de governar. De ben segur que les urnes haurien estat una millor

manera per decidir el futur de Rajoy. Casado es va trobar que havia de liderar un partit que era un volcà. Rajoy havia creat una estructura de govern molt personalista i la formació necessitava una regeneració com a conseqüència, és cert, dels nombrosos casos de corrupció. M'atreveixo a dir que, de moment, Casado no ha trobat el seu espai i que les pròximes eleccions els resultats seran millors perquè s'ocuparà l'espai de centre-dreta i evitarà radicalismes. El PP no serà mai substituït, té futur.

Si Santiago Abascal tingués el discurs de Salvini hauria guanyat les últimes eleccions, ho tenia tot de cara: crisi institucional a Catalunya, crisi econòmica, el socialisme que pujava, un Podemos enlairat i un PP bloquejat per les seves pròpies circumstàncies. Abascal pot agradar a un sector de gent però no és líder, un sector de dreta pot ser sent passió per l'himne, la bandera i els discursos de VOX, però després no ho voten.

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

El PP, com tots els partits ha passat per diverses fases. El PP està format per persones i cadascuna té una manera concreta de comunicar i de parlar. Crec que el PP és correcte en una oposició més centrista i més moderada.

En el cas de VOX, la gent no coneix el seu llenguatge del tot, va tenir el seu moment d'ascens, crec que esperava tenir un gran protagonisme al Cas del Procés presentant-se com acusació particular, i amb bon criteri els magistrats no els hi ha donat aquesta difusió. El discurs de VOX està molt difuminat.

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

Sobretot en zones rurals i més desfavorides, perquè es lliga el factor d'identitat i de necessitat individual. Davant una situació de necessitat recorres a un vot de necessitat, en pre-campanya deien "*No somos la extrema derecha, somos la extrema necesidad*". Utilitzen les paraules i el llenguatge d'aquest nacionalisme identitari que utilitzava el Front Nacional a França o la Lliga Regionalista a Itàlia, juguen amb la necessitat de la persona. Les zones més desfavorides, on hi ha

més atur, mira Andalusia, la influència de VOX és més alta, en canvi, al nord d'Espanya la seva presència és gairebé nul·la.

22. VOX recorda l'essència franquista?

Com que no he viscut el franquisme no puc dir que és l'essència franquista, sí donar-te la meva percepció del franquisme. Sí que és cert, com hem vist, que persones en representació de VOX han fet apologia del franquisme, això no vol dir que tota la formació sigui franquista.

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

A escala municipal distingeixo persones del tu a tu, m'han votat persones que no són del PP i que han cregut amb el meu projecte polític d'àmbit municipal. La meva campanya és centra a totes les persones, sobretot a la gent de barri i de l'Horta de Lleida; ara bé, tots el partits conservem un sector de votant ideològic. M'he identificat amb els ciutadans que tenen necessitats als seus barris o que no es senten prou representats amb els ajuntaments anterior, per això vaig ser l'únic candidat del PP que va mantenir els resultats electorals. En l'àmbit autonòmic, caldrà veure el sector en unes futures eleccions, el PP no es recuperarà fins que acabi el debat constitucionalista o independentista i el debat sigui esquerra enfront centre-dreta. Hi ha d'haver una recuperació del debat d'oferta de projectes per a la ciutadania. A nivell estatal, el votant de centre-dreta retornarà al PP i les noves eleccions seran de més estabilitat.

En el cas de VOX, el votant de Catalunya és identitari. A la resta d'Espanya és la barreja necessitat i nacionalisme, el còctel perfecte.

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?

A nivell d'Espanya, el resultat és inferior al que ells esperaven. La falta de redit electoral es creat per la impossibilitat de governabilitat del partit. Tot i que també és cert que tres eurodiputats són bons resultats. Em preocupa les formacions que critiquen a l'UE perquè no aporten ni millores ni un model alternatiu de gestió, solament volen enfonsar i destruir el model comunitari.

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

És complicat. Errejón és dels polítics més intel·ligents que hi ha a Espanya, més enllà de les diferències ideològiques és una persona molt capaç, crec que dins de Podemos hauria d'haver estat més escoltat. Fer exclusiva la crida al poble per l'esquerra és un error, a part d'impossible. Els extrems es retro alimenten. Els hi dono la raó però hauria de ser un projecte més global i de conjunt, també, vull dir que Errejón té un discurs agradable i sensat, però no rep una retribució electoral. Potser la seva ment tan brillant no acaba de ser entesa per la classe popular, qui potser no està tan preparada. Tinc la sensació que la societat del segle XXI compra el discurs de l'últim que ve, es centra més en coses concretes i no en un conjunt. De vegades com més profunds els discursos menys calen a la societat.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

La solució és centrisme i responsabilitat. La repetició electoral no ha estat un bon exemple; la política espanyola i catalana porta temps en un desgavell enorme, que tard o d'hora passarà factura. Cal més consensos i cooperació entre en forces polítiques per aportar estabilitat.

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

El populisme, concebut avui dia, tindrà menys repercussió; el que no sé és si es presentaran nous partits populistes, i em refereixo a partits regionalistes, provincials i autonòmics com PRC que va entrar al Congrés a les últimes eleccions o la possible entrada de la CUP i Teruel Existe. No estic dient que siguin populistes, sinó que entren a causa de la falta d'acció i solvència dels partits "grans". Cal estudiar cas per cas.

L'evolució de la política espanyola és la fragmentació, a través de l'entrada de noves formacions de caire més local. El problema sorgeix perquè la Constitució no preveia la presència de moltes forces regionalistes. El sistema es basava en l'idea d'un partit d'esquerra i un de dreta que governaven gràcies al partits nacionalistes bascs i catalans, que feien de partit frontissa. El sistema està errat i la concepció d'Espanya, tal vegada, està canviant.

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

1.17.- ENTREVISTA a TONI LÓPEZ VOX Lleida

Presidente de VOX de Lleida

*La entrevista se lleva a cabo con la responsable de comunicación del partido
en Lleida, Glòria Rico*

9 de octubre de 2019

Fotografia 17. Esquerra: Gloria Rico; Centre: Toni López; Dreta:------. Fotografia del dia de l'entrevista. Imatge propia i inèdita.

Término Populismo

1. ¿Cómo definiría su ideología? ¿Y la de su partido?

La ideología es la postura que tomamos los humanos hacia realidades colectivas.

La mía se basa en la defensa de España y los valores éticos y morales que comporta. Si por defender la unidad de España me llaman facha es un riesgo que

asumo encantado, pero para mí los fascistas son los que nos quieren imponer un pensamiento único, la dictadura progre del “todo vale”.

2. Defina el término populismo. Diga los tres puntos más relevantes del populismo.

Los populismos empezaron en la Rusia del siglo XIX, traducido como ir hacia el pueblo. En realidad eran movimientos socialistas “anti zaristas”, usado también como sinónimo de demagogia asociada a los acontecimientos surgidos en Latinoamérica tipo el peronismo, chavismo...(independientemente de las ideas asociadas a derechas o izquierdas).

3. ¿Cree que hay actualmente algún partido populista en la política española? Si la respuesta es afirmativa, diga cuál o cuáles.

Los partidos comunistas lo son. Dicen una cosa, hacen otra...Hasta cambian el nombre para implantar la “dictadura de género”. Unidas Podemos...

4. ¿Es su partido populista? ¿En qué sentido?

No. Somos políticamente incorrectos. Chocamos directamente con el populismo. Somos todo lo contrario, intentamos que el “sentido común” vuelva a la sociedad española, manipulada por los medios de comunicación pagados por los socialistas y otros populistas y que distorsionan nuestro mensaje. Somos coherentes, creemos en recortar el montón de los asesores presentes en todas las instituciones. En nuestro partido, nuestros asesores cumplen sus funciones tanto de las administraciones como las propias del partido.

5. ¿Cree que la fuerte oposición a la Unión Europea es una característica del populismo europeo?

No estamos en contra de Europa, sino de la UE burocrática, intervencionista y neototalitaria que aleja el poder del ciudadano. El euroescepticismo existe. La Unión Europea nació hace 40 años para hace ya 2000 años luchábamos contra invasiones. Nosotros siempre defenderemos los intereses de España. Se tiene que modificar para volver a los inicios, donde los países vuelvan a tener más autonomía y soberanía.

6. ¿Sabría citar algunos partidos/políticos y políticas europeos y europeas populistas?

Unidas Podemos y muchos movimientos que han entrado. Engañan, distorsionan con tal de llegar al poder. No soy un experto de UE.

Preguntas generales

7. ¿Cree que la Nación es más importante que el Estado del Bienestar Social?

El bienestar social está ligado a los habitantes de una Nación. Está claro que el actuar fuera de la ley de una Nación no ayuda a su bienestar. Tampoco ayuda la inmigración incontrolada ya que crea situaciones de desigualdad entre el bienestar social de los oriundos de la Nación ante los recién llegados. Una vida digna para todos implica que no antepongas los que llegan (sean quienes sean) a los habitantes de España en situación de necesidad.

8. ¿Cuántas naciones tiene España?

Solo hay una Nación. VOX es un proyecto político para la renovación y el fortalecimiento de la vida democrática española con el objetivo de cohesionar la Nación, conseguir la eficiencia del Estado, mejorar la calidad de las instituciones, garantizar la honradez de los responsables públicos e impulsar el crecimiento económico en beneficio de todos los ciudadanos.

9. ¿Cree que los catalanes tienen un nivel inferior de castellano respecto a otros estudiantes del Estado Español?

A nivel general, pienso que sí. Pero es de sentido común, ¿Si el 75% lo estudias en inglés, dirías que hay paridad con el castellano?

10. ¿La tauromaquia es cultura? ¿Se tiene que preservar?

Creo que sí. Además de cultura y tradición genera riquezas. Forman parte de nuestra identidad.

11. ¿Está de acuerdo con que el España debería ser un estado laico y no aconfesional como es ahora?

La identidad del país sí es laica, pero respeta las tradiciones de sus habitantes vinculadas a una religión que celebra la Navidad, Semana Santa, etc. Lo que no debe permitir una Nación es que nos manden cómo rezar, cómo alimentar a

nuestros hijos en las escuelas o cómo ir vestidos si va en contra de nosotros mismos.

12. ¿Cuál cree que es el tratamiento que debe hacer el Estado de los Derechos Humanos?

¿No es un derecho protegerse de amenazas extranjeras? También lo es defender tu identidad, tu Nación, tu Patria...

a. ¿Cuál es la definición de familia nuclear?

Para VOX la defensa de la familia se inscribe en el discurso más general de promoción de la vida, pues entendemos que el amparo que el ser humano merece debe extenderse al conjunto de su existencia y, por lo tanto, a la institución en la que se desarrolla en sus primeros y más vulnerables años. La familia es el ámbito natural y primero de socialización, allí donde el ser humano se conforma en su dimensión de persona. La familia no sólo contribuye al consumo de bienes y servicios, sino que también lo hace de forma decisiva a la conformación de la sociedad futura. Los padres son los principales educadores y formadores de aquellos que sostendrán el sistema el día de mañana. Los valores que mejoran a una sociedad se viven día a día en el entorno familiar conformando transversalmente al individuo.

b. ¿Cuáles son los derechos del colectivo LGTBI+?

Los actos del "Orgullo gay" son una imposición ideológica, vulneran derechos de los vecinos, normativas municipales y se malversan bienes y dinero de titularidad pública.

La celebración de "orgullo gay" se ha convertido, en los últimos años, en una imposición institucional, un problema de convivencia y en la causa de la vulneración de los más elementales derechos de las poblaciones donde se lleva cabo. En el caso de los ciudadanos madrileños la situación se vive con verdadera angustia por los excesos, en todos los aspectos, que se cometen.

La oficialización de un acto en la que un colectivo privado, pero con subvenciones públicas celebra el orgullo que le causa una práctica sexual concreta, ha llevado a que se extienda de su día inicial a ocupar más de una semana, a que se invierta mucho dinero público en ello, a invadir lugares públicos y a utilizar tanto instituciones como recursos municipales, dando lugar a posibles abusos e irregularidades en la

gestión de todo ello. La lamentable colaboración de todos los partidos de ámbito parlamentario en esta trama de intereses, que se han volcado para garantizar que unos colectivos minoritarios vulneren con impunidad desde normas municipales hasta derechos fundamentales de la mayoría, hace que VOX se presente como el único partido que denuncia esta situación y exige explicaciones a quienes tienen la responsabilidad de gobierno municipal, autonómico y estatal.

Por todo ello desde VOX denunciarnos:

- 1) La ampliación desproporcionada de esta celebración impuesta por motivos ideológicos que ocupa ya más espacio en el calendario que cualquier fiesta de raigambre popular pese a ser privada y minoritaria.
- 2) La utilización de las instituciones para promoción y apoyo de unos colectivos concretos (banderas en balcones de los ayuntamientos y organismos públicos) utilizando recursos (limpieza, seguridad...), espacios (calles, barrios, centros municipales...) de titularidad pública para la celebración de esta fiesta particular.
- 3) La inversión de dinero de las arcas públicas para apoyar esta celebración particular.
- 4) La vulneración de los derechos de los vecinos de los barrios, a los que se ha impuesto esta fiesta, a disfrutar de un tiempo de descanso, un horario limitado de ruidos y un barrio seguro y limpio.
- 5) Las actividades claramente escandalosas en los lugares públicos a la vista de adultos y menores que el tipo de celebración y el motivo hace que se produzcan sin que, quienes debieran hacerlo, velen por el respeto debido a la intimidad, conciencia y moral personal de los ciudadanos.

Por todo ello, VOX pedimos una relación exacta del dinero público invertido, de los recursos públicos utilizados y de las normativas incumplidas con permiso municipal vulnerando derechos y extralimitándose en sus atribuciones. Y exigimos que los artífices y colaboradores de todos los partidos políticos implicados se hagan responsables de este tipo de actuación de las administraciones, amparadas únicamente por motivos ideológicos y filiaciones personales.

c. ¿Cómo se debe de gestionar la inmigración?

Estamos en contra de la inmigración ilegal, de ser colaboradores de ONGs que practican actividades ilícitas y cooperan con las mafias. Por supuesto, también de crear estructuras insostenibles dada la situación económica española, como el pago de más de 600 euros a los menores extranjeros no acompañados (MENA), cuando los jubilados españoles que han trabajado toda su vida para su pensión se encuentran en situaciones muy precarias.

13. ¿Considera el “Valle de los Caídos” un espacio de homenaje a Francisco Franco y a su ideología? ¿Cree necesaria la exhumación del su cadáver?

Respecto al Valle de los Caídos que cada uno interprete la historia. ¿Para qué desenterrar a los muertos sin el beneplácito de sus familiares?, ¿No tenemos suficientes problemas urgentes?, ¿No responde a una acción para obtener votos?

Preguntas específicas del partido y VOX

14. ¿Cuál es su valoración de las elecciones generales y la entrada de su partido al Congreso con 24 escaños?

La entrada de 0 a 24 es muy buena. Por primera vez, cientos de miles de españoles tendrán voz en el Congreso.

15. ¿Le parecen satisfactorios estos resultados?

Claro que son satisfactorios.

16. ¿Prohibiría por ley que partidos con una ideología extrema y que promueven el odio y la rebaja de derechos se pudieran presentar a las elecciones?

Buena pregunta. Prohibiría los partidos que sistemáticamente se saltan las leyes, aquellos que utilizan la violencia y apoyan a los que fabrican bombas para atentar contra la democracia.

17. ¿Cree que la irrupción de VOX a las cortes es una causa “natural” o una respuesta a un estado deficiente de la política actual?

VOX es extrema necesidad. Constituye la voz de muchas personas que quieren defender sus ideas y valores y que no estaban representados, es decir, no tenían voz.

18. ¿Piensa que sin el líder de su partido habríais obtenido los mismos resultados electorales? ¿Lo considera una pieza clave?

Los líderes siempre son claves. En los partidos como VOX, son aquellos que lo dejaron todo, se subieron a unas cajas con megáfono en medio de la calle para expresar sus ideas y dar a conocer los abusos a los que estábamos y estamos sometidos. Personas que dieron TODO a cambio de nada y que ahora tienen una responsabilidad enorme.

19. ¿Su partido utiliza un lenguaje diferente a las demás formaciones políticas para intentar captar el voto del máximo posible de personas?

Utilizamos el idioma que conocemos. Esas estrategias de márketing que mencionas no son las de VOX. En primer lugar, porque ni siquiera contábamos con personas que supieran de esa materia. No es un lenguaje diferente, es el nuestro, el de todos, el que nos une...O no queremos todos el bien de nuestra Nación y el de los ciudadanos de ella?

20. ¿Cómo explica que VOX haya recogido muchos votos en los barrios pobres de las grandes ciudades y en las zonas rurales de la península?

¡VOX no recoge! Son los españoles, personas como tú, que nos votan. Te preguntas con una falta de respeto total hacia ellos. Analiza esta pregunta, ¿Qué cómo explico yo?. Tenemos un programa electoral de 100 puntos, coherentes. Tienes que analizarlos y después preguntar.

21. ¿VOX recuerda la esencia franquista?

VOX respeta la interpretación de la historia. No promueve "chiringuitos" de memoria que ni vuestros padres saben de lo que va. Tal como te he dicho, que cada uno interprete la historia. Para mí, que no he vivido esa época, que me remontes a ella me resulta sorprendente. ¿Qué es la esencia franquista?

Si a lo que te refieres es a la defensa de la unidad de España podríamos coincidir con épocas políticas anteriores, pero no solo VOX, sino PP, PSOE etc., si por otro lado te refieres a las demás políticas, está claro que VOX es un partido esencialmente demócrata y liberal.

22. ¿Cuál crees que es el perfil del votante de su partido?

Afortunadamente no hay un perfil definido. Corresponde a personas que están de acuerdo con nuestras ideas y desencantadas con falsas promesas de partidos

que hoy son derechas, mañana centros y pasado mañana pactan con contrarios para mantener un bipartidismo obsoleto, rúnico y que están acostumbrados a vender humo a sus votantes.

23. ¿Cuál es su valoración de los resultados electorales de VOX en las elecciones europeas? ¿Le parecen buenos los resultados de las sumas de todas las fuerzas de extrema-derecha europeas?

Nuestros resultados son positivos a escala europea. Partimos de no tener ninguna representación en instituciones, solo nuestra presencia ya es positiva. Los eurodiputados de nuestro partido están muy preparados para llevar a cabo su cometido.

24. ¿Está de acuerdo con Laclau, Mouffe y Errejón que el populismo de izquierdas puede ser la salvación de la política tradicional?

El comunismo ha fracasado estrepitosamente en el mundo, jamás será la clave de nada. Es más dan "hambre para mañana". Y que lo diga alguien que no ha hecho nada más que vivir del Estado como Errejón...ya lo dice todo.

25. Ahora en clave autonómica, valore los resultados de su partido.

En clave autonómica como en las generales, hemos pasado de 0 a estar en las autonomías, diputaciones provinciales y en los ayuntamientos, eso hace que tengamos más fuerza y experiencia. Somos un partido joven y tenemos un ascenso mucho mayor que el que tuvo C's en su día. A nosotros nos parece mucho, pero como somos personas trabajadoras e incansables, aunaremos esfuerzos para mejorar esos resultados. De todas formas, aún quedan las elecciones autonómicas catalanas, en las que todavía no nos hemos presentado.

26. ¿Qué consejo daría para frenar este ascenso del populismo?

Los que siguen creyendo en la extrema izquierda que observen cómo se han comportado y lo incoherentes que han sido. El "marqués de Galapagar" al final lo paga caro. Donde quedó aquello de "no me iré jamás de Vallecas", etc. El consejo es que la gente se aleje de las fuerzas de izquierdas i busque proyectos serios.

27. Para terminar, ¿Cómo prevé que el populismo afecte en los próximos 10 años a la política española?

Soy una persona sencilla, cercana y no me atrevo a pronosticar el ascenso del populismo. Pero atendiendo a los resultados que van en descenso de aquellos

que utilizan una política demagógica dedicada al engaño de los españoles, creo que el populismo no tiene demasiado futuro. Para muestra un botón: el eslogan España nunca había estado presente en los del PSOE o PP, y mira ahora... nosotros no somos populistas, hemos puesto en valor España.

Agradecerle haber contestado esta entrevista, muchas gracias.

ANNEX 2.- IMATGES

Fotografia 1. Alejo Vidal-Quadras. 1r President de VOX del gener al setembre de 2014. (<https://www.ouono.net/elentir/2014/08/29/me-niego-a-que-alejo-vidal-quadras-comercie-con-mi-voto-yo-vote-a-vox-no-a-upyd-ni-a-cs/>)

Fotografia 2.. Esquerra: Geert Wilders; Dreta: Santiago Abascal. Fotografia del dia de la cimera del gener de 2017. (<https://www.voxespana.es/noticias/vox-participa-y-agradece-la-invitation-a-la-cumbre-de-la-nueva-derecha-europea-celebrada-en-coblenza-20170121>)

Fotografia 3. Abascal i Le Pen, trobada abril de 2017. (<https://www.voxespana.es/noticias/santiago-abascal-mantiene-un-encuentro-con-marine-le-pen-20170417>)

Fotografia 4. Salvini i Abascal, 2019 (<https://www.elindependiente.com/politica/2019/10/20/abascal-dice-que-salvini-se-equivoca-se-lo-hemos-dicho-en-publico-y-en-privado/>)

ANNEX 3.- DOCUMENTS DIGITALITZATS

.-MANUSCRIT DE L'ENTREVISTA DE JOSEP RULL I ANDREU

Benvolgut [REDACTED]

El Jordi m'ha lliurat el teu qüestionari. Ets valent a l'hora d'afrontar un tema tan complex i amb tantes aretes.

Et responc, tot seguit, les preguntes que em formules.

- 1) Sóc un catalanista social-demòcrata. Defenso la independència de la nació catalana. Crec que és, avui, el millor instrument per preservar la seva identitat com a poble i garantir el progrés, el benestar i la pau. Peritatat de la seva gent. La nació són les persones, les quals donen sentit al meu compromís polític.
- 2) El populisme és l'expressió política caracteritzada per assenyalar un enemic (els migrants, els homosexuals, els independentistes, els diferents...) sobre el qual abocar la responsabilitat de totes les dificultats o problemes que ha d'afrontar una societat. Tot plegat per crear un caldo de cultiu basat en la por i, posteriorment, en l'odi. El populisme desplega "receptes" demagògiques i d'una simplicitat gressiva per resoldre qüestions complexes (sobretot la "post-veritat").
- 3) Clarament vox i, recentment, C's tr'ha ficat cada cop més populistes.
- 4) No. Tanmateix l'independentisme té algunes expressions minoritàries formulades sobre la base d'una mena de "wishful thinking" poc rigorós...

5) Depèn de com es formula. No és el mateix fan-
ti europeisme de Salvini a Itàlia o Orbán a Hon-
gría que una crítica honesta de bona part de la
ciutadania europea davant d'unes institucions co-
munitàries, afegades en una burocràcia poc solvent,
i incapaces d'afrontar reptes tan rellevants com la
globalització, emergència climàtica o la crisi dels
migrants a la Mediterrània.

6) Puc citar estats on hi són presents amb una certa
força: Finlàndia, França, Itàlia, Regne Unit,
Hongria, Dinamarca, Àustria... Finances de veritat,
Front Nacional, UKeep, la Lliga...

7) La nació no és quelcom abstracte, insisteixo: són
les persones concretes. No té sentit una nació les
estructures jurídico-polítiques de la qual no prio-
ritzin l'estat del Benestar.

8) Segur que Catalunya, Euzkialdea, Galícia i Espa-
nya (que va més enllà de la Castella històrica). No
matervina a qüestionar la realitat nacional, en
termes polítics, del País Valencià i les Illes Balears,
més enllà de la seva inclusió en els Països Catalans
com a nació cultural.

9) Dades objectives desmenteixen aquesta afirmació.
10) Grec que no. No veig cap mena de sentit a un
espectacle basat en el patiment i la mort d'un
ésser viu. I menys en ple segle XXI. De les roses de
què em sento més orgullós en la meua etapa com
a diputat del Parlament va ser poder fer de relator,
diputat relator, de la llei que va prohibir les cur.

ses de braus a Catalunya.

11. En sento més còmode en la configuració de qualsevol estat com a aconfessional.
12. L'actual Estatut de Catalunya té un títol extraordinàriament solvent i garantista quant a Drets Humans. Però és una de les normes més avançades d'Europa en aquest sentit, una bona base per a una futura constitució catalana.
  - a) Qualsevol amb fills, independentment dels progenitors quant a gènere o monoparentalitat.
  - b) Exactament als mateixos que el dels ciutadans heterossexuals.
  - c) És una pregunta molt complexa. Malgrat no tenim instruments d'Estat m'agrada una recepció que hem estat capaços de consolidar a Catalunya: "Catalunya és una terra de pas i català és qui s'hi queda".
13. És una vergonya impropria d'un Estat democràtic.
14. Una mala notícia, evidentment.
15. Notuadament. Però vull posar en valor que a Catalunya va obtenir només un diputat a Cortes i, si no m'error, no té més de cinc regidors (a Catalunya)
16. Millorable.
17. Jura extraordinàriament garantista amb la llibertat ideològica, i únic límit de la qual són els drets fonamentals. A l'actual regne d'Espanya, sota aquesta premissa que formula la pregunta, es poden arribar a prohibir partits independentistes amb una justa essència i tarannà democràtic.

18. Hi ha un espai i Vox l'ha cobert. Que el dictador franco es morís al llit ostentant el poder no és cap anècdota i aquest fet condiciona, encara avui, tot el panorama polític i institucional espanyol, des del cap d'estat a la judicatura i els principals partits. D'altra banda, hi ha un corrent potentíssim d'intolerància i de por en el context europeu i mundial democràtics joves i increment del totalitarisme.
19. Puigdemont és un actiu rotund. Va quedar evidenciat, sobretot, a les eleccions europees i a les catalanes del 21-D. Abscal és corrompud però no determinant, crec, per a l'èxit de Vox.
20. JxCat és un instrument excepcional, extraordinàriament transversal en termes ideològics, per afrontar un context polític d'acceptació. Vox és monolític des d'un punt de vista discursiu.
21. Dos factors, com a mínim: franquisme sociològic i presència d'immigració i pobresa a bords. El populisme de Vox, com he dit, ofereix esperança amb el discurs de l'odi als "problemàtics" i amb un munt de solucions demagògiques (i majoritàriament, immorals).
22. Sí
23. Ho he respost en preguntes anteriors.
24. Són un dels grans obstacles al gran somni de la construcció europea. Una institució comunitària amb més legitimitat democràtica i amb més força dels estats seria el millor antídote contra l'extrema dreta.

25. No.

26. Més drets. Més democràcia. Més sentit crític.
Més educació en la diversitat. Més responsabilitat.

27. El nacionalisme espanyol és estructural i
cada cop més operatiu, expansiu i desacomplexat.

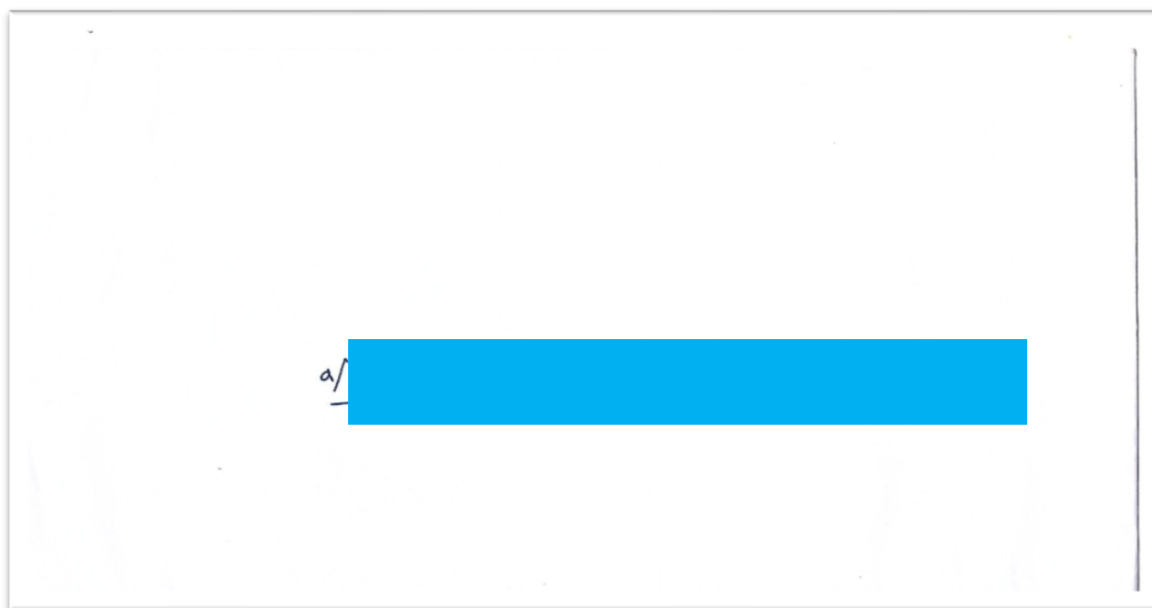
Espero que et sigui útil.

Una abraçada ben forta!

M. Miquel

Josep Moll i Andreu

Presa de Urdemers, 8 d'octubre de 2019

SOBRE DE LA CARTA: CARA DAVANTERA / CARA POSTERIOR

ANNEX 4.- MODELS D'ENTREVISTES EN CATALÀ I CASTELLÀ

ENTREVISTA GENERAL EN CATALÀ

Terme Populisme

1. Com definiria la seva ideologia? I la del seu partit?
2. Defineix el terme populisme. Digues els tres punts més importants del populisme.
3. Creu que hi ha actualment algun partit populista en la política espanyola? Si és així, digui quin o quins.
4. És el vostre partit populista? En quin sentit?
5. Creu que l'oposició a la Unió Europea és un tret del populisme europeu?
6. Sabria citar alguns partits/polítics o polítiques europeus o europees populistes?

Preguntes generals

7. Creu que la Nació és més important que l'Estat del Benestar Social?
8. Quantes nacions té Espanya?
9. Creu que els catalans tenim un nivell inferior de castellà respecte d'altres estudiants de l'Estat Espanyol?
10. La tauromàquia és cultura? S'ha de preservar?
11. Està d'acord amb què Espanya hauria de ser un estat laic i no aconfessional com és ara?
12. Quin creu que és el tractament que ha de fer l'Estat dels Drets Humans?
  - a. Quina és la definició de família nuclear?
  - b. Quins són els drets del col·lectiu LGTBI+?
  - c. Com s'ha de gestionar la immigració?

13. Considera el “Valle de los Caídos” un espai d'homenatge a Francisco Franco i la seva ideologia? Creu necessària l'exhumació del seu cadàver?³⁶

Preguntes específiques del partit i VOX

14. Quina és la teva valoració de les eleccions generals i l'entrada al Congrés de VOX amb 24 escons?

15. Li preocupa aquest ascens?

16. Quina valoració feu des del seu partit dels vostres resultats en les eleccions generals?

17. Prohibiria per llei que partits amb una ideologia extrema i que promouen l'odi i la rebaixa de drets es poguessin presentar a les eleccions?

18. Creu que la irrupció de VOX a les corts és una causa “natural” o una resposta a un estat deficient de la política actual?

19. Creu que sense el líder del vostre partit hauríeu obtingut els mateixos resultats electorals? El considera una peça clau? I en el cas de VOX?

20. El vostre partit utilitza un llenguatge diferent de la resta de formacions per intentar arribar a captar el vot del màxim de gent possible? I VOX?

21. Com explica que VOX hagi recollit molts vots als barris de les grans ciutats on la renda és més baixa i en les zones rurals de la península?

22. VOX recorda l'essència franquista?

23. Quin creus que és el perfil de votants del teu partit? I el de VOX?

24. Quina és la seva valoració dels resultats electorals de VOX en les eleccions Europees? Li preocupa els resultats de les forces d'extrema-dreta europees?³⁷

25. Està d'acord amb Laclau, Mouffe i Errejón que el populisme d'esquerres pot ser la salvació de la política tradicional?

---

³⁶ La pregunta ha estat formulada en passat a les entrevistes posteriors al 25 d'octubre de 2019 (dia de l'exhumació del dictador).

³⁷ La pregunta ha estat formulada en futur a les entrevistes anteriors del 26 de maig de 2019.

26. Quin consell donaria per frenar aquest ascens del populisme?

27. Per acabar, com preveu que el populisme afecti en els pròxims 10 anys a la política espanyola?

Agrair-li haver respost aquesta entrevista, moltes gràcies.

ENTREVISTA GENERAL EN CASTELLANO³⁸

Término Populismo

1. ¿Cómo definiría su ideología? ¿Y la de su partido?
2. Defina el término populismo. Diga los tres puntos más relevantes del populismo.
3. ¿Cree que hay actualmente algún partido populista en la política española? Si la respuesta es afirmativa, diga cuál o cuáles.
4. ¿Es su partido populista? ¿En qué sentido?
5. ¿Cree que la fuerte oposición a la Unión Europea es una característica del populismo europeo?
6. ¿Sabría citar algunos partidos/políticos y políticas europeos y europeas populistas?

Preguntas generales

7. ¿Cree que la Nación es más importante que el Estado del Bienestar Social?
8. ¿Cuántas naciones tiene España?
9. ¿Cree que los catalanes tienen un nivel inferior de castellano respecto a otros estudiantes del Estado Español?
10. ¿La tauromaquia es cultura? ¿Se tiene que preservar?
11. ¿Está de acuerdo con que el España debería ser un estado laico y no aconfesional como es ahora?
12. ¿Cuál cree que es el tratamiento que debe hacer el Estado de los Derechos Humanos?
  - a. ¿Cuál es la definición de familia nuclear?
  - b. ¿Cuáles son los derechos del colectivo LGTBI+?
  - c. ¿Cómo se debe de gestionar la inmigración?

---

³⁸ La entrevista a la formación VOX es la misma adaptada a preguntar solo sobre ella misma.

13. ¿Considera el “Valle de los Caídos” un espacio de homenaje a Francisco Franco y a su ideología? ¿Cree necesaria la exhumación del su cadáver?³⁹

Preguntas específicas del partido y VOX

14. ¿Cuál es su valoración de las elecciones generales y la entrada al Congreso de Vox con 24 escaños?
15. ¿Le preocupa este ascenso?
16. ¿Qué valoración hacéis desde su partido de vuestros resultados en las elecciones generales?
17. ¿Prohibiría por ley que partidos con una ideología extrema y que promueven el odio y la rebaja de derechos se pudieran presentar a las elecciones?
18. ¿Cree que la irrupción de VOX a las cortes es una causa “natural” o una respuesta a un estado deficiente de la política actual?
19. ¿Piensa que sin el líder de su partido habríais obtenido los mismos resultados electorales? ¿Lo considera una pieza clave? ¿Y en el caso de VOX?
20. ¿Su partido utiliza un lenguaje diferente a las demás formaciones políticas para intentar captar el voto del máximo posible de personas? ¿Y VOX?
21. ¿Cómo explica que VOX haya recogido muchos votos en los barrios pobres de las grandes ciudades y en las zonas rurales de la península?
22. ¿VOX recuerda la esencia franquista?
23. ¿Cuál crees que es el perfil del votante de su partido? ¿Y el de VOX?
24. ¿Cuál es su valoración de los resultados electorales de VOX en las elecciones europeas? ¿Le preocupa los resultados de las sumas de todas las fuerzas de extrema-derecha europeas?⁴⁰

---

³⁹ La pregunta ha sido formulada en pasado en las entrevista posteriores al 25 de octubre de 2019 (día de la exhumación del dictador).

⁴⁰ La pregunta sido formulada en futuro en las entrevistas anteriores del 26 de mayo de 2019.

25. Ahora en clave autonómicas, valore los resultados de su partido y los de VOX.

26. ¿Está de acuerdo con Laclau, Mouffe y Errejón que el populismo de izquierdas puede ser la salvación de la política tradicional?

27. ¿Qué consejo daría para frenar este ascenso del populismo?

28. Para terminar, ¿Cómo prevé que el populismo afecte en los próximos 10 años a la política española?

Agradecerle haber contestado esta entrevista, muchas gracias.

BIBLIOGRAFIA

LLIBRES

- MUDDE, Cas; ROVIRA KALTWASSER, Cristóbal. *POPULISMO: una breve introducción*. Alianza editorial. Madrid. 2019.
- VALLESPÍN, Fernando; M. BASCUÑÁN, Mária. *POPULISMOS*. Alianza editorial. Madrid. 2018.
- RIVERO, Ángel [et al.]. *GEOFRAFÍA DEL POPULISMO: un viaje por el universo del populismo desde sus orígenes hasta Trump*. Ed. Tecnos. Madrid. 2017.
- SÁEZ, Ferran. *POPULISME: El llenguatge de l'adulació de els masses*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona. 2018.

ARTICLES DE PUBLICACIONS PERIÒDIQUES

- KRASTEVA, Ivan; HOLMES, Stephen: "Europa del Este, imitación y repugnancia". *Política Exterior*. Madrid, març-abril de 2019. Vol. XXXIII, Núm. 188: pp. 55-66.
- FERNÁNDEZ V., Guillermo: "Dos estrategias para la extrema derecha". *Política Exterior*. Madrid, març-abril de 2019. Vol. XXXIII, Núm. 188: pp. 69-75.
- MORA, Enrique: "Populismos identitarios y política exterior". *Política Exterior*. Madrid, març-abril de 2019. Vol. XXXIII, Núm. 188: pp. 95-103.

WEBGRAFIA

- https://es.wikipedia.org/wiki/Grupo_Independiente_Liberal
- <https://www.datoselecciones.com/ciudad-de-ceuta-parlamento-1999>
- <https://www.datoselecciones.com/elecciones-generales-congreso-2000>
- <https://www.datoselecciones.com/elecciones-generales-senado-2000>
- https://elpais.com/diario/1999/12/27/espana/946249212_850215.html
- <https://www.datoselecciones.com/ciudad-de-melilla-parlamento>
- <https://www.datoselecciones.com/ciudad-de-melilla-parlamento-1999>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Anexo:Dirigentes_de_Melilla
- https://es.wikipedia.org/wiki/Mustafa_Aberch%C3%A1n
- https://elpais.com/diario/1999/12/27/espana/946249212_850215.html
- https://blogs.elconfidencial.com/espana/matacan/2019-07-07/jesus-gil-resucitado_2108619/
- <https://www.casos-aislados.com/Caso-por-partido.php?Partido=GIL>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Caso_Malaya
- https://www.elconfidencial.com/espana/2019-01-31/caso-saqueo-marbella-jesus-gil-audiencia-nacional_1796710/
- <https://blogs.publico.es/strambotic/2014/01/pais-de-pandereta/>
- https://elpais.com/diario/1999/12/27/espana/946249212_850215.html
- https://es.wikipedia.org/wiki/Alternativa_para_Alemania
- https://es.wikipedia.org/wiki/Partido_de_la_Libertad_de_Austria
- https://en.wikipedia.org/wiki/Vlaams_Belang
- <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3995341.stm>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Identity_and_Democracy
- [https://en.wikipedia.org/wiki/Attack_\(political_party\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Attack_(political_party))
- https://en.wikipedia.org/wiki/Danish_People%27s_Party
- https://en.wikipedia.org/wiki/Slovenian_National_Party
- https://en.wikipedia.org/wiki/Finns_Party

- https://en.wikipedia.org/wiki/Kotleba_%E2%80%93_People%27s_Party_Our_Slovakia
- <http://www.europarl.europa.eu/meps/en/search/advanced?name=&groupCode=&countryCode=FR&bodyType=ALL>
- [https://fr.wikipedia.org/wiki/Rassemblement_national_\(parti_fran%C3%A7ais\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Rassemblement_national_(parti_fran%C3%A7ais))
- [https://en.wikipedia.org/wiki/Golden_Dawn_\(political_party\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Golden_Dawn_(political_party))
- https://en.wikipedia.org/wiki/Independent_Greeks
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Fidesz>
- <http://www.europarl.europa.eu/meps/en/search/advanced?name=&groupCode=&countryCode=HU&bodyType=ALL>
- https://www.eldiario.es/internacional/socialdemocratas-confirman-presidente-Movimiento-Estrellas_0_936156896.html
- https://en.wikipedia.org/wiki/Five_Star_Movement
- https://en.wikipedia.org/wiki/Lega_Nord
- https://en.wikipedia.org/wiki/Brothers_of_Italy
- https://roma.corriere.it/notizie/cronaca/19_settembre_24/gianluca-iannone-leader-casapound-condannato-appello-lo-schiaffo-futurista-e4fb07e6-ded0-11e9-a10b-ca7db0bcf850.shtml
- <https://it.wikipedia.org/wiki/CasaPound>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Elecciones_parlamentarias_de_Noruega_de_2017
- https://www.researchgate.net/publication/309653899_The_Norwegian_Progress_Party_an_established_populist_party
- [https://en.wikipedia.org/wiki/Progress_Party_\(Norway\)#Society](https://en.wikipedia.org/wiki/Progress_Party_(Norway)#Society)
- https://en.wikipedia.org/wiki/Party_for_Freedom
- https://en.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Duda
- <https://es.wikipedia.org/wiki/Kukiz%2715>
- https://en.wikipedia.org/wiki/UK_Independence_Party
- https://en.wikipedia.org/wiki/Brexit_Party

- https://en.wikipedia.org/wiki/Freedom_and_Direct_Democracy
- https://en.wikipedia.org/wiki/Greater_Romania_Party
- https://en.wikipedia.org/wiki/United_Russia
- <http://www.europarl.europa.eu/meps/en/search/advanced?name=&groupCode=&countryCode=SE&bodyType=ALL>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Sweden_Democrats
- <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13608746.2018.1555957>
- [https://en.wikipedia.org/wiki/ELAM_\(Cyprus\)](https://en.wikipedia.org/wiki/ELAM_(Cyprus))
- https://en.wikipedia.org/wiki/Identity_and_Democracy
- https://en.wikipedia.org/wiki/European_Conservatives_and_Reformists
- https://www.lasexta.com/programas/salvados/mejores-momentos/por-que-tanta-gente-vota-a-vox-desgranamos-el-discurso-xenofobo-de-santiago-abascal_201911175dd1add30cf2a6a7d26f88a3.html

WEBGRAFIA IMATGES

- https://es.wikipedia.org/wiki/Identidad_y_Democracia#/media/Archivo:Reversed_logo_ID_Party.png
- https://es.wikipedia.org/wiki/Grupo_de_los_Conservadores_y_Reformistas_Europeos
- <http://www.europarl.europa.eu/hemicycle/index.htm?lang=es&loc=str>
- <https://www.zeit.de/2017/09/joerg-meuthen-afd-populismus-wirtschaftsliberalismu>
- <https://www.welt.de/politik/deutschland/article168515673/Ermittlungen-gegen-Gauland-wegen-Volksverhetzung.html>
- <https://www.setplan2018.at/speakers/norbert-hofer.html>
- <https://pallierterke.net/2019/03/tom-van-grieken-n-va-heeft-proberen-aan-te-tonen-dat-belgie-werkt-2/>
- <https://alchetron.com/Volen-Siderov>
- <https://twitter.com/kristianhdahl>

- <https://spectator.sme.sk/c/22166093/supreme-court-decided-on-complaint-about-kotlebas-1488-donations.html>
- <http://www.demokracija.si/slovenija/zmago-jelincic-plemeniti-v-dz-migranti-rezejo-glave-posiljujejo-mladoletne-otroke-vseh-spolov-koljejo-po-ulicah-nekaterim-v-dz-je-izgleda-to-povseci.html>
- <https://newsnowfinland.fi/politics/finns-party-leader-gets-slapped-with-partial-twitter-ban>
- https://www.abc.es/internacional/abci-justicia-pide-analisis-psiquiatrico-marine-201809201246_noticia.html
- <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/extreme-right-leader-nikolaos-michaloliakos-lashes>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Panos_Kammenos
- <http://www.rtve.es/alacarta/audios/24-horas/pp-europeo-suspende-partido-del-primer-ministro-hungaro-viktor-orban/5077558/>
- <https://www.agerpres.ro/politica-externa/2018/05/12/ungaria-partidul-de-extrema-dreapta-jobbik-si-a-ales-un-nou-lider-adeptul-unei-politici-moderate--107260>
- https://www.google.com/search?q=luigi+di+maio&rlz=1C1PRFI_enES833ES833&sxsrf=ACYBGNROwRs_V9wjQ_f33qabXZVpUseYGA:1574980219195&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwj3_jD-o3mAhVKyhoKHURUAPcQ_AUoAXoECBEQAw&cshid=1574980243793541&biw=826&bih=730#imgrc=3XxY61DfNFrgEM:
- <http://www.antimafiaduemila.com/rubriche/saverio-lodato/74283-25-aprile-matteo-salvini-non-e-fascista-tiene-in-caldo-il-fascismo.html>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Giorgia_Meloni
- <https://www.ilprimatonazionale.it/primo-piano/viterbo-iannone-ferita-dolorosa-violenza-sulle-donne-estranea-a-nostro-dna-115601/>
- <https://www.bt.no/btmeninger/debatt/i/xRG89R/igjen-skylder-siv-jensen-paa-innvandring>

- <https://www.facebook.com/geertwilders/photos/a.202067253524883/775055526226050/?type=1&theater>
- <https://twitter.com/kristianthdahl>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Pawe%C5%82_Kukiz#/media/Archivo:Pawe%C5%82_Kukiz_Sejm_2016_01.JPG
- <http://www.the-news.co/index.php/politics-2/2013/07/3667/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=1CEpaGzGOyA>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Tomio_Okamura#/media/Archivo:Tomio_Okamura_in_2012.JPG
- <https://comunicate.wall-street.ro/victor-teodor-iovici-este-noul-presedinte-al-partidului-romania-mare-758>
- https://an.wikipedia.org/wiki/Dmitri_Medvedev#/media/Imachen:Dmitry_Medvedev_September_2016.jpeg
- <https://medium.com/drusopsicologos/perfil-psicol%C3%B3gico-de-vladimir-putin-bfae435c67ed>
- https://www.riksdagen.se/sv/ledamoter-partier/ledamot/jimmie-akesson_5ecb17ba-ebbe-4958-a142-a5134aff9808
- <http://www.parliament.cy/en/biographical-notes/christou-christos>
- https://es.wikipedia.org/wiki/Grupo_Independiente_Liberal#/media/Archivo:Grupo_Independiente_Liberal.svg
- https://sevilla.abc.es/andalucia/malaga/sevi-catastrofico-legado-jesus-marbella-cumple-25-anos-201606121425_noticia.html
- https://www.infolibre.es/noticias/politica/2014/01/28/abascal_sigue_cobrando_fundacion_comunidad_madrid_que_dirige_12797_1012.html
- https://www.lainformacion.com/politica/elecciones/derecha-reivindica-renacimiento-naciones-estado-Coblenza_0_992301098.html
- <http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Diputados>
- <https://www.outono.net/elentir/2014/08/29/me-niego-a-que-alejo-vidal-quadras-comercie-con-mi-voto-yo-vote-a-vox-no-a-upyd-ni-a-cs/>

- <https://www.voxespana.es/noticias/vox-participa-y-agradece-la-invitation-a-la-cumbre-de-la-nueva-derecha-europea-celebrada-en-coblenza-20170121>
- <https://www.voxespana.es/noticias/santiago-abascal-mantiene-un-encuentro-con-marine-le-pen-20170417>
- <https://www.elindependiente.com/politica/2019/10/20/abascal-dice-que-salvini-se-equivoca-se-lo-hemos-dicho-en-publico-y-en-privado/>

DOCUMENTALS

- HURTADO, Eider.: *VOX. La ambición de Santiago Abascal*. Euskal Irrati Telebista (Eitb). 2019.
(<https://www.eitb.tv/es/video/360/5937/150812/vox-la-ambicion-de-santiago-abascal/>)
- CARDONA, François.: *Brazil: Beef, Bibles and Bullets, (El Brasil més ultra)*. Babel Press. 2019.
(<https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/30-minuts/el-brasil-mes-ultra/video/5864646/>)
- PEYNARD, Julie; RODRÍGUEZ PÉREZ, Natalia.: *Salvini: ultres a l'assalt d'Europa*. ARTE. 2019.
(<https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/30-minuts/salvini-ultres-a-lassalt-deuropa/video/5813823/>)
- ELFA, Albert; BELIS, Ricard.: *Amença totalitària*. Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, S.A. 2019.
(<https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/sense-ficcio/amenaca-totalitaria/video/5862766/>)